

SOCIETATEA UROLOGILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA

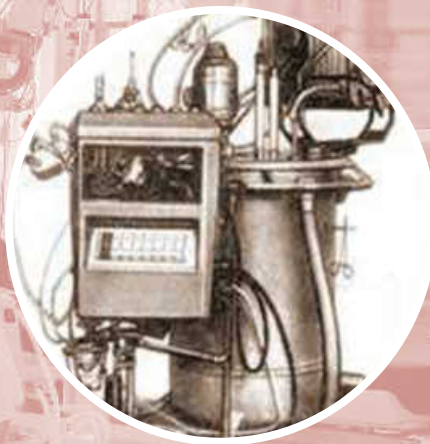
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA

ISTORIA SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

Album ilustrat
Ediția a II-a, completată

HISTORY OF UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Illustrated Album
Completed II-nd Edition

Chișinău, 2024

614.2(478-25)(091):616.6=135.1=111

T 16

Autori: *Adrian Tănase, Petru Cepoia*

Concept: *Adrian Tănase*

Redactor: *Silvia Ciubrei*

Text versiune engleză: *Elena Cuiban, Petru Cepoia*

Design, machetare, copertă: *Andrei Ichim*

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Tănase, Adrian.

Istoria Serviciului de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova: Album ilustrat = History of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation service in the Republic of Moldova: Illustrated Album / Adrian Tănase, Petru Cepoia; text versiune engleză: Elena Cuiban; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova, Societatea Urologilor din Republica Moldova. – Ed. a 2-a, compl. – Chișinău: [S. n.], 2024 (Bons Offices). – 144 p.: fot., il. Aut. indicați pe verso f. de tit. – Text paral.: lb. rom., engl. – Referințe bibliogr.: p. 32-34 (42 tit.). – [300] ex.

ISBN 978-5-36241-207-4.

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”
str. Feredeului nr. 4/6. tel.: 0-22-500-895
www.bons.md, e-mail: ion@bons.md

ISBN 978-5-36241-207-4

© Adrian Tănase, Petru Cepoia, 2024

PREFAȚĂ

Au trecut deja 5 ani de la lansarea primei ediții a albumului ilustrat „Istoria serviciului de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova”.

Ediția a II-a este o completare a primei ediții, care a fost finisată cu fraza „Istoria va continua...”. În acest răstimp am fost martori la mai multe evenimente legate de activitatea atât a serviciului, cât și întregii societăți medicale și nu numai. Astfel, în anul 2019 la Chișinău, Societatea Urologilor în afiliere cu nefrologii au organizat al VII-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, iar în anul 2023 – Congresul al VIII-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova.

Concomitent cu Congresul de Urologie, Dializă și Transplant Renal, la Chișinău a avut loc un eveniment științific de o importantă semnificație națională și internațională - Săptămâna Medicală Balcanică, ediția XXXVII-a cu genericul” Perspective ale medicinei balcanice în era post-COVID-19”.

Relațiile de lungă durată cu mai mulți specialiști din România în domeniul urologiei și nefrologiei, aportul adus Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Societății Urologilor din Republica Moldova au fost înalt apreciate de către Senatul USMF „Nicolae Testemițanu”. Doar în ultimii 4 ani cei mai de vază profesori au beneficiat de titlul onorific de „Doctor Honoris Causa” a USMF „Nicolae Testemițanu”: prof. Adrian Covic (Iași), prof. Viorel Jinga (București), prof. Gheorghe Bumbu (Oradea), prof. Ioan Coman (Cluj-Napoca).

În ultimii ani serviciul urologic din cadrul SCR „Timofei Moșneaga” a înregistrat mai multe performanțe medicale: ponderea intervențiilor endourologice și miniminvasive a constituit peste 80% din toate intervențiile chirurgicale efectuate în clinică. Au fost implementate mai multe metode de diagnostic și tratament, inclusiv nefrolitotomia percutanată, prostatectomia radicală, diverse metode de tratament endoscopic, investigații urodinamice ale căilor urinare inferioare.

Serviciul de dializă din Republica Moldova a fost completat cu 4 secții noi de hemodializă: BB-Dializa Chișinău (Nr.2); BB-Dializa Cahul, Medexpert-Soroca, Medexpert-Orhei).

În anul 2020, în cadrul Catedrei de Urologie și Nefrologie Chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost creat „Laboratorul de Urologie funcțională, andrologie și medicină reproductivă”.

Numărul de teze științifice susținute în ultimii ani în domeniul urologiei și andrologiei s-a măgorat cu 3, inclusiv 2 teze de doctor în științe medicale și 1 de doctor habilitat în științe medicale.

Cu regret, în această perioadă (2020-2022), de rând cu toată populația de pe glob, Republica Moldova a trecut prin cea mai drastică și grea pandemie – COVID-19. Impacul acestei pandemii asupra populației țării și a sistemului de sănătate a fost unul extrem de mare. Indicii ce caracterizează consecințele pandemiei asupra serviciului de Urologie, Dializă și Transplant Renal sunt expuse în această ediție a albumului.

Istoria va continua...

*Cu respect și grațitudine
Adrian Tănase, dr.hab.șt.med.,
profesor universitar*

FOREWORD

There have been five years since the publication of the first edition of the illustrated album „History of the Urology, Dialysis and Renal Transplantation Service of the Republic of Moldova”.

The 2nd edition is a supplement to the first edition, which was finished with the sentence „History will continue...”. During this time we have witnessed several events related to the work of both this service and the entire medical society and beyond. Thus, in 2019 in Chisinau, the Society of Urologists in affiliation with nephrologists organized the VIIth Congress of Urology, Dialysis and Renal Transplantation of the Republic of Moldova with international participation, and in 2023 - the VIIIth Congress of Urology, Dialysis and Renal Transplantation of the Republic of Moldova.

In conjunction with the Congress of Urology, Dialysis and Renal Transplantation, a scientific event of national and international significance took place in Chisinau - the Balkan Medical Week, XXXVII edition with the title „Perspectives of Balkan medicine in the post-COVID-19 era”.

The long-standing relations with several Romanian specialists in the field of Urology and Nephrology who did a significant contribution to the activities of both the State University of Medicine and Pharmacy „Nicolae Testemitanu” and the Society of Urologists of the Republic of Moldova were highly appreciated by the Senate of the SUMP „Nicolae Testemitanu”. During the last 4 years the most distinguished professors have received the honorary title of „Doctor Honoris Causa” of the SUMP „Nicolae Testemitanu”: Prof. Adrian Covic (Iasi), Prof. Viorel Jinga (Bucharest), Prof. Gheorghe Bumbu (Oradea), Prof. Ioan Coman (Cluj-Napoca).

In recent years the urological service of the PMSI CRH „Timofei Moşneaga” has recorded several medical advances: the share of endourological and minimally invasive interventions has become more than 80% of all surgeries performed in the Clinic. Several methods of diagnosis and treatment were implemented, including percutaneous nephrolithotomy, radical prostatectomy, various methods of endoscopic treatment, urodynamic investigations of the lower urinary tract.

To the dialysis service of the Republic of Moldova were added 4 more dialysis units: BB-Dialysis Chisinau (Nr.2); BB-Dialysis Cahul, Medexpert-Soroca, Medexpert-Orhei).

In 2020, there was created the „Laboratory of Functional Urology, Andrology and Reproductive Medicine” as a part of the Department of Urology and Surgical Nephrology of SUMP „Nicolae Testemitanu”.

In recent years in the field of urology and andrology the number of defended theses has increased by 3, including 2 Ph.D. and 1 D.Sc. theses in medical sciences.

Regretfully, in this period (2020-2022), together with the entire population of the world, the Republic of Moldova has gone through the most drastic and heavy pandemic - COVID-19. The impact of this pandemic on the country’s population and health system was extremely high. The relevant indices of the Urology, Dialysis and Renal Transplantation services activity during pandemic are presented in this edition of the album.

The history will continue.....

With respect and gratitude
Adrian Tănase, M.D., Ph.D., D.SC.,
university professor

ISTORIA SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL: EVENIMENTE PRINCIPALE

1955

A fost organizată **prima Secție de urologie** din Republica Moldova, cu 25 de paturi, în incinta Spitalului Clinic Republican, condusă de profesorul **Solomon D. Goligorskii**.

1962

În Secția de urologie funcționează 50 de paturi, șeful secției fiind doctorul în științe medicale **Nicolae Nacu**. În același an este fondat **Laboratorul „rinichi artificial”**, care este condus de **Afanasie Tetrarov**. În secție activează specialiștii: **Mihai Bîrsan, Alexei Kațif, Vladimir Punga, Pavel Gavrilašenco**. În această perioadă se dezvoltă amplu activitatea urologică, începe lucrul științific, apar primele publicații.

În cadrul Institutului de Stat de Medicină din Chișinău a fost înființată **Catedra de urologie**, fondator - profesorul **Solomon D. Goligorskii**.

4 noiembrie 1962 - a fost efectuată **prima ședință de hemodializă** în Republica Moldova, în **insuficiența renală acută**, cu aparatul „rinichi artificial” de producere exsovietică - **AIP-60**, de către medicii urologi: **profesorul Solomon D. Goligorskii, Afanasie N. Tetrarov și Mihail Chiroșca**. Primul aparat „rinichi artificial” AIP-60 instalat în RSSM a fost înregistrat cu nr. 3 în fosta Uniune Sovietică.

1963

Conferențiarul Vladimir C. Punga a implementat în practica medicală din Republica Moldova **dializa peritoneală**. Metoda era bazată pe implantarea temporară a unui tub de masă plastică, prin peretele abdominal, prin care în cavitatea peritoneală se introducea o soluție de săruri, preparată steril în Farmacia Spitalului. Cu toate că metoda de tratament descrisă era anevoioasă, ea a fost utilizată cu succes, timp de mai mulți ani, în practica urologică a Spitalului Clinic Republican.

1965-1971

Ulterior, Catedra de urologie a fost transformată în **Curs de urologie**, sub conducerea conferențiarului **Vladimir C. Punga**.

1971-1975

Începând cu **anul 1971**, cursul este reorganizat din nou în catedră și este condusă, până în 1974, de **conferențiarul Ana Axelrod**, iar **din 1974** în fruntea catedrei se află **conferențiarul Mihai Bîrsan, doctor în științe medicale, Medic Emerit al Republicii Moldova (1974-2001)**.

În calitate de șef Secție de urologie a fost numit medicul urolog **Eugen Iuhtimovschi (1975-1981)**.

1977

Este inaugurat **noul edificiu al Spitalului Clinic Republican**, iar serviciul de urologie trece la o nouă etapă de dezvoltare, net superioară. Secția urologie se extinde la **80 de paturi**. Colectivul de medici din Clinica de Urologie a fost constituit din: **conferențiarul Mihail Bîrsan, șef catedră, conf. Vladimir Punga, conf. Nicolae Nacu, conf. Ion Mastica, Vladimir Barbraș, dr. șt. med., Eugen Iuhtimovschi, șef secție, Lilia Petrușceac**. Începând cu acest an, au fost angajați mai mulți tineri specialiști urologi: **Constantin Lupașco** (șeful Secției de urologie, în perioada anilor 1981-2016), **Margareta Cazacu, Octavian Taranov, Victor Gorbatovchi, Vasile Platon, dr. șt. med., Andrei Boțan, Ilie Milici, Iurie Bîrsan, Cornel Spănu, dr. șt. med.** Ulterior, au fost angajați în Secție medicii: **Ghenadie Scutelnic, dr. șt. med., Viorel Tuchilă, dr. șt. med., Boris Baluțel**.

Serviciul de dializă și transplant renal din Republica Moldova și-a început activitatea la finele anilor 70, începutul anilor 80, în incinta Spitalului Clinic Republican. Printre primii medici încadrați în **Secția de nefrologie chirurgicală** (prima denumire a Secției) au fost: **Adrian Tănase, șef secție (1977-2016), Nadejda Arsenii, Maria Vizitiu, Victor Sagatovici, Larisa Zavat**. Serviciul nou creat a fost dirijat de șeful Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (astăzi USMF „Nicolae Testemițanu”) - **conferențiarul Mihail Bîrsan**.

La baza Spitalului Clinic Republican în perioada 1977-1980, hemodializa a fost aplicată preponderent în insuficiența renală acută, cu aparatele de producere exsovietică **AIP-140 și Diahron-80**.

1978

Prima ședință de hemodializă în **insuficiența renală cronică terminală**, cu aparatul **AIP -140**, a fost efectuată de medicii **Victor Sagatovici, Larisa Zavat și Adrian Tănase**. Studiile ce țin de aplicarea „hemodializei cronice” au fost realizate în or. Moscova, la Institutul de Cercetări Științifice în Urologie, sub conducerea **academicianului Nicolai A. Lopatkin**.

Un rol decisiv și important în dezvoltarea și crearea serviciului de dializă din cadrul Spitalului Clinic Republican și implementarea metodelor de detoxicare extracorporeală l-a avut **medicul-șef al Spitalului - conferențiarul Timofei Moșneaga**. La recomandarea conducerii Spitalului și a Catedrei de urologie, în diverse perioade au fost angajați mai mulți tineri specialiști, care au contribuit la formarea serviciului de dializă și transplant renal în Republica Moldova: **Nelly Cotulevici, Veniamin Hardac, Gheorghe Boțan, Ghenadie Chiriac, Victor Reaboi, Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Igor Codreanu, Eduard Eșanu, Sergiu Gaibu, Grigore Romanciuc**.

1980-1981

Începând cu **anii '80** ai secolului trecut, în **Secția de urologie** se acordă asistență medicală specializată avansată, se efectuează intervenții chirurgicale din cele mai complicate – la prostată, plastii uretrale și ale joncțiunii pielo-ureterale, nefroureterectomii, nefroureterolitotomii, tratamentul chirurgical al tumorilor renourinare ș.a.

La **1 ianuarie 1981**, în cadrul Spitalului Clinic Republican, a fost deschisă prima **Secție de hemodializă**, care a fost utilată cu 8 aparate exsovietice **SGD-8**. Numărul de paturi pentru spitalizarea pacienților cu insuficiență renală s-a majorat până la 50.

4 martie 1981 - a fost efectuată **prima hemosorbție** (hemocarboperfuzie) în Republica Moldova, de către dr. **Adrian Tănase**. La solicitarea medicului-șef Timofei Moșneaga, dr. A. Tănase și V. Sagatovici au fost delegați în

or. Kiev, la Institutul de Chimie Neorganică a Academiei de Științe din Ucraina, de unde a fost procurată o cantitate de sorbenți pentru utilizare în practica medicală. Ulterior, de-a lungul anilor, medicii din cadrul Centru-ului de Dializă și Transplant Renal al SCR au efectuat peste 3000 de proceduri de hemocarboperfuzie în diverse patologii, inclusiv și în alte instituții medicale, pe linia Aviasan.

La inițiativa medicului-șef al Spitalului Clinic Republican, **Timofei Moșneaga**, și a șefului Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală **Mihail Bîrsan**, au fost formate și delegate la **Moscova**, Federația Rusă, echipe complexe de specialiști pentru stagii în domeniul dializei și transplantului renal (medici-urologi, nefrologi, anesteziologi, laboranți, asistente medicale, ingineri). Primele stagii necesare pentru efectuarea transplantului renal au fost efectuate **la Institutul de Cercetări Științifice în Transplantologie și Organe Artificiale din or. Moscova (director - academicianul Valerii I. Șumakov)**. Pregătirea specialiștilor din Moldova a fost divizată în următoarele compartimente:

- studierea și elaborarea actelor legislative și normative pentru demararea intervențiilor chirurgicale legate de prelevarea și transplantarea rinichilor în Republica Moldova;
- studierea metodelor de laborator, inclusiv imunologice, necesare pentru efectuarea operației transplant renal. Aceste metode au fost studiate în diverse clinici din or. Moscova (Federația Rusă), Kiev (Ucraina), Riga (Letonia), Vilnius (Lituania), Minsk (Belarus) de către **medicii-laboranți Grigore S. Vaserman, Eugenia I. Taube și Liliana Kalinina**;
- studierea tehnicilor chirurgicale de prelevare și transplantare renală;
- tratamentul imunosupresor postoperator;
- diagnosticul și tratamentul complicațiilor în perioada postoperatorie.

1982

La **17 septembrie**, ca o etapă în pregătirea pentru intervențiile chirurgicale legate de transplantul renal, a fost efectuată **prima analiză imunologică „cross-match”** între donator și recipient de către medicul laborant **Liliana Kalinina**.

În data de **25 septembrie** a fost realizat **primul transplant renal în Republica Moldova, cu rinichi de cadavru** în „moarte biologică”. La operație au participat chirurgii: **Pavel I. Filipțev (Moscova), conf. Mihail Bîrsan, Adrian Tănase și Victor Sagatovici**.

A fost inaugurat Centrul de Transplant Renal al Spitalului Clinic Republican.

În dată de **27 septembrie**, a fost efectuată **prima prelevare de rinichi** de la un cadavru în „moarte biologică” în Republica Moldova, de către **medicii Ian G. Moisiuk (Moscova) și Victor Sagatovici (Chișinău)**.

1983

Pentru prima dată în practica medicală din Republica Moldova, în Centrul de Hemodializă și Transplant Renal al Spitalului Clinic Republican, au fost implementate o serie de metode noi de detoxicare extracorporală: **plasmafereza, limfocitofereza și iradierea sângelui cu raze ultraviolete**. Aceste metode au fost aplicate de către medicii Centrului: **Victor Sagatovici, Ghenadie Chiriac și Gheorghe Boțan**.

Serviciul de hemodializă și transplant renal a cunoscut o dezvoltare rapidă în perioada anilor 1983-1989. În Spitalul Clinic Republican a fost instalat cel de-al doilea sistem de dializă СГД-8, au fost montate aparatele SGD-1B, precum și câte două aparate ale firmei Gambro (Suedia), Fresenius (Germania) și sistemul de epurare a apei Millipore-250. În Secția de hemodializă a SCR, în loc de dializatoarele în plăci de tip „Kill”, au început să fie utilizate dializatoare de unică folosință. Anual sunt efectuate 20-25 de transplantări renale, toate cu rinichi de cadavru în moarte biologică.

1986

Se implementează **dializa peritoneală semicontinuă** de către **dr. Victor Sagatovici**. În acest scop, Domnia Sa a construit un aparat special (Nna-01; 02), care a permis realizarea tratamentului insuficienței renale prin intermediul dializei peritoneale.

1987

7 iulie - pentru prima dată în Republica Moldova, în regimul complex imunodepresiv al **transplantului renal** este folosită **Ciclosporina-A** (dr. A. Tănase).

1989

În Spitalul Clinic Republican este instalat, în premieră pentru R. Moldova, **aparatură „Urat-P”**, care a permis aplicarea unei metode noi în tratamentul urolitiazii – **litotriția extracorporeală hidraulică** (**șef cabinet - Ion Gîțlan, doctor în științe medicale**).

1991-1992

Pe parcursul primilor ani de independență, serviciul de dializă și transplant renal s-a dezvoltat în continuare: **s-au deschis secții noi de hemodializă în Spitalul Clinic Municipal nr. 3 din Chișinău** (8 aparate СГД-8), **în Spitalul Municipal Bălți** (8 aparate СГД-8), a fost instalat un aparat de dializă în **Centrul Mamei și Copilului**.

Rezultatele studiilor efectuate de V. Sagatovici s-au finalizat cu susținerea tezei de doctor în științe medicale la Institutul de Cercetări Științifice în Transplantologie și Organe Artificiale din or. Moscova, Federația Rusă, la tema **„Dializa peritoneală semicontinuă în tratamentul insuficienței renale”**, specialitatea *Organe artificiale și transplantologie* (1991).

La **23 martie 1992** a fost efectuată **prima biopsie extrafină prin aspirația transplantului renal**.

1994

În data de **10 februarie** a fost realizată **prima biopsie prin puncție** a transplantului renal de către dr. Adrian Tănase. Aceste metode au fost studiate peste hotarele țării, în diverse clinici specializate din or. Tel-Aviv, Israel și Mineapolis, SUA. Ulterior, biopsiile ecoghidate au fost extinse și la rinichii nativi, fapt ce a contribuit la diagnosticarea unor maladii renale primare.

1995

În SCR este montat un alt aparat, de o generație mai superioară – **Litostar Multiline**, produs de firma Siemens, Germania (**șef cabinet - Gheorghe Anton, medic urolog - Igor Lazari**).

1996

Șeful Centrului de Hemodializă și Transplant Renal **Adrian Tănase** susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema **„Diagnosticul afecțiunilor și complicațiilor precoce și tardive după transplantarea renală”**. În premieră, teza este susținută la două specialități: Urologie și Transplantologie și organe artificiale.

Dezvoltarea și exinderea serviciului de urologie, dializă și transplant renal din R. Moldova a fost posibilă grație pregătirii specialiștilor de înaltă calificare cu aportul **USMF „Nicolae Testemițanu” și, personal, al rectorului Ion Ababii, dr. hab. șt. med., profesor universitar, academician al AȘM**. Aprobarea mai multor cursuri de educație continuă postuniversitară, introducerea secundariatului clinic în Nefrologie, Nefrologie chirurgicală, Andrologie, apoi a **rezidențiatului în Urologie (2004) și Nefrologie (2014)** au contribuit la asigurarea serviciului cu cadre și deschiderea de noi secții specializate pentru tratamentul pacienților renali.

În perioada **anilor 90 și la începutul anului 2000** se dezvoltă multilateral activitatea științifică în Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal din cadrul SCR.

1998

În luna aprilie, pentru prima dată în R. Moldova, conf. **Mihail Bîrsan și asistentul Vitalie Ghicavîi** au efectuat prima intervenție endourologică – **rezecția transuretrală a prostatei în adenomul de prostată (TUR-P monopolar)**. Ulterior, această intervenție a fost extinsă la uretră (uretrotomia internă optică **TUR-U**) și vezica urinară (**TUR-V**). Ambele metode au fost implementate de asistentul V. Ghicavîi.

În zilele de 9 și 10 noiembrie, la Chișinău, este organizată **Conferința a I-a de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova**. În cadrul forumului a fost organizat un **curs educațional sub egida Asociației Europene de Dializă și Transplant (ERA-EDTA)**.

1999

La **25 iunie**, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat **Legea nr. 473-XIV „Privind transplantul de organe și țesuturi umane”**. Pentru prima dată, a fost reglementat dreptul de prelevare și transplantare a organelor de la donator în viață și donator cadavru în „moarte cerebrală”.

2000

10 decembrie - prima **prelevare de rinichi de la donator cadavru în „moarte cerebrală”** a fost efectuată de medicii Centrului de Dializă și Transplant Renal **Adrian Tănase, Igor Codreanu și Victor Reaboi**. Metoda a fost implementată ca rezultat al unui stagiu desfășurat de profesorul Adrian Tănase la Spitalul Universitar Saint-Luc din or. Bruxelles, Belgia (2000).

2001

În dată de **27 martie** a fost deschis **Centrul Municipal de Dializă în Spitalul Clinic de Urgență, or. Chișinău**, utilat cu opt aparate Fresenius.

Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu” este completată cu tineri specialiști, care asigură procesul didactic, clinic și științific la un nivel contemporan. În funcție de **șef catedră**, este ales, prin concurs, **Adrian Tănase, doctor habilitat în științe medicale**. Membrii Catedrei: **conferențiarii Mihail Bîrsan, Constantin Guțu, Mihai Popov, Ion Dumbrăveanu, Emil Ceban, Vitalie Ghicavii, Eduard Pleșca, Andrei Oprea**.

4 decembrie a fost realizat **primul transplant renal reușit cu rinichi de la donator în viață**, de la mamă cu transplantare ulterioară la fecior, a fost efectuat de profesorul **Adrian Tănase**. Această metodă, de asemenea, a fost studiată în or. Bruxelles, Belgia.

2002

15 martie - realegerea conducerii Societății Urologilor din Republica Moldova. În calitate de președinte a fost ales profesorul universitar **Adrian Tănase**, dr. hab. șt. med., în calitate de secretar – asistentul universitar **Emil Ceban**.

30 octombrie-1 noiembrie, la Chișinău, este organizată a **III-a Conferință de Urologie concomitent cu a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal** din Republica Moldova cu participare internațională.

2003

Pe parcursul anilor 2003-2004, au fost **reutilate cu aparataj modern** (firma Fresenius Medical Care, Germania) secțiile de hemodializă din cadrul Spitalului Clinic Republican (20 aparate Fresenius) și a Spitalului Clinic Municipal Bălți (10 aparate Fresenius).

2004

Grație programului de pregătire a specialiștilor prin rezidențiat (demarat în anul 2004), secundariat clinic și doctorat, în Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal au fost angajați mai mulți tineri specialiști, doctoranzi pe specialitatea Urologie (**Dorin Tănase, Andrei Galescu, Vasile Botnaru**), care ulterior au susținut tezele de doctor în științe medicale.

Este deschisă **Secția de hemodializă în or. Comrat**, utilată cu 6 aparate Fresenius. Începând cu anul 2004 și până în prezent (2019), în rezidențiat, la specialitatea Urologie au fost înmatriculate șase grupe de medici-rezidenți.

2005

Este inaugurată Secția de **hemodializă pentru copii la Institutul Mamei și Copilului**, în care au fost instalate 5 aparate Fresenius.

La **4 octombrie**, **prof. A. Tănase, conf. I. Dumbrăveanu și dr. Igor Lazari** au efectuat **prima nefrostomie percutanată ecoghidată din Republica Moldova sub control radiografic**.

Ministerul Sănătății, de comun acord cu specialiști în domeniul vizat **din Republica Moldova și Consiliul Europei**, a demarat un program ce ține de perfecționarea actelor legislative și normative în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule umane în R. Moldova. Astfel, o echipă de specialiști din țara noastră, în frunte cu viceministrul sănătății **Boris Golovin**, a fost delegată la Consiliul Europei din or. Strasburg, precum și diver-

se instituții din or. Paris, Franța, unde împreună cu experții din domeniul biomedicinii și transplantologiei au lucrat asupra **elaborării unei noi legi privind „transplantul de organe, țesuturi și celule umane în R. Moldova”**. Din partea Centrului de Dializă și Transplant Renal la elaborarea legii au participat **prof. A. Tănase și dr. I. Codreanu**. În perioada 2005-2008, mai mulți experți din străinătate au vizitat țara noastră, unde au activat cu experții locali la elaborarea unei noi redacții a legii.

2006

Au fost instalate opt aparate suplimentare de hemodializă în **Centrul Municipal de Dializă, Spitalul de Urgență**, cu majorarea capacității până la 16 aparate Fresenius.

În conformitate cu decizia Societății Urologilor din Republica Moldova în afiliere cu specialiștii nefrologi, întrunirile științifice organizate se transformă din „conferințe” în „congrese”. Astfel, în perioada **10-13 octombrie 2006**, la Chișinău, se desfășoară **al IV-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională**.

2007

Se implementează **dializa peritoneală ambulatorie (CAPD)** în Centrul de Dializă și Transplant Renal de către **prof. Adrian Tănase, dr. Sergiu Gai-bu și dr. Natalia Cornea**. Aplicarea metodei a fost posibilă după un stagiu a **prof. A. Tănase în Germania**, la firma producătoare de materiale de consum pentru dializa peritoneală (FMC, Bad-Homburg).

Au fost instalate încă cinci aparate de hemodializă în **Spitalul Clinic Municipal Bălți**, până la capacitatea totală de 15 „locuri pentru dializă”.

Ulterior, în perioada anilor 2007-2008, prof. A. Tănase, dr. D. Tănase, conf. I. Dumbrăveanu au implementat **puncția ecoghidată a chistului renal**. Dr. D. Tănase a efectuat prima **puncție ecoghidată a chistului renal cu sclerozare**.

2008

Au fost deschise **două secții noi de dializă: în Spitalul Raional Cahul - în luna martie** (5 aparate) și în **Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” din or. Chișinău - în decembrie** (5 aparate de hemodializă).

Dr. Dorin Tănase a implementat în practica Clinicii de Urologie a SCR chistectomia laparoscopică.

La **6 martie** Parlamentul Republicii Moldova a adoptat **Legea nr. 42-XVI „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”**, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 81, art. 273.

La **finele anului 2008, începutul anului 2009, conferențiarul V. Ghicavii** a aplicat în activitatea Clinicii de Urologie a SCR **ureteroscopia**, care a constituit un început în endourologia înaltă.

În **anii 2008-2009**, au fost elaborate **protocoalele clinice naționale: „Urolitiaza la adult”, „Adenomul de prostată”, „Pielonefrita acută la adult”, „Traumatismul renal”, „Insuficiența renală acută” și „Insuficiența renală cronică terminală sub dializă”**, de colectivul de autori din Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal (prof. A. Tănase, conf. E. Ceban, conf. V. Ghicavii, conf. A. Popov, conf. I. Dumbrăveanu, conf. A. Oprea, P. Cepoida, C. Lupașco, N. Cornea, Elena Maximenco, asist. Galina Tulatos).

2010

Prin Hotărârea Guvernului nr. 386 din 14.05.2010 a fost instituită **Agencia de Transplant din Republica Moldova**, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 78-80, art. 457.

La 27.12.2010, prin Hotărârea Guvernului nr. 1207, a fost formată **Comisia de avizare** pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

2011

A fost emis Ordinul Ministerului Sănătății nr. 234 din 24.03.11 „**privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de țesuturi, organe și celule de origine umană**”. Astfel, mai multe acte legislative și normative au permis, începând cu anul 2012, de a relansa activitățile în domeniul transplantului renal. În funcție de director al Agenției de Transplant a fost numit **Igor Codreanu**, iar vicedirector – **Grigore Romanciuc**, ambii foști medici ai Centrului de Dializă și Transplant Renal din cadrul SCR.

În perioada 1-3 iunie, la Chișinău, este organizat al **V-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova** cu participare internațională.

Începând cu anul 2011, în componența Clinicii de Urologie a Spitalului Clinic Republican a fost instalată o nouă sistemă de „litotritie extracorporeală – ESWL”: **Modulit-SLK**, producător - **STORZ MEDICAL AG, Germania**.

2012

La 1 decembrie, în Republica Moldova a fost deschisă **prima secție privată de hemodializă „Dr. Pitel SRL”**, utilată cu cinci aparate (locuri pentru dializă) și sistemă de purificare a apei. Ulterior, în anul 2014, numărul de aparate de dializă a fost majorat până la 9.

În perioada anilor 2012-2015, **dr. D. Tănase** cu suportul Catedrei de chirurgie nr. 2 a efectuat prima nefrectomie laparoscopică. Ulterior, D. Tănase a implementat primele pielo-ureterectomii laparoscopice în țara noastră.

2013

Prin Ordinul Ministerului Sănătății R. Moldova nr. 1235 din 31.10.2013, a fost aprobat **Protocolul Clinic Național „Transplantul renal. Donatorul potențial în viață”**. La elaborarea protocolului au participat: **prof. A. Tănase, dr. P. Cepoida, dr. I. Codreanu, dr. S. Gaibu, dr. D. Visterniceanu**.

Conform recomandării Ministerului Sănătății R. Moldova a fost finalizat și publicat „**Studiul de fezabilitate**” privind **parteneriatul public-privat în dializă** (autori: A. Tănase și P. Cepoida). Ca rezultat, la 07.08.2013, Guvernul Republicii Moldova a emis **Hotărârea nr. 574 „Cu privire la parteneriatul public-privat pentru serviciile de dializă”**, publicată la 16.08.2013 în Monitorul Oficial, 2013, nr. 177-181, art. 682.

2014

Conferențiarul Emil Ceban susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema „**Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate**”. Ulterior, dr. E. Ceban obține titlul științifico-didactic de profesor universitar.

Agencia de Transplant și instituțiile medicale încadrate în transplantul de organe, țesuturi și celule umane au beneficiat de Proiectul Consiliului Europei și Comisiei Europene **TWINNING „Consolidarea Agenției de**

Transplant din Republica Moldova și armonizarea legislativă în sfera calității și siguranței substanțelor de origine umană. Mai mulți specialiști antrenati în serviciul de transplant renal din R. Moldova au beneficiat de stagii peste hotarele țării (A. Galescu, V. Prisacari, D. Tănase, Natalia Isac, Vera Sali, D. Sasu).

2015

La propunerea Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu”, la etajul 3 al Spitalului Clinic Republican, în luna **ieulie**, a fost deschisă **Secția de endourologie - parte componentă a Clinicii de Urologie**. Blocul endourologic a fost constituit din trei compartimente: 1. Sala litotritie extracorporeală (ESWL); 2. Sala endourologie joasă; 3. Sala endourologie înaltă. În funcție de șef secție este numit conferențiarul V. Ghicavii.

În perioada **21-23 octombrie 2015**, la Chișinău, este organizat al **VI-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova** cu participare internațională.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, ca rezultat a realizării prevederilor contractelor de parteneriat public privat privind serviciile de dializă, încheiate între Ministerul Sănătății și trei instituții medico-sanitare publice din țară (SCR, IMU, IMȘC), la **11 decembrie 2015** Ministerul Sănătății a emis Ordinul nr. 943 „**Cu privire la transferul pacienților adulți aflați la dializa ambulatorie către Centrul de dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public-privat privind servicii de dializă**”.

Deschiderea Blocului endourologic a permis implementarea mai multor metode de diagnostic și tratament la un nivel net superior, inclusiv: **TUR-bipolar (2015)**.

2016

Ca urmare a documentelor emise, **începând cu 4 ianuarie 2016**, în **municiplul Chișinău** își începe activitatea **Centrul de Dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public-privat privind servicii de dializă**.

Au fost implementate **ureteroscoopia flexibilă și intervențiile endourologice cu laser**.

În perioada anilor 2016-2018, capacitatea Centrului privat BB-Dializa, Chișinău a crescut până la **64 de aparate** – locuri pentru dializă.

2017-2018

În sala pentru intervenții urologice a Blocului nou chirurgical al Spitalului Clinic Republican au fost efectuate o serie de operații în premieră pentru SCR și R. Moldova, inclusiv „**Plastia uretrei cu grefă din mucoasa cavității bucale**” (prof. D. Butnaru, Moscova, 2017), **prostatectomia radicală** (prof. M. Rauchenvald, dr. Sabina Șevcenco, Austria, 2017, 2018).

Au fost implementate **NBI (2017)**, **nefrolitotomia percutanată (NLP) (2018)**.

La 26 martie, în municipiul Bălți, a fost deschis **Centrul de Dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public privat privind servicii de dializă**. Capacitatea Centrului este de **32 de aparate** – locuri pentru dializă.

Conferențiarul **Vitalie Ghicavii** susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema „**Tratamentul endoscopic diferențiat în patologiile urologice obstructive intravezicale**”.

În conformitate cu datele statistice, la finele anului **2018**, serviciul de dializă din Republica Moldova este compus din **10 secții de hemodializă dotat cu 146 de „locuri dializă”** (7 în instituții medico-sanitare publice și 3 – în private). În decursul anului, în mediu, s-au tratat **688 de pacienți** cu insuficiență cronică renală terminală, au fost efectuate în total **85700 de ședințe** de dializă. De asemenea, de tratament cu dializă, în anul 2018, au beneficiat **158 de pacienți cu insuficiență renală acută (Injurie Renală Acută)**.

În perioada anilor **2011-2018**, serviciul transplant renal și-a reluat activitatea în urma mai multor acțiuni de comun acord cu Agenția de Transplant din Republica Moldova. Astfel, la invitația noastră, intervențiile de transplant cu rinichi de la donator în viață și cadavru în „moarte cerebrală” au fost efectuate în comun cu **profesorul Jean-Paul Squifflet (Belgia)**. În această perioadă au fost efectuate 85 de transplanturi renale, inclusiv 52 cu rinichi de la donator în „moarte cerebrală” și 33 cu rinichi de la donator în viață (înrudit și neînrudit).

Datele statistice privind „**Terapia renală de substituție**” în Republica Moldova **în anul 2018**:

- 1) **Tratament prin hemodializă (HD)**: pacienți tratați – 688, sau 196,6 la 1 mln populație;
- 2) **Pacienți în viață cu transplant renal (TR)**: 102, sau 29,1 la 1 mln populație;
- 3) **Terapia renală de substituție (HD + TR)**: 790 sau 225,7 la 1 mln populație.

Datele statistice, privind **tratamentul specializat în Clinica de Urologie** a Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, **în anul 2018**:

- 1) **Numărul de pacienți tratați prin ESWL** s-a majorat de la 525 în anul 2015, la 945 în anul 2018.
- 2) **Rata intervențiilor endourologice, miniminvasive și ESWL** (din numărul total) s-a majorat de la 59,1% în anul 2015, la 81,9% în anul 2018;
- 3) **Rata intervențiilor chirurgicale deschise** (din numărul total) s-a micșorat de la 40,9% în anul 2015, la 18,1% în anul 2018;
- 4) **Numărul intervențiilor chirurgicale endourologice** (fără ESWL) s-a majorat în decurs de 20 de ani de circa 10 ori: de la 111 în anul 1998, la 1089 în anul 2018.

În anul 2018, în cadrul SCR „Timofei Moșneaga”, a fost implementată **Nefrolitotomia percutanată (NLP)** de către **prof. Emil Ceban și șeful Secției de urologie Andrei Galescu**.

2019

În anul 2019, în premieră, în cadrul SCR „Timofei Moșneaga”, a fost efectuată intervenția prostatectomia radicală (RPE) de către prof. Emil Ceban, șeful Secției de urologie Andrei Galescu și conferențiarul universitar Pavel Banov.

Conferențiarul universitar Vitalie Ghicavii, pentru prima dată, aplică o serie de noi metode de tratament endoscopic:

Ureteroscopia flexibilă FURS (de o singură folosință), producător KARL-STORZ; **Intervenția RIRS** (chirurgia retrogradă intrarenală) pentru dezintegrarea calculilor cu energie Laser;

Vapoenucleerea hiperplaziei benigne de prostată transuretrală: Thu-VEP (Thulium: YAG laser prin VapoEnucleerea prostatei);

Morcelația după VapoEnucleerea endoscopică a prostatei.

Conferențiarul universitar Ion Dumbrăveanu susține la Chișinău teza de doctor habilitat în științe medicale cu tema „Disfuncția erectilă. Considerații epidemiologice, medicale și sociale”.

În perioada 19-21 iunie 2019, la Chișinău, este organizat al VII-lea **Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova** cu participare internațională. În cadrul forumului a avut loc ședința membrilor Societății Urologilor din Republica Moldova în afiliere cu nefrologii, care au propus și au votat o nouă componență a conducerii Societății. Astfel, președintele Societății a fost ales profesorul Emil Ceban, iar în calitate de secretar – Andrei Galescu, asistent universitar, șef al Secției de urologie a SCR „Timofei Moșneaga”. Profesorul Adrian Tănase a devenit membru de onoare a Societății Urologilor din Republica Moldova.

La 1 iulie 2019, în municipiul Chișinău, a fost deschis **Centrul de Dializă Chișinău-2 al Î.C.S. „BB-Dializa” SRL, în cadrul parteneriatului public privat privind serviciul de dializă.** Capacitatea centrului – 16 locuri dializă.

La 1 august 2019, în cadrul parteneriatului public privat în dializă, a fost deschis al 4-lea **Centru BB-Dializa în municipiul Cahul, dotat cu 16 aparate de dializă.**

2020-2021

Pandemia COVID-19 a avut consecințe grave nu doar pentru societate, dar și pentru sistemul medical, inclusiv serviciul de urologie, dializă și transplant renal. În această perioadă au fost stopate intervențiile chirurgicale de transplant renal. Circa 1/3 dintre toți pacienții dializați și cu transplant renal au fost infectați cu virusul SARS-CoV-2. A crescut brusc letalitatea pacienților cu BCR și IRA tratați prin dializă diagnosticați cu COVID-19. La compartimentul „Indicii activității serviciului” sunt prezentate datele statistice referitor la impactul pandemiei COVID-19 asupra serviciului de dializă și transplant renal din Republica Moldova.

În anul 2020 au fost elaborate și actualizate o serie de protocoale clinice naționale, inclusiv:

Protocolul clinic standartizat „Transplantul Renal. Donatorul în moarte cerebrală” (Ordinul MSMPS nr. 846 din 19 septembrie 2020);

Protocolul clinic național „Hiperplazia benignă de prostată” – actualizat (Ordinul MSMPS nr. 842 din 19 septembrie 2020);

Protocolul clinic național „Traumatismul renal” – actualizat (Ordinul MSMPS nr. 842 din 19 septembrie 2020);

Protocolul clinic național „Transplantul Renal. Donatorul potențial în viață” – actualizat (Ordinul MSMPS nr. 844 din 19 septembrie 2020);

Protocolul clinic național „Urolitiaza la adult” – actualizat (Ordinul MSMPS nr. 845 din 19 septembrie 2020).

În anul **2020**, în cadrul Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu”, a fost creat **Laboratorul de urologie funcțională, andrologie și medicină reproductivă** (șef laborator – conferențiarul universitar Ion Dumbrăveanu).

La **5 mai 2021** a fost deschisă **Secția de hemodializă** privată **Medexpert-Soroca**, dotată cu 10 aparate de dializă.

2022

Pe data de **14 aprilie 2022** a fost deschisă **Secția de hemodializă** privată **Medexpert-Orhei**, dotată cu 10 locuri dializă.

2023

În anul **2023**, în cadrul SCR „Timofei Moșneaga”, în premieră, a fost efectuată **investigația de urodinamică** de către **prof. Emil Ceban**, șeful **Secției de urologie Andrei Galescu și asistentul universitar Mihaela Ivanov**.

În perioada **7-9 iunie 2023**, la Chișinău, este organizat al **VIII-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal** din Republica Moldova cu participare internațională „**Noi orizonturi în urologie**” și **Săptămâna Medicală Balcanică**, ediția a 37-a „**Perspective ale medicinei balcanice în era post COVID-19**”.

Istoria va continua...

TEZELE ȘTIINȚIFICE (DISERTAȚIILE) SUSȚINUTE DE SPECIALIȘTII SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

1. Goligorskii, Solomon David. *Vezica urinară mică: întrebări referitor la plastia intestinală: cercetări experimentale și clinice: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 1959.
2. Kațîf, Alexei. *Patologia și chirurgia segmentului pielo-ureteral: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1963.
3. Punga, Vladimir. *Materialele la studierea dializei abdominale semicontinue: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1965.
4. Barbarăș, Valdimor. *Operațiile reconstructive și plastice în urolitiază: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1965.
5. Mastica, Ion. *Modificările funcționale și morfologice și dereglările homeostazei la întreruperea temporară a circuitului sanguin în aorta abdominală: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1965.
6. Bogomolnii, Naum. *Dializa peritoneală în arsuri: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1967.
7. Kațîf, Alexei. *Insuficiența renală ca complicație a maladiilor urologice: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Minsk, 1970.
8. Bîrsan, Mihail. *Patogenia și clinica insuficienței renale acute în otrăvirile cu esență de oțet: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Chișinău, 1971.
9. Guțu, Constantin. *Particularitățile patogenezei nefrolitiazii la femei: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Kiev, 1984.
10. Sasu, Boris. *Cercetarea receptorilor celulari glucocorticoizi în tratamentul glomerulonefritei cu glucocorticoizi: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1984.
11. Tănase, Adrian. *Epidemiologia insuficienței renale cronice și organizarea tratamentului medical specializat în stadii terminale (pe materialele Republicii Moldova): Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Kiev, 1988.
12. Popov, Mihai. *Tratamentul adenomului de prostată în stadiile tardive: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1989.
13. Bogomolnii, Naum G. *Etapele asistenței medicale pacienților cu prostatită cronică: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Moscova, 1989.
14. Sagatovici, Victor. *Dializa peritoneală semicontinuă în tratamentul insuficienței renale: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1990.
15. Sapojnicov, Arcadie. *Particularitățile de pregătire a pacienților cu polichistoză renală pentru transplantul renal și managementul postoperator: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1992.
16. Mușet, Mihai. *Posibilitățile tehnice ale rezecției endoscopice în hipertrofia benignă a prostatei: Teză de doctor în științe medicale*. Cluj-Napoca, 1995.

17. Dumbrăveanu, Ion. *Tratamentul chirurgical al tumorilor vezicale superficiale*. TUR-V: Teză de doctor în științe medicale. Târgu-Mureș, 1998.
18. Tănase, Adrian. *Diagnosticul afecțiunilor și complicațiilor precoce și tardive după transplantarea renală: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 1996.
19. Dolghi, Oleg. *Aspecte contemporane în tratamentul calculilor ureterali: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1998.
20. Platon, Vasile. *Cercetări genetice în patologia urologică la adult (litiiza urinară și malformațiile renourinare): Teză de doctor în științe medicale*. Iași, 1999.
21. Ghicavii, Vitalie. *Studiul comparativ al rezultatelor chirurgiei transvezicale și rezecției transuretrale a adenomului de prostată tratat sau netratat anterior cu medicamente: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2001.
22. Oprea, Andrei. *Evaluarea funcției renale după litotriția extracorporeală: Teză de doctor în științe medicale*, Chișinău, 2001.
23. Spînu, Cornel. *Chirurgia rinichiului unic : Teză de doctor în științe medicale*. Iași, 2002.
24. Ceban, Emil. *Tratamentul diferențiat al calculilor ureterali: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2003.
25. Țurcanu, Ruslan. *Laseromagnetoterapia în tratamentul complex al prostatitei cronice nespecifice: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2004.
26. Cepoida, Petru. *Modificările hemodinamice la pacienții cu pielonefrită cronică în diferite stadii de insuficiență renală cronică: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2007.
27. Kotulevici, Nelly. *Profilul lipidic și calitatea vieții a pacienților cu boala cronică de rinichi, st. V, aflați la tratament cu hemodializă programată: Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Kiev, 2008.
28. Scutelnic, Ghenadie. *Tratamentul diferențiat al stricturilor uretrale: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2010.
29. Cornea, Natalia. *Rolul hemodiafiltrării în tratamentul insuficienței renale: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
30. Pleșca, Eduard. *Particularitățile de diagnostic și tratament al pielonefritei acute la pacienții cu diabet zaharat: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
31. Tănase, Dorin. *Tratamentul multimodal al chistului renal solitar: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
32. Tuchila, Viorel. *Tratamentul diferențiat al incontinenței urinare de efort la femei: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2013.
33. Vasiliev, Andrei. *Complicațiile tardive ale accesului vascular pentru hemodializa programată: diagnosticul și tratamentul chirurgical: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2013.
34. Ceban, Emil. *Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 2014.
35. Galescu, Andrei. *Tratamentul chirurgical deschis al litiizei coraliforme prin nefrolitotomie și variantele ei: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2015.

36. Codreanu, Igor. *Managementul sistemului național de transplant teza de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2015.
37. Botnari, Vasile. *Tratamentul diferențiat al calculilor bazinețali: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2016.
38. Banov, Pavel. *Managementul contemporan în metafilaxia urolitiazii recidivante, teza de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2017.
39. Ghicavii, Vitalie. *Tratamentul endoscopic diferențiat în patologiile urologice obstructive intravezicale: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 2018.
40. Dumbrăveanu, Ion. *Disfuncția erectilă. Considerații epidemiologice, medicale și sociale: Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 2019.
41. Bradu, Andrei. *Valoarea densitometriei tomografice în tratamentul litiazei renoureterale prin litotritie extracorporeală: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2020.
42. Piferschi, Alexandru. *Tratamentul chirurgical al stricturilor joncțiunii pieloureterale la adulți: Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2023.

HISTORY OF UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

1955

The first Urology Unit in the Republic of Moldova, with 25 beds, was established in the Republican Clinical Hospital in 1955 and it was led by Professor **Solomon D. Goligirskii**.

1962

The unit had 50 beds from 1962 and the chief of the unit was the Doctor of Medical Sciences **Nicolae Nacu**. In the same year it was established the “Artificial kidney” Laboratory, which was led by Afanasie **Tetradov**. The specialists working in the unit were **Mihai Bîrsan, Alexei Kațif, Vladimir Punga, Pavel Gavrilaşcenco**, at that time the urological activity was developing extensively, the scientific work started, the first publications appeared.

The Chair of Urology was founded in 1962 by Professor **Solomon D. Goligorskii**.

The first haemodialysis procedure in the Republic of Moldova was performed for **Acute Kidney Injury** treatment, with the soviet “Artificial kidney” device **AIP-60**, by the urologists: **Prof. Solomon D. Goligorskii, Afanasie N. Tetradov and Mihail Chiroșca** on **November 4, 1962**. The first “Artificial kidney” machine installed in the Republic of Moldova: **AIP-60** was, at the same time, the third in the Soviet Union.

1963

The Associate Professor **Vladimir C. Punga** implemented **peritoneal dialysis** in medical practice in the Republic of Moldova in 1963. The method was based on the temporary implantation of a plastic tube through the abdominal wall, by which sterile salts solution was introduced into the peritoneal cavity. Even if the described method was laborious, it was used successfully for many years in uro-nephrological practice in the Republican Clinical Hospital.

1965-1971

The Chair of Urology was transformed in Urology Course, led by Associate Professor **Vladimir C. Punga**.

1971-1975

From 1971, the course was reorganized again in the Chair and was led by Associate Professor **Ana Axelrod** until 1974, and from 1974 the head of the chair was **Associate Professor, Doctor Emeritus of the Republic of Moldova Mihai Bîrsan** (1974-2001).

The head of the urology unit was designated the urologist **Eugen Iuhtimovschi** (1975-1981).

1977

With the **inauguration of the new building of the Republican Clinical Hospital in 1977**, the urology service took a significant step upward. The Unit expanded to **80 beds**. The medical team from the Urology Unit was formed by **Associate Professor Mihail Bîrsan, Head of the Chair, Associate Professor Vladimir Punga, Associate Professor Nicolae Nacu, Associate Professor Ion Mastica, Doctor in Medical Sciences Vladimir Barabaraș, Eugen Iuhtimovschi, head of the unit, Lilia Petrușceac**. From 1977 many young urologists have been employed: **Constantin Lupașco** (head of the Urology Unit during 1981-2016), **Margareta Cazacu, Octavian Taranov, Victor Gorbatovchi, Vasile Platon, Doctor in Medical Sciences, Andrei Boțan, Ilie Milici, Iurie Bîrsan, Cornel Spânu, Doctor in Medical Sciences**. Later other doctors have been employed: **Ghenadie Scutelnic, Doctor in Medical Sciences, Viorel Tuchilă, Doctor in Medical Sciences, Boris Baluțel**.

The Dialysis and Kidney Transplantation Service in the Republic of Moldova started its activity at the end of 70', the beginning of 80', in the Republican Clinical Hospital. Among the first doctors in the Surgical Nephrology Unit (the first name of the unit) were **Adrian Tănase, the head of the unit between 1977-2016, Nadejda Arsenii, Maria Vizitiu, Victor Sagatovici, Larisa Zavac**. The newly created was directed by the head of the Chair of Urology and Surgical Nephrology of "Nicolae Testemitanu" SUMPh, **Associate Professor Mihail Bîrsan**.

Between **1977–1980**, at the Republican Clinical Hospital, the haemodialysis was used mostly for the treatment of Acute Kidney Injury, with devices of Soviet production **AIP-140 and Diahron-80**.

1978

The first haemodialysis session for **End Stage Chronic Kidney Disease** was performed with an **AIP -140** machine by **Victor Sagatovici, Larisa Zavac and Adrian Tănase in 1978**. The specific trainings in the application of „chronic haemodialysis” were realised in Moscow, at the Institute of Scientifically Research in Urology, led by **the academician Nicolai A. Lopatkin**.

An important role in the creation and development of Dialysis Service and the implementation of extracorporeal detoxification methods in the Republican Clinical Hospital had **the manager of the hospital, Associate Professor Timofei Moșneaga**. During that time, with the recommendation of the hospital managers and of the Chair of Urology were employed many young specialists, who contributed to the creation of Dialysis and Kidney Transplantation Service in the Republic of Moldova: **Nelly Cotulevici, Veniamin Hardac, Gheorghe Boțan, Ghenadie Chiriac, Victor Reaboi, Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Igor Codreanu, Eduard Eșanu, Sergiu Gaibu, Grigore Romanciuc**.

1980-1981

Since the 80's of the last century, advanced specialised medical care is provided **in the Urology Unit**, they are performed one the most complicated surgeries: on prostate, ureteral and pielo-ureteral junctions plasties, nephroureterectomies, nephroureterolithotomies, surgical treatment of re-nourinary tumours etc.

On January 1, 1981, in the Republican Clinical Hospital was established the first **Hemodialysis Unit**, equipped with 8 **SGD-8 dialysis machines**. The number of beds for kidney failure patients increased to 50.

On March 4, 1981 the first haemosorption (haemocarbo-perfusion) procedure was performed in the Republic of Moldova by **Adrian Tănase**. Dr. A.

Tănase and V. Sagatovici were delegated in Kiev, at the request of the hospital manager Timofei Moșneaga, to the Institute of Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences in Ukraine, where it was purchased a quantity of sorbents for use in medical practice. Subsequently, over the years, the doctors from Dialysis and Kidney Transplantation Centre of the RCH performed more than 3000 haemocarbo-perfusion sessions, for various pathologies, including procedures realised in other medical institutions, by Aviasan service.

At the initiative of the manager of the Republican Clinical Hospital, **Timofei Moșneaga** and of the head of Chair of Urology and Surgical Nephrology **Mihail Bîrsan**, they have been delegated to **Moscow, Russia**, complex teams of specialists for internship in the field of dialysis and kidney transplantation (urologists, nephrologists, anaesthesiologists, laboratory technicians, nurses, engineers). The first internships required for the implementation of kidney transplantation were performed **at the Institute of Scientific Research in Transplantation and Artificial Organs in Moscow (director - Academician Valerii I. Șumakov)**. The training of Moldovan specialists was divided as follows:

- studying and drafting the laws and regulations for starting surgical interventions related to kidney procurement and transplantation in the Republic of Moldova;
- studying the laboratory methods, including immunological, necessary to perform kidney transplantations; these methods have been studied in various clinics in Moscow (Russia), Kiev (Ukraine), Riga (Latvia), Vilnius (Lithuania), Minsk (Belarus) by laboratory doctors Grigore S. Vaserman, Eugenia I. Taube and Liliana Kalinina.
- studying surgical techniques for kidney procurement and transplantation;
- postoperative immunosuppressive therapy;
- diagnosis and treatment of post-operative complications.

1982

On September 17 the first immunological “cross-match” was performed between a donor and recipient by the laboratory doctor **Liliana Kalinina**, for pre-operative evaluation for kidney transplantation.

On September 25 was performed the first kidney transplant from a deceased donor in “biological death” in the Republic of Moldova. The surgery was performed by surgeons **Pavel I. Filiptev (Moscow), Associate Professor Mihail Barsan, Adrian Tănase and Victor Sagatovici.**

In the same year was inaugurated the Kidney Transplant Centre at the Republican Clinical Hospital.

On September 27 doctors Ian G. Moisiuk (Moscow) and Victor Sagatovici (Chișinău) performed the first kidney procurement from a deceased donor in “biological death” in the Republic of Moldova.

1983

In 1983, for the first time in the Republic of Moldova, in the Centre of Haemodialysis and Kidney Transplantation of the Republican Clinical Hospital, a series of new extracorporeal detoxication methods were implemented: plasmapheresis, lymphocytapheresis and irradiation of blood with ultraviolet. These methods were performed by the doctors of the Centre **Victor Sagatovici, Ghenadie Chiriac and Gheorghe Boțan.**

Between 1983-1989, the Haemodialysis and Kidney Transplantation Service had developed rapidly: at the Republican Clinical Hospital was installed the second SDS-8 dialysis system, the SGD-1B machines, as well as two machines from Gambro (Sweden), Fresenius (Germany) and the Millipore-250 water purification system. In the Haemodialysis Unit of the Republican Clinical Hospital, disposable dialysers were used instead of the parallel plate dialyser "Kill". Annually, 20-25 kidney transplants were performed, all with kidneys from deceased donors in biological death.

1986

In 1986 was implemented the **semi-continuous peritoneal dialysis** by **Dr. Victor Sagatovici**. For these purposes, V. Sagatovici created a special device (Nonna-01; 02), which allowed the treatment of renal insufficiency through peritoneal dialysis.

1987

On July 7, the **Ciclosporin-A** was used for the first time in the Republic of Moldova for the complex immunosuppressive regimen of **renal transplantation** by Dr. A. Tănase.

1989

In 1989, for the first time in Moldova, in the Republican Clinical Hospital was installed the **Urat-P device**, which allowed the application in practice of a new method in the treatment of urolithiasis - **hydraulic extracorporeal lithotripsy (chief of cabinet, PhD, Dr. Ion Gîtlan)**.

1991-1992

During the first years of independence (1991-1994) the Dialysis and Kidney Transplantation Service continued to develop: **new Haemodialysis Departments were opened in Chisinau at the Municipal Clinical Hospital no. 3 (8 СГД-8machines), at Bălți Municipal Clinical Hospital (8 СГД-8 machines), a dialysis machine was installed at the Institute of Mother and Child.**

The results of V. Sagatovici's studies were presented in his PhD thesis at the Institute of Scientific Research in Transplantology and Artificial Organs in Moscow, Russian Federation, with the theme "**Semi-continuous peritoneal dialysis in the treatment of renal insufficiency**", specialty of artificial organs and transplantology (1991).

On March 23, 1992, the **first kidney transplant biopsy by extrafine aspiration** was performed.

1994

On **February 10, 1994, the first kidney transplant puncture biopsy** by Dr. Adrian Tănase. These methods have been studied abroad in various specialized clinics in Tel Aviv, Israel and Minneapolis, USA. Later, ultrasound-guided biopsies were extended to native kidneys also, and that contributed to the diagnosis of a series of primary kidney diseases.

1995

Since 1995 the hospital installed another device of a newer generation - **Litostar Multiline**, produced by Siemens, Germany (chief of the cabinet, **Gheorghe Anton**, urologist - **Igor Lazari**).

1996

In 1996, the head of the Haemodialysis and Kidney Transplantation Centre, **A. Tănase**, defended **Doctor Habilitat thesis on “The diagnosis of early and late complications and diseases after kidney transplantation”**. For the first time, the PhD thesis was defended in 2 specialties: **Urology, Transplantology and artificial organs**.

The development and extension of the Urology, Dialysis and Transplantation Service in the Republic of Moldova became possible due to the training of highly qualified specialists with the contribution of “**Nicolae Testemitanu**” **SUMPh** and personally with the support of the rector **Ion Ababii, Professor, Academician of Moldova Academy of Sciences**. The approval of several post-graduate continuing medical education courses, the clinical internships in Nephrology, Surgical nephrology, Andrology, then **the residency in Urology (2004) and Nephrology (2014)** helped to increase the number of qualified specialists and to open new specialized departments for the treatment of renal patients.

During the 90’s, beginning of 2000, the scientific activity developed multilaterally in Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Clinic.

1998

In April 1998, for the first time in Moldova, **Associate Professor Mihail Birsan and Assistant Vitalie Ghicavîi** performed the first endourological surgery - **Transrectal Resection of the Prostate in prostate adenoma (monopolar TUR-P)**. Subsequently, this intervention was extended to the urethra (**TUR-U** optical internal urethrotomy) and to the bladder (**TUR-V**). Both methods were implemented by Assistant V. Ghicavîi.

On November 9-10 1998, **the first Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation was organized in Chisinau, Republic of Moldova. An Educational Course endorsed by the European Renal Association - European Dialysis and Transplantation Association (ERA-EDTA)** was organized during the Conference.

1999

On June 25, 1999, the Parliament of the Republic of Moldova adopted the **Law of the RM No. 473-XIV “On Transplantation of Human Organs and Tissues”**. For the first time, it was regulated the right to procure and transplant organs from the living donor and from deceased donor after “brain death.”

2000

The first kidney procurement from a deceased donor after “cerebral death” was performed by the doctors of the Centre of Dialysis and Kidney Transplantation: **Adrian Tănase, Igor Codreanu and Victor Reaboi, on December 10, 2000**. The implementation of the method was possible after an internship of Prof. A. Tănase at the University Hospital of Saint-Luc from Brussels, Belgium (2000).

2001

On March 27, 2001, the Municipal Dialysis Centre was opened at the **Emergency Clinical Hospital, Chisinau**, equipped with 8 Fresenius machines.

The Department of Urology and Nephrology of “Nicolae Testemitanu” SUMPh is completed by young specialists who realise the didactic, clinical and scientific process at a contemporary level. Since 2001, **Professor A. Tănase Doctor Habilitat in Medical Sciences**, is chosen by the competition the Head of the Chair. The members of the chair: **Associate Professors Mihail Bîrsan, Constantin Guțu, Mihai Popov, Ion Dumbrăveanu, Emil Ceban, Vitalie Ghicavii, Eduard Pleșca, Andrei Oprea.**

The first successful kidney transplant from a living donor, from mother to son, was performed by **Adrian Tănase** on **December 4, 2001**. This method was also studied in Brussels, Belgium.

2002

March 15, 2002 - Re-election of the President of the Society of Urology from the R. Moldova. **Professor Adrian Tănase** was elected President, as Secretary - **Assistant Professor Emil Ceban.**

October 30-November 1, 2002, the 3rd Conference of Urology was held in Chisinau, Republic of Moldova, at the same time with the **2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation**, with international participation.

2003

The Haemodialysis Units of Republican Clinical Hospital (20 Fresenius machines) and Bălți Municipal Clinical Hospital (10 Fresenius machines) were reequipped (Fresenius Medical Care, Germany), during 2003-2004.

2004

Since 2004, several young specialists, PhD students in urology (**Dorin Tănase, Andrei Galescu, Vasile Botnaru** etc.) were employed in the Clinic of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation, as a result of the residency program. Later, they defended their doctoral theses in medicine.

In 2004 a Haemodialysis Unit was opened in **Comrat**, equipped with 6 Fresenius dialysis machines.

Since 2004 and until now (2019), 6 groups of urology resident have been enrolled.

2005

In 2005 the Paediatric Unit of Haemodialysis was opened at the ICSOS-MC, where 5 Fresenius machines were installed.

On 4 October 2005, Prof. A. Tănase, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu and Dr. Igor Lazari performed the first ultrasound guided percutaneous nephrostomy in Moldova under radiologic control.

The Ministry of Health, in agreement with specialists from **the Republic of Moldova and the Council of Europe**, has launched a program to improve the legislative and normative acts in the field of human organs, tissues and cells transplantation in Moldova. Thus, a team of Moldovan specialists headed by Deputy Minister of Health, **Boris Golovin**, was delegated to the Council of Europe in Strasbourg, as well as in various institutions in Paris, France, where they worked together with experts in biomedicine and

transplantology on **the creation of a new law on “organ tissues and cells transplantation in Moldova”**. **Prof. A. Tănase and dr. I. Codreanu** from Dialysis and Kidney Transplantation Centre participated in the elaboration of the law. During the 2005-2008 years, several international experts visited Moldova, where they worked with local experts to elaborate the new law.

2006

In 2006, eight additional haemodialysis machines were installed in the **Municipal Dialysis Centre from the Emergency Hospital**, with a capacity up to 16 Fresenius machines.

According to the decision of the Society of Urology from the Republic of Moldova, in affiliation with the nephrologists, the organized scientific meetings changed from “conferences” into “congresses”. Thus, **on 10-13 October 2006, the 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova (with international participation)** took place in Chisinau.

2007

In 2007 the ambulatory peritoneal dialysis (CAPD) in was implemented in Dialysis and Kidney Transplantation Centre, **by Prof. Dr. Adrian Tănase, Dr. Sergiu Gaibu and Dr. Natalia Cornea**. The implementation of the method was possible after an internship **of Prof. A. Tănase in Germany**, at the company manufacturing materials for peritoneal dialysis company (FMC, Bad-Homburg).

Another 5 haemodialysis machines were installed in the **Municipal Clinical Hospital Bălți**, reaching the total capacity of 15 “dialysis places”.

Subsequently, during 2007-2008, Prof. A. Tănase, dr. D. Tănase, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu implemented the **ultrasound guided puncture for kidney cysts**. Dr. D. Tănase performed the first **ultrasound guided puncture with sclerotherapy for kidney cysts**.

2008

In 2008 two new dialysis departments were opened: at **Cahul District Hospital in March 2008** (5 machines) and at the **Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime” from Chisinau, in December 2008** (5 haemodialysis machines);

In 2008 Dr. Dorin Tănase introduced in the practice of the Urology Clinic from RCH **the laparoscopic cystectomy**.

On March 6, 2008, as a result of the activity mentioned above, the RM Parliament adopted **the Law No 42-XVI “On Transplantation of Human Organs, Tissues and Cells”**, published in the Official Monitor of the Republic of Moldova no. 81, art.273, 2008.

At the end of 2008 - the beginning of 2009, the Assoc. Prof. V. Ghicavîi implemented the **ureteroscopy** in the Clinic of Urology of RCH, which was a beginning in the upper tract endourology.

During 2008-2009 it was elaborated **the National Clinical Protocols: “Urolithiasis in Adult”, “Prostate Adenoma”, “Acute Pyelonephritis in Adult”, “Renal Trauma”, “Acute Renal Insufficiency” and “Chronic Renal Insufficiency under Dialysis”**, by the team of authors from the Department of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation (Prof. A. Tănase, Assoc. Prof. E. Ceban, Assoc. Prof. V. Ghicavîi, Assoc. Prof. A. Popov, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu, Assoc. Prof. A. Oprea, P. Cepoida, C. Lupasco, N. Cornea, Elena Maximenco, nurse Galina Tulatos).

2010

By the Government Decision no. 386 of 14.05.2010, was established the **Transplant Agency of the Republic of Moldova**, published in the Official Monitor of the Republic of Moldova, no. 78-80, art. 457, 2010.

On 27.12.2010, by the Government Decision No. 1207, the **Independent Approval Commission** was established by the Ministry of Health of the Republic Moldova.

2011

Subsequently, in was issued the Order of the Ministry of Health no. 234 of 24.03.11 "**On organization and development of the activity of procurement and transplantation of tissues, organs and cells of human origin**". Thus, several legislative and normative acts allowed to relaunch in 2012 the activities in the field of kidney transplantation. **Igor Codreanu** was appointed as director of the Transplant Agency, and **Grigore Romanciuc** as vice-director, both former doctors of the Centre of Dialysis and Kidney Transplantation of RCH.

On **June 1-3, 2011**, the **5st Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation** was organized in Chisinau with international participation.

Since 2011, a new system of "extracorporeal lithotripsy - ESWL" has been installed in the Urology Clinic of the Republican Clinical Hospital: **Modulit-SLK**, manufacturer - **STORZ MEDICAL AG, Germany**.

2012

On **December 1, 2012**, the **first private hemodialysis unit "Dr. Pitel SRL"** was opened in the Republic of Moldova, equipped with 5 dialysis machines and a water purification system. Subsequently, in 2014, the number of dialysis machines increased to 9.

During 2012-2015, with the support of the Department of Surgery no. 2, Dr. D. Tănase implemented the laparoscopic nephrectomy. Subsequently, D. Tănase performed the first laparoscopic pyelo-ureterectomies in Moldova.

2013

In 2013, by the Order of the Ministry of Health of the Republic of Moldova no.1235 of 31.10.2013, the **National Clinical Protocol "Kidney Transplantation. Living potential donor"** was approved. The protocol was elaborated by **Prof. A. Tănase, Dr. P. Cepoida, Dr. I. Codreanu, Dr. S. Gaibu, Dr. D. Visterniceanu**.

According to the recommendation of the Ministry of Health of the Republic of Moldova, it was finalized and published the "**Feasibility Study**" on **Public-Private Partnership in Dialysis** (authors A. Tănase and P. Cepoida). As a result, on 07.08.2013, the Government of the RM issued the **Decision No. 574 "On public-private partnership for dialysis services"**, published on 16.08.2013 in the Official Monitor no. 177-181, art. no. 682.

2014

In 2014, the **Associate Professor Emil Ceban** defended in Chisinau the doctor habilitat thesis in medical sciences with the title "**Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis**". Later, Dr. E. Ceban obtained the academic title of Professor.

The Transplant Agency and the medical institutions involved in human organs, tissues and cells transplantation activities have been involved in the Council of Europe and the European Commission **TWINNING Project**

“Strengthening the Transplant Agency of Moldova and support in legal approximation in the area of quality and safety of substances of human origin”. Many specialists involved in kidney transplant activities in Moldova have benefited from internships abroad (A. Galescu, V. Prisacari, D. Tănase, Natalia Isac, Vera Sali, D. Sasu).

2015

At the proposal of the Department of Urology and Surgical Nephrology, **in July 2015, the Endourology Department was opened at the 3rd floor, as part of the Urology Clinic**. The Endourology Unit is composed of three compartments: 1. The room of extracorporeal lithotripsy (ESWL); 2. The room of lower tract endourology; 3. The room of upper tract endourology. The head of the department became the Associate Professor V. Ghicavii.

On October 21-23, 2015, the 6rd Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation with international participation was organized in Chisinau.

On December 11, 2015, according to the Government of RM Decision, following the implementation of the provisions of the Public Private Partnership Contracts on dialysis services, concluded between the Ministry of Health of the RM and three IMSPs in the country (RCH, IMU, IMsC), the Ministry of Health issued **the Order No. 943 “On the transfer of adult patients treated by outpatient dialysis to the Î.C.S.”BB-Dializa”S.R.L. dialysis centre according to the public-private partnership on dialysis services”**.

The opening of the Unit of endourology allowed the implementation of several high-level diagnostic and treatment methods, including **bipolar TUR (2015)**.

2016

As a result of the issued documents, starting with **January 4, 2016, the Î.C.S. ”BB-Dializa” S.R.L. Chişinău Dialysis Centre** started its activity, **according to the public-private partnership on dialysis services**.

The flexible ureteroscopy and endourological interventions with laser were implemented.

During 2016-2018, the capacity of Î.C.S. ”BB-Dializa” S.R.L. Chişinău Dialysis Centre increased to **64 dialysis machines**.

2017-2018

In the urological surgery room from the newest surgical bloc of SCR were performed a series of operations for the first time in SCR and R. Moldova, including “Plastic urethra with graft from the buccal mucosa” (prof. D. Butnaru, Moscow, 2017) radical prostatectomy (Prof. Rauchenvald M., Dr. Sabina Shevchenko, Austria, 2017, 2018).

The NBI (2017) and percutaneous nephrolithotomy (NLP) (2018) were implemented.

2018

On March 26, 2018, the ICS “BB-Dialysis” S.R.L. Dialysis Centre Bălți opened within the public-private partnership on dialysis services. Today, the capacity of the Bălți Centre is **32 dialysis machines**.

In 2018, the Associate Professor **Vitalie Ghicavii** defended the **habilitation doctor thesis in medical sciences** on “**Differentiated endoscopic treatment in urological infravesical obstructive diseases**” in Chisinau.

According to statistical data, at the end of 2018, the Dialysis Service in Moldova included **10 Haemodialysis Units endowed with 146 dialysis machines** (7 in public hospitals and 3 private). Over the year, **688 patients** with end-stage kidney disease have been treated and **85700 dialysis procedures** were performed. Also, in 2018 **158 patients with Acute Renal Impairment (Acute Kidney Injury)** have been treated by haemodialysis.

Between 2011 and 2018, the Kidney Transplant service relaunched its activity as a result of several actions in collaboration with the Transplant Agency of the Republic of Moldova. Thus, **Professor Jean-Paul Squifflet (Belgium)** was invited for several times in the RM and performed together with our specialists kidney transplantations from living donors and deceased “brain death” donors. During this period, they have performed 85 kidney transplants, including 52 with kidneys from “brain death” deceased donors, and 33 with kidney from living donors (related and unrelated).

Statistical data on “**Renal replacement therapy**” in the Republic of Moldova for 2018:

- 1) **Haemodialysis (HD) treatment:** treated patients - 688, or 196.6 per 1 million population;
- 2) **Patients with kidney transplant (TR):** 102, or 29.1 per million population;
- 3) **Renal replacement therapy (HD + TR):** 790 or 225.7 per 1 million population.

Statistical data on **specialized treatment in the Urology Clinic of the Republican Clinical Hospital “Timofei Moşneaga” for 2018:**

- 1) **The number of patients treated with ESWL** increased from 525 in 2015, to 945 in 2018;
- 2) **The rate of endourological, minimal invasive and ESWL** (out of the total) increased from 59.1% in 2015, to 81.9% in 2018;
- 3) **The rate of open surgeries** (out of the total) decreased from 40.9% in 2015 to 18.1% in 2018;
- 4) **The number of endourological surgeries** (without ESWL) increased by about 10 times over the last 20 years: from 111 in 1998, to 1089 in 2018.

In 2018, within *Timofei Moşneaga* Republican Clinical Hospital, **Percutaneous Nephrolithotomy (PNL)** was implemented by **Prof. Emil Ceban** and head of the Urology Department **Andrei Galescu**.

2019

In 2019, for the first time, within *Timofei Mosneaga* Republican Clinical Hospital, the radical prostatectomy (RPE) intervention was performed by Prof. Emil Ceban, Andrei Galescu, head of the Urology Department, and Associate Professor Pavel Banov.

Associate Professor Vitalie Ghicavii, for the first time, applies a series of new endoscopic treatment methods:

- 1) **Flexible Ureteroscopy FURS** (single use), KARL-STORZ manufacturer; **RIRS intervention** (retrograde intrarenal surgery) for stone disintegration using Laser energy;
- 2) **Transurethral vaporization of benign prostatic hyperplasia: Thu-VEP** (Thulium: YAG laser via Vaporization enucleation of the prostate);
- 3) **Morcellation after endoscopic Vaporization enucleation of the prostate.**

Associate Professor Ion Dumbrăveanu defends, in Chisinau, his habilitation thesis in medical science on the topic “Erectile dysfunction. Epidemiological, medical, and social considerations”.

Between June 19-21, 2019, the 7th Congress of Urology, Dialysis, and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova with international participation was held in Chisinau. During the Congress, there was a meeting of the members of the Urologists Society from the Republic of Moldova in affiliation with nephrologists, where a new leadership board for the Society was proposed and voted on. Consequently, Professor Emil Ceban was elected as the President of the Society, and Andrei Galescu, assistant professor and head of the Urology Department at *Timofei Moşneaga* Republican Clinical Hospital, was appointed as the Secretary. Professor Adrian Tănase became an honorary member of the Urologists Society from the Republic of Moldova.

On July 1, 2019, in the municipality of Chisinau, the Chisinau-2 Dialysis Center of the Î.C.S. “BB-Dializa” SRL was inaugurated, within the public private partnership regarding the dialysis service. The center has a capacity for 16 dialysis places.

On August 1, 2019, as part of the public-private partnership in dialysis, the 4th BB-Dialysis Center was opened in the municipality of Cahul, equipped with 16 dialysis machines.

2020-2021

The COVID-19 pandemic has had serious consequences not only for society, but also for the medical system, including the urology, dialysis and kidney transplant services. During this period, kidney transplant surgeries were delayed. Approximately one-third of all dialysis and renal transplant patients were infected with the SARS-CoV-2 virus. The mortality rate of CRF and AKI patients treated with dialysis and diagnosed with COVID-19 increased sharply. In the “Indices of service activity” section, statistical data on the impact of the COVID-19 pandemic on the dialysis and kidney transplant service in the Republic of Moldova are presented.

In 2020, a series of national clinical protocols were developed and updated, including:

The standardized clinical protocol “Kidney Transplant. Brain Death Donor” (MSMPS Order No. 846 dated September 19, 2020);

The national clinical protocol “Benign Prostatic Hyperplasia” – updated (MSMPS Order No. 842 dated September 19, 2020);

The national clinical protocol “Renal Trauma” – updated (MSMPS Order No. 843 dated September 19, 2020);

The national clinical protocol “Kidney Transplant. Potential Living Donor” – updated (MSMPS Order No. 844 dated September 19, 2020);

The national clinical protocol “Adult Urolithiasis” – updated (MSMPS Order No. 845 dated September 19, 2020).

In 2020, within the Department of Urology and Surgical Nephrology of *Nicolae Testemitanu* State University of Medicine and Pharmacy, the **Laboratory of Functional Urology, Andrology, and Reproductive Medicine was established** (head of the laboratory – Associate Professor Ion Dumbrăveanu).

On May 5, 2021, the **Medexpert-Soroca** Private Hemodialysis Unit was opened, equipped with 10 dialysis machines.

2022

On April 14, 2022, the **Medexpert-Orhei** Private Hemodialysis Unit was opened, equipped with 10 dialysis places.

2022

In 2023, within *Timofei Mosneaga* Republican Clinical Hospital, for the first time, the **urodynamics investigation was carried out by Prof. Emil Ceban**, head of the Urology Department **Andrei Galescu** and university assistant **Mihaela Ivanov**.

From June 7th to June 9th, 2023, the **8th Urology, Dialysis and Renal Transplant Congress from the Republic of Moldova with international participation “New horizons in urology”** and the **Balkan Medical Week, the 37th edition “Perspectives of Balkan medicine in the post COVID-19 era”** were organized in Chisinau.

To be continued...

THE SCIENTIFIC THESES (DISSERTATIONS) DEFENDED BY SPECIALISTS IN UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

1. Goligorskii, Solomon David. *The small bladder: Questions about intestinal plasty: experimental and clinical research*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chişinău, 1959.
2. Kaţif, Alexei. *Pathology and surgery of the pyeloureteral segment*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1963.
3. Punga, Vladimir. *Materials in the study of semi-continuous abdominal dialysis*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
4. Barabaraş, Valdimir. *Reconstructive and plastic surgeries in urolithiasis*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
5. Mastica, Ion. *Functional and morphological changes and haemostasis disorders in temporary interruption of the bloodstream in the abdominal aorta*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
6. Bogomolnîi, Naum. *Peritoneal dialysis in burns*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1967.
7. Kaţif, Alexei. *Renal insufficiency as complication of urological diseases*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Minsk, 1970.
8. Bîrsan, Mihail. *Pathogenesis and clinical presentation of acute renal failure in poisoning with vinegar essence*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1971.
9. Guţu, Constantin. *Particularities of nephrolithiasis pathogenesis in women*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 1984.
10. Sasu, Boris. *Study of glucocorticoid cell receptors in the treatment of glomerulonephritis with corticosteroids*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1984.
11. Tănase, Adrian. *Epidemiology of chronic renal insufficiency and the organization of the specialized medical treatment in late stages (based on materials from the Republic of Moldova)*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 1988.
12. Popov, Mihai. *Treatment of prostate adenoma in late stages*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1989.
13. Bogomolnîi, Naum. *Levels of healthcare for patients with chronic prostatitis*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Moscow, 1989.
14. Sagatovici, Victor. *Semi-continuous peritoneal dialysis in the treatment of renal insufficiency*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1990.

15. Sapojnicov, Arcadie. *Particularities of preparation of patients with polycystic kidney disease for kidney transplantation and postoperative management*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1992.
16. Mușet, Mihai. *Technical possibilities of endoscopic resection in benign prostatic hypertrophy*: PhD thesis in medical sciences. Cluj-Napoca, 1995.
17. Tănase, Adrian. *Diagnosis of diseases and early and late complications after kidney transplantation*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 1996.
18. Dumbrăveanu, Ion. *Surgical treatment of superficial bladder tumors. TUR-V*: PhD thesis in medical sciences. Târgu-Mureș, 1998.
19. Dolghi, Oleg. *Contemporary aspects in the treatment of ureteral lithiasis*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1998.
20. Platon Vasile. *Genetic research in adult urological pathology (urinary lithiasis and renourinary malformations)*: PhD thesis in medical sciences. Iași, 1999.
21. Ghicavii, Vitalie. *Comparative study of the results of transvesical surgery and transurethral resection of the prostate adenoma treated or untreated previously with drugs*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2001.
22. Oprea, Andrei. *Assessment of renal function after extracorporeal lithotripsy*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2001.
23. Spînu, Cornel. *Solitary kidney surgery*: PhD thesis in medical sciences. Iași, 2002.
24. Ceban Emil. *Differential treatment of ureteral calculi*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2003.
25. Țurcanu, Ruslan. *Lasermagnetotherapy in the complex treatment of non-specific chronic prostatitis*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2004.
26. Cepoida, Petru. *Haemodynamic changes in patients with chronic pyelonephritis at various stages of chronic renal insufficiency*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2007.
27. Kotulevici, Nelly. *Lipid profile and the quality of life of patients with chronic kidney disease stage 5, undergoing hemodialysis treatment*: PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 2008.
28. Scutelnic, Ghenadie. *Differential treatment of urethral strictures*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2010.
29. Cornea, Natalia. *The role of hemodiafiltration in the treatment of renal insufficiency*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
30. Eduard, Pleșca. *Diagnosis and treatment particularities of Acute Pyelonephritis in Patients with Diabetes Mellitus*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
31. Tănase, Dorin. *Multimodal treatment of solitary renal cysts*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
32. Tuchila, Viorel. *Differential treatment of urinary incontinence in women*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2013.

33. Vasiliev, Andrei. *Late complications of vascular access for planned hemodialysis: diagnosis and surgical treatment* *Complicațiile tardive ale accesului vascular pentru hemodializa programată: diagnosticul și tratamentul chirurgical*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2013.
34. Ceban, Emil. *Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 2014.
35. Galescu, Andrei. *Open surgical treatment of coraliform lithiasis by nephrolithotomy and its variants*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2015.
36. Codreanu, Igor. *Management of the national transplant system*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2015.
37. Botnari, Vasile. *Differential treatment of renal pelvis calculi*: PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2016.
38. Banov, Pavel. *Contemporary Management of the metaphylaxis in recurrent urolithiasis*: PhD thesis in medical. Chișinău, 2017.
39. Ghicavii, Vitalie. *Differentiated endoscopic treatment in infravesical obstructive urological pathologies*: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 2018.
40. Dumbrăveanu, Ion. *Erectile dysfunction. Epidemiological, medical and social considerations: Habilitation doctoral thesis in medical sciences*: Chisinau, 2019.
41. Bradu, Andrei. *The value of tomographic densitometry in the treatment of renoureteral lithiasis using extracorporeal shock wave lithotripsy*: Doctoral thesis in medical sciences. Chisinau, 2020.
42. Piferschi, Alexandru. *Surgical treatment of ureteropelvic junction obstruction in adults*: Doctoral thesis in medical sciences. Chisinau, 2023.

A red-tinted photograph of an operating room. In the center, two surgeons wearing masks and hairnets are focused on a patient. Above them, a large surgical light fixture is visible. The room is filled with various medical devices, including monitors and IV stands, all rendered in a monochromatic red color.

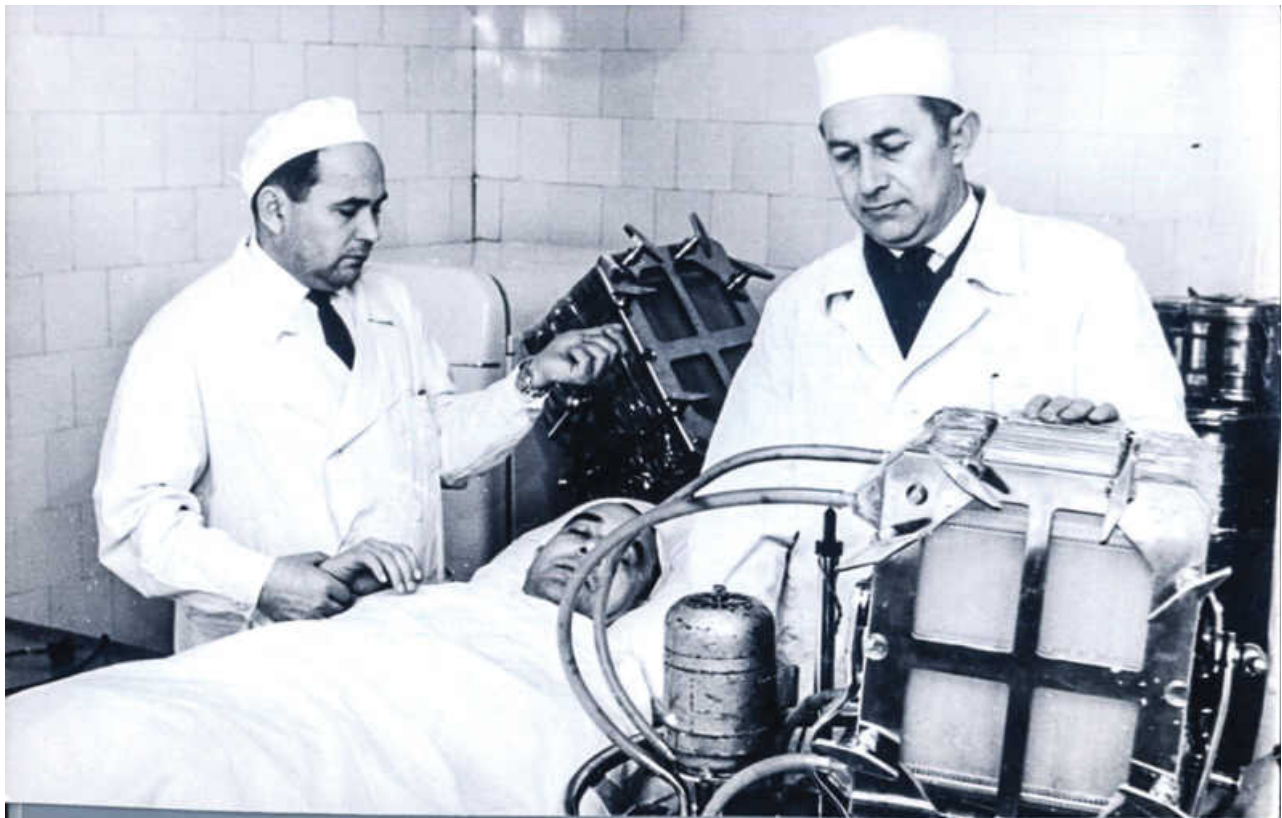
*Imagini a documentelor,
fotografii de la evenimente
istorice*

*Pictures of documents,
photos from historical
events*

◀ Profesorul Solomon D. Goligorskii cu soția
Professor Solomon D. Goligorskii with his wife

▼ Vladimir Punga și Afanasie Tetrarov la o ședință hemodializă cu aparatul AIP-60
Vladimir Punga and Afanasie Tetrarov performing a haemodialysis session with AIP-60 machine

◀ Aparatul „rinichi artificial” AIP-140
“Artificial kidney” machine AIP-140

▲ Aparatul „rinichi artificial” Diahron-80
“Artificial kidney” machine Diahron-80

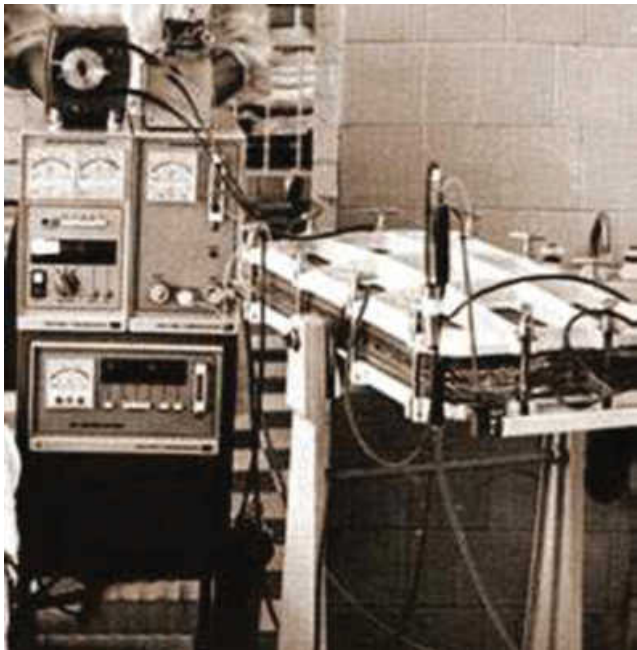

◀ Aparat pentru plasmafereza cu centrifugă
Plasmapheresis machine with centrifuge

▲ „Postul central” al sistemii de hemodializă SGD-8
Central post of haemodialysis machine SGD-8

▼ Aparatul „rinichi artificial” SGD-6
“Artificial kidney” machine SGD-6

▼ Aparatul „rinichi nartificial” SGD-8
“Artificial kidney” machine SGD-8

▲ Afanasie Tetrarov, doctor în științe medicale, șef al Secției de urologie, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”
Afanasie Tetrarov, Associate Professor, Chief of the Urology Unit, Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime”

▲ Mihail R. Birsan, conferențiar universitar, șef al Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală (1974-2001)
Mihail R. Birsan, Associate Professor, Head of the Urology and Surgical Nephrology Chair (1974-2001)

▼ Primul laborator „Rinichi artificial”. Aparatul AIP-60
First “Artificial kidney” laboratory. AIP-60 machine

- ▶ Eugen Iuhtimovschi, șef al Secției de urologie (1975-1981)
Eugen Iuhtimovschi, Chief of the Urology Unit (1975-1981)

- ▶ Timofei Moșneaga, medic-șef al Spitalului Clinic Republican, Medic al Poporului (anii '80)
- ▶ Timofei Moșneaga, manager of the Republican Clinical Hospital, Doctor of the People ('80-s)

▲ Victor Sagatovici și Mihai Bîrsan în timpul unei ședințe de hemodializă cu aparatul Diahron-80
Victor Sagatovici and Mihai Bîrsan during a haemodialysis session with Diahron-80 machine

- ▼ Prima ședință de hemodializă în insuficiența renală cronică terminală, cu aparatul АИП -140, a fost efectuată de medicii Victor Sagatovici, Larisa Evdokimov și Adrian Tănase, 1978
The first hemodialysis session for end-stage chronic kidney disease with АИП -140 machine, was performed by doctors Victor Sagatovici, Larisa Evdokimov and Adrian Tănase, 1978

- ▶ În data de 1 ianuarie 1981, în cadrul Spitalului Clinic Republican a fost deschisă prima Secție de hemodializă din Republica Moldova
- ▶ On January 1-st, 1981, in the Republican Clinical Hospital was established the first Haemodialysis Unit in the Republic of Moldova

- ▶ În imagine - o ședință de hemocorboperfuzie (hemosorbție) efectuată de medicii Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Adrian Tănase și asistenta medicală Galina Prisacari
- ▶ A hemocorboperfusion session (hemosorbption) performed by doctors Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Adrian Tănase and nurse Galina Prisacari

▲ Medicii imunologi Vera Sali și Liana Kalinin
Immunologists Vera Sali and Liana Kalinin

▲ Medicul imunolog Natalia Isac
Immunologist Natalia Isac

▼ Colectivul Secției de nefrologie chirurgicală, Spitalul Clinic Republican, 1978
Team of Surgical Nephrology Unit, Republican Clinical Hospital, 1978

- ▶ Primele asistente medicale ale Centru-
lui de Hemodializă și Transplant Renal
First nurses of Haemodialysis and
Kidney Transplantation Center

- ▶ Laboratorul biochimic al Centru-
lui de Hemodializă și Transplant Renal. În
dreapta - Grigorie Vasserman
Biochemical Laboratory of Hemodialy-
sis and Kidney Transplantation Center.
On the right - Grigorie Vasserman

- ▶ Dr. Victor Sagatovici și asistenta Euge-
nia Pușcaș instalează primul dializator,
de unică folosință, în plăci
Dr. Victor Sagatovici and nurse Eugenia
Puscas installing the first disposable
dialysis device (in plates)

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ С С С Р

П Р И К А З

"22 " февраля 1982 года

№ 153

г. Москва

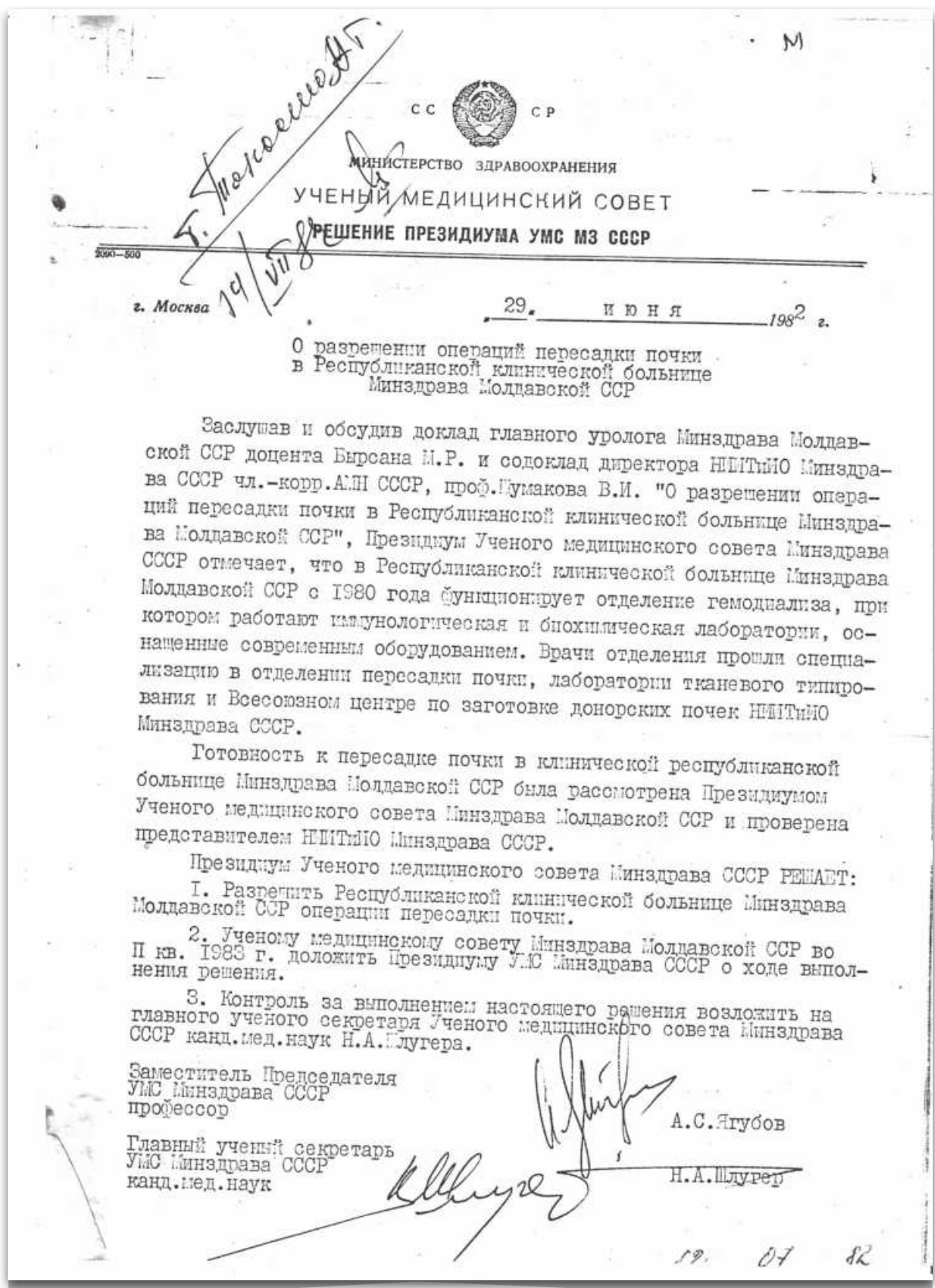
"О разрешении права
заготовки перивитальных
почек в Молдавской ССР"

В соответствии с приказом Министерства здравоохранения № 255 от 23 марта 1977 г. "О работе Всесоюзного центра консервирования и типирования органов" предоставляется право заготовки перивитальных почек Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР и Кишиневской городской клинической больнице скорой помощи.

Заместитель Министра

А.Г. Сафонов

- ▲ Ordinul Ministerului Sănătății al URSS nr. 153 din 22 februarie 1982, „Cu privire la permiterea dreptului de prelevare a rinichilor perivitali în Spitalul Clinic Republican și Spitalul Clinic de Urgență din or. Chișinău, RSSM”
Order of the Ministry of Health of the USSR no. 153 of February 22, 1982 “Concerning the granting of the right to perivital kidneys procurement in the Republican Clinical Hospital and the Emergency Clinical Hospital from Chisinau, RSSM”

Т. Макашова
19/07/82

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

УЧЕНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ СОВЕТ

РЕШЕНИЕ ПРЕЗИДИУМА УМС МЗ СССР

2900-500

г. Москва

29. И Ю Н Я 1982 г.

О разрешении операций пересадки почки
в Республиканской клинической больнице
Минздрава Молдавской ССР

Заслушав и обсудив доклад главного уролога Минздрава Молдавской ССР доцента Бирсана М.Р. и доклад директора НИИТИО Минздрава СССР чл.-корр. АМН СССР, проф. Пумакова В.И. "О разрешении операций пересадки почки в Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР", Президиум Ученого медицинского совета Минздрава СССР отмечает, что в Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР с 1980 года функционирует отделение гемодиализа, при котором работают иммунологическая и биохимическая лаборатории, оснащенные современным оборудованием. Врачи отделения прошли специализацию в отделении пересадки почки, лаборатории тканевого типирования и Всесоюзном центре по заготовке донорских почек НИИТИО Минздрава СССР.

Готовность к пересадке почки в клинической республиканской больнице Минздрава Молдавской ССР была рассмотрена Президиумом Ученого медицинского совета Минздрава Молдавской ССР и проверена представителем НИИТИО Минздрава СССР.

Президиум Ученого медицинского совета Минздрава СССР РЕШАЕТ:

1. Разрешить Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР операции пересадки почки.
2. Ученому медицинскому совету Минздрава Молдавской ССР во II кв. 1983 г. доложить Президиуму УМС Минздрава СССР о ходе выполнения решения.
3. Контроль за выполнением настоящего решения возложить на главного ученого секретаря Ученого медицинского совета Минздрава СССР канд. мед. наук Н.А. Шлугера.

Заместитель Председателя
УМС Минздрава СССР
профессор

[Signature]
А.С. Ягубов

Главный ученый секретарь
УМС Минздрава СССР
канд. мед. наук

[Signature]
Н.А. Шлугер

19. 07 82

▲ Hotărârea Prezidiului Consiliului științific medical al Ministerului Sănătății al URSS din 29 iunie 1982, „Cu privire la permiterea efectuării operațiilor Transplant Renal în Spitalul Clinic Republican al MS RSSM”
Decision of the Presidium of the Scientific Medical Council of the Ministry of Health of the USSR of June 29, 1982 “Regarding the permission of kidney transplantation surgeries at the Republican Clinical Hospital of MS RSSM”

П Р И К А З

13.08.82

г. Кишинев

№ 563

О создании центра трансплан- 4
тации почек в МССР

В соответствии с приказом МЗ СССР № 153 от 22.02.82 г.

"О разрешении права заготовки паравитальных почек в МССР" и с решением президиума УМС МЗ СССР от 29.06.82 г. "О разрешении операций пересадки почки на базе Республиканской клинической больницы Минздрава Молдавской ССР". и

УТВЕРЖДАЮ:

1. Положение о центре трансплантации почек /приложение №1/.
2. Положение о базах забора донорских органов /приложение №2/.
3. Совет по организационно-методическому руководству центра трансплантации почек /приложение №3/.

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Организовать центр трансплантации почек на базе отделения гемодиализа и терапевтической нефрологии Республиканской клинической больницы и кафедры урологии и нефрологии КГМИ.

2. Руководство центром возложить на заведующего кафедрой урологии и нефрологии КГМИ, доцента Бырсан М.Р.

3. Главному врачу РКБ тов. Мошняга Т.В.:

3.1. Обеспечить первоочередное направление на усовершенствование для освоения методик диагностики и лечения больных с патологией почек врачей – специалистов и средних медработников отделений и служб, входящих в состав центра.

3.2. Обеспечить группу забора донорских органов псмещением, санитарным транспортом и внешней телефонной связью.

4. Начальнику управления кадров МЗ МССР тов. Корногалубу П.И. – принять меры по укреплению кадрами центра трансплантации почек.

5. Начальнику Главного управления "Молдмедтехника" тов. Раку П.В. – обеспечить центр в плановом порядке необходимой техникой и расходными материалами /пункционные иглы, магистральи по крови, диализная мембрана, планшетки Тарасаки, микрошприцы и др./

▲ Ordinul Ministerului Sănătății al RSSM nr. 563 din 13.08.1982, „Cu privire la crearea Centrului Transplant Renal în RSSM”
Order of the Ministry of Health of RSSM no. 563 of 13.08.1982 “Regarding the creation of the Kidney Transplant Center in RSSM”

6. Начальнику ГАПУ тов. Рыбаку И.С. - своевременно и в соответствии с выделенными фондами обеспечивать цент необходимые медикаментозными средствами и солями для гемодиализа.

7. Главному врачу РКБ, тов. Мошняга Т.В., главному урологу МЗ МССР тов. Бирсан М.Р. в 2-х месячный срок внести предложения в планово-финансовое управление Министерства здравоохранения Молдавской ССР по штату центра трансплантации почек и отделения гемодиализа в пределах численности и фонда зарплаты по Республиканской клинической больнице.

8. Главному судмедэксперту МЗ МССР тов. Максимова П.И. - обеспечить квалифицированными судмедэкспертами группу забора почек.

9. Совету центра трансплантации почек: *23.11.1964*

9.1. В своей работе руководствоваться положением, утвержденным настоящим приказом.

9.2. В месячный срок разработать и представить на утверждение Минздрава комплексный план мероприятий по организационно-методической, консультативной, лечебно-диагностической и профилактической работы центра трансплантации.

10. Руководителям республиканских медучреждений, ректору КГМИ, академику АН МССР, профессору Анештиали В.Х., зав. горздравотделами, главным врачам районов - содействовать исполнению мероприятий, проводимых центром трансплантации почек в соответствии с разработанными планами.

Контроль за выполнением настоящего приказа возложить на заместителя Министра здравоохранения тов. Лешан Н.Г.

Министр

К.А. Драганок

▲ Șeful Catedrei de urologie, - conferențiarul Mihai Bîrsan, și șeful Secției de hemodializă și transplant renal Adrian Tănase, 1982
Associate Professor Mihai Bîrsan - Head of Urology Department, and Adrian Tănase – Chief of Hemodialysis and Kidney Transplantation Unit, 1982

▼ În stânga - profesorul Pavel Filipețev (Moscova), care, în anul 1982, împreună cu conferențiarul Mihai Bîrsan, Adrian Tănase și Victor Sagatovici a efectuat primul transplant renal în Republica Moldova
On the left - Professor Pavel Filipețev (Moscow) – in 1982, together with Associate Professor Mihai Bîrsan, Adrian Tănase and Victor Sagatovici performed the first kidney transplant in the Republic of Moldova

▲ Profesorul Ian G. Moisiuk (Moscova). În anul 1982 împreună cu V. Sagatovici a efectuat prima prelevare de rinichi în Republica Moldova
Professor Ian G. Moisiuk (Moscow). In 1982, together with V. Sagatovici, they performed the first kidney procurement in the Republic of Moldova

▼ Academicianul Valerii I. Șumakov, Moscova, Federația Rusă
Academician Valerii I. Shumakov, Moscow, Russian Federation

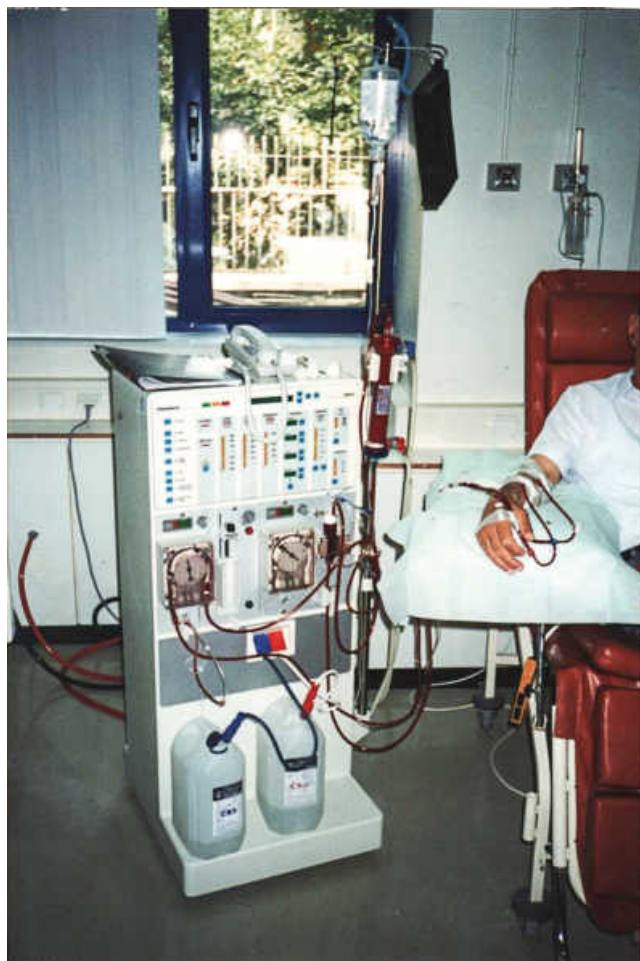

▲ Împreună cu academicianul Nicolai A. Lopatkin (din Moscova), Viena, 2006 / Together with academician Nicolai A. Lopatkin (from Moscow), Vienna, 2006

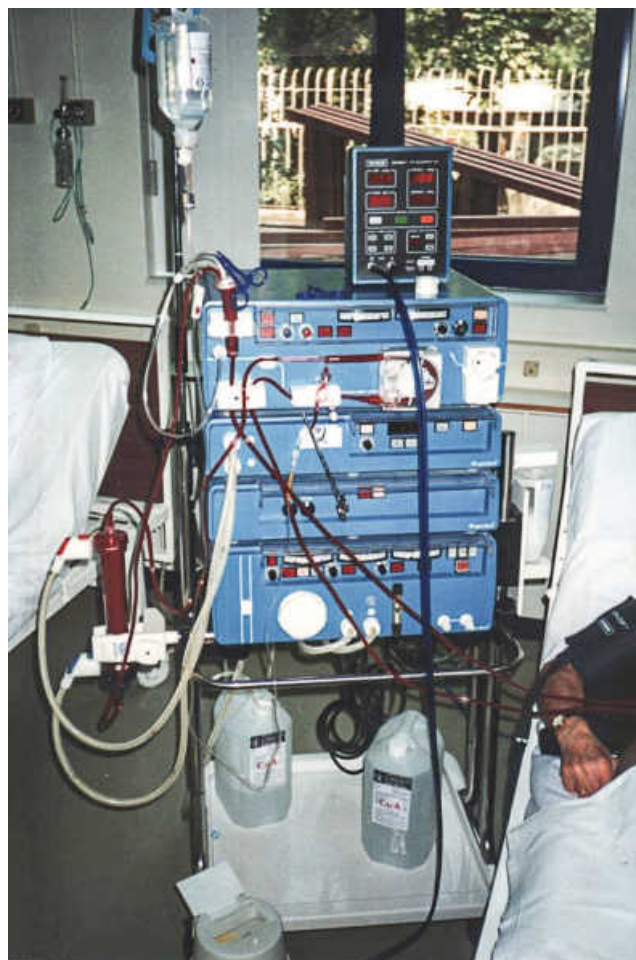
- ▼ Un grup de medici urologi din Republica Moldova (A. Tetradov, M. Bîrsan, M. Chi-roșca, C. Guțu, C. Lupașcu, B. Curajos) – participanți la Congresul IV al Urologilor din URSS, Minsk, Belarus, 1986
- ▼ A group of urologists from the Republic of Moldova (A. Tetradov, M. Bîrsan, M. Chi-roșca, C. Guțu, C. Lupașcu, B. Curajos) – participants at the IV Congress of Urology in USSR, Minsk, Belarus, 1986

- ▶ Profesorul Oleg S. Belorusov, șef al Secției de transplant renal, Centrul Științific de Chirurgie, Moscova, 1995
- ▶ Professor Oleg S. Belorusov, Head of Kidney Transplantation Unit, Scientific Surgical Center, Moscow, 1995

▲ Aparatul de hemodializă „Fresenius”, 2008 / „Fresenius” haemodialysis machine, 2008

▲ Aparatul de hemodializă „Gambro” / “Gambro” haemodialysis machine

Репортаж в номер

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ

В Республиканской клинической больнице в клинике урологии и нефрологии Кишиневского медицинского института впервые в Молдавии проведена операция по пересадке почки.

В тот день хирурги разошлись поздно: с минуты на минуту ждали сообщения из Москвы. Центра трансплантации. В десятом часу Михаил Романович Бырсан открыл дверь ординаторской: — Всем по домам. Отдыхать.

Осталась дежурная — врач-ординатор Неля Яновна Котулевич. Звонок из Москвы раздался в двадцать два десятых: — Трансплантат выслан последним рейсом. Встречайте.

Пять минут спустя две машины мчались по улицам вечернего города: одна — за хирургами, вторая — в аэропорт за... почкой.

Первым прибыл Бырсан. Шагая по гулкому коридору, он на ходу развязывал галстук и отдавал короткие распоряжения. Потом, после операции, придирчиво анализируя каждый этап, очень требовательный к себе и коллегам, решительно отвергающий понятие «мелочница», когда речь идет о деле, и вместе с тем предельно педантичный в этих самых мелочах, Михаил Романович заметил: лишними были эти распоряжения, мы научились понимать друг друга с полуслова. Наверное, сработала инерция этапа подготовки...

А нечаялся этот этап ни много ни мало пять лет назад. Начался с подбора людей — экономистов-практиков, близких по устремлениям, профессиональному духу. Благо, выбор был: большинство врачей отделения — его институтские питомцы. Андриан Танасий, Виктор Сагатович, Неля Котулевич — смело пошли за учителем, готовые разделить все то, что будет им сопутствовать на трудном, во многом неизведанном пути.

Потом начались опыты, эксперименты. Им, клиницистам-практикам, пришлось по-новому осмыслить, установившись положению с позиций общепрофессиональных и, прежде всего, иммунологических закономерностей, глубже изучить вопросы кровообращения, деталей биохимических и биофизических изменений, ибо без точных представлений о механизме работы и функции органа его трансплантация просто невозможна.

Реальную близость цели почувствовали в Москве, в Института трансплантации органов и тканей, где под руководством члена-корреспондента АМН СССР Валерия Ивановича Шумакова, профессора Эдгара Робертовича Левинского и старшего научного сотрудника Павла Яковлевича Филиппова молдавские медики дважды проходили стажировку.

В августе приказом Минздрава Республиканский центр трансплантации почек получил «право гражданства»: это

организм больного не отторгнул, а принял как своего.

Иммунологическая совместимость... На техника самой операции, а именно она и сегодня остается главнейшим условием успешной пересадки органов. Как нет людей с одинаковыми отпечатками пальцев, так и нет живых существ с абсолютно идентичными почками, печенью, сердцем. В человеческом организме все органы трудятся по единой программе, все до предела рентабельно, слаженно. Такая сугубо индивидуальная «подгонка» и обеспечивает наилучшие условия взаимосвязи и функционирования органов.

Ну, а если в организме появляется чужой орган! Тогда в действие вступает всегда отоблизовавшаяся армия. Ее бойцы — лимфоциты, клетки и специальные белки-антитела набрасываются на чужого, настойчиво атакуют его и, как правило, побеждают. Хорошо, когда объект атаки — вирус или микроб. А если защитники организма атакуют пересаженный орган! Ведь противостоять антителам практически невозможно. Выход один: компромисс на основе иммунологической совместимости.

Сегодня многие аспекты этой проблемы практически решены либо близки к решению. Свидетельство тому — около 3,5 тысячи трансплантаций почек, успешно осуществленных в Москве, Ленинграде, Киеве, Ташкенте, Вильнюсе, Риге... В ряд этих центров сегодня встал Кишинев.

...Самолет прибыл точно по расписанию. Спустя 15 минут после посадки врач, посланный в аэропорт, доложил:

— Встретил. Она у меня в руках. Потом она пересекла ночной город, поднималась в лифте на четырнадцатый этаж и была внесена в операционную.

Группа работала синхронно и точно. Именно с момента, когда контейнер-холодильник был вскрыт, когда из стерильной упаковки была извлечена почка, хирурги обнажили подвздошные сосуды. Теперь — главный этап операции. Хирурги соединяют вену — к вене, артерию — к артерии и бережно заворачивают почку на ее анатомическое место. Танасий и Сагатович выжидательно смотрят на шефа. Помедляе, он кивает: значит, можно снимать зажимы.

И тотчас короткий тихий доклад:

— Есть кровоток.

И следом — голос, в котором трудно скрыть радость:

— Почка работает нормально.

Было около пяти утра. В тот день в истории болезни № 13189 была сделана запись: произведена трансплантация ле-

— Всем отдыхать. Кино, театры отменяются. Вечером быть дома.

Они вновь жили ожиданием. Очередной операции. Теперь — пятой по счету.

...Почему-то в тот день мне вспомнился эпизод многолетней давности, когда с главврачом Тимофеем Васильевичем Мошкитой мы сидели в его маленьком кабинете старой республиканской больницы. Был июль, стояла нестерпимая жара. Однако главврач был в строгом костюме, белоснежной крахмальной рубашке и туго повязанном галстуке. Назревало торжество: в фундамент будущей республиканской больницы закладывался первый камень.

А пока на столе стоял извещая выполненный макет. Однако главврач уверенно ориентировался в многоэтажной громадине и экскурсию в будущее вел удивительно легко и свободно.

— Вот здесь, — он показал карандашом на макет, — будут операционные блоки. В их оборудовании нам помогут крупнейшие медицинские центры, в подготовке специалистов — ведущие ученые Москвы, Ленинграда, Киева, Минска... Оснащение клиники откроет великолепные возможности... Будем оперировать на сухом сердце, наверняка займемся трансплантацией.

Это было сказано в год, когда в Москве академик Борис Васильевич Петровский впервые в стране сделал пересадку почки.

Просторно шагает отечественная научная мысль.

Б. БЕЛЕНЬКИЙ.

НА СНИМКЕ: (слева направо) врач-ординатор Н. Я. КОТУЛЕВИЧ, заведующий отделением гемодиализа А. А. ТАНАСИЙ, заведующий кафедрой урологии и нефрологии БГМИ, доцент М. Р. БЫРСАН и врач-ординатор В. А. САГАТОВИЧ.

Фото Н. СПИНАРА

- ▲ Ziarul „Moldova Socialistă”, 22 octombrie, 1982. Comunicat despre primul transplant renal efectuat în Republica Moldova, în data de 25 septembrie 1982
- ▲ „Socialist Moldova” newspaper, October 22, 1982. Press release on the first kidney transplant performed in the Republic of Moldova on September 25, 1982

▲ Colectivul Centrului de Hemodializă și Transplant Renal, 1988 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 1988

▼ Colectivul Centrului de Hemodializă și Transplant Renal, 1998 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 1998

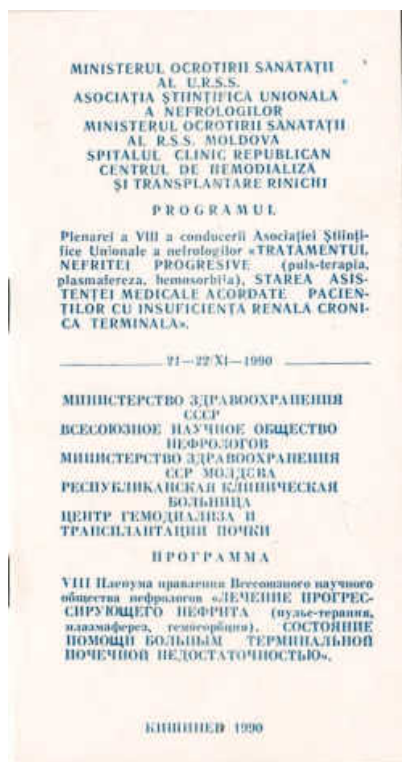

▲ Colectivul de medici al Centrului de Dializă și Transplant Renal, 2010 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 2010

- ▼ Ședința privind alegerea noii conduceri a Societății Urologilor din Republica Moldova, 2002. Președinte – Adrian Tănase, secretar - Emil Ceban
Meeting concerning the election of the new council of the Society of Urologists from the Republic Moldova, 2002. President - Adrian Tănase Secretary - Emil Ceban

◀ Plenara a VII-a a conducerii Asociației Științifice Unionale a Nefrologilor, Chișinău, 1990 (primul program științific tipărit în grafie latină)
7th plenary of the Council of the Unional Scientific Association of Nephrologists, Chisinau, 1990 (the first scientific paper printed in Latin script)

▲ Prima Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, cu participare internațională, Chișinău, 1998
The First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova. with international participation, Chișinău, 1998

▼ Participanții la Plenara a VII-a Asociației Nefrologilor din URSS, Chișinău, 1990 / Participants at the 7th Plenary of the Association of Nephrologists of the USSR, Chișinău, 1990

▲ Ședința în plen a Primei Conferințe de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, Chișinău, 1998
Plenary Meeting of the First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, Chișinău, 1998

▼ Profesorul A. Fournier (Franța) la Prima Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, Chișinău, 1998
Professor A. Fournier (France) at the First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, Chișinău, 1998

◀ Împreună cu foștii colegi: Victor Sagatovici, dr. șt. med., șeful Centrului de Dializă și Transplant Renal, Odesa, Ucraina, și Nelly Kotulevici, dr. șt. med., șefa Centrului de Dializă, Harkov, Ucraina (Donețk, 2004)
 Together with former colleagues: Victor Sagatovici, PhD in medical sciences, Head of Dialysis and Kidney Transplant Center, Odessa, Ukraine, and Nelly Kotulevici, PhD in medical sciences, Head of Dialysis Center, Kharkov, Ukraine (Donetsk, 2004)

▼ Profesorul Irinel Popescu (în centru), președintele Congresului Romtransplant (Constanța-Eforie Nord, 2004) / Professor Irinel Popescu - President of the Romtransplant Congress (center), (Constanta-Eforie Nord, 2004)

- ▶ Colegi și prieteni de o viață... (Lilia Panova, Victor Sagatovici, Adrian Tănase, Dumitru Nastak, Nelly Kotulevici, Veniamin Hardak)
Colleagues and lifetime friends...
(Lilia Panova, Victor Sagatovici, Adrian Tănase, Dumitru Nastak, Nelly Kotulevici, Veniamin Hardak)

- ▼ Congresul V de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, 2011 / The 5th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, 2011

◀ Profesorul Constantin Gurevici (Sankt Peterburg) în vizită la Chișinău
Professor Constantin Gurevici (Sankt Peterburg) visiting Chișinău

▼ Întrunire științifică Moldova-România în domeniul organizării serviciului de transplant (Ivancia, 2008) / Moldova-Romania Scientific Meeting on the Organization of the Transplant Service (Ivancia, 2008)

▲ Profesorul Jean Paul-Squifflet cu soția Françoise (Belgia) într-o vizită de lucru la Chisinau / Professor Jean-Paul Squifflet with his wife Françoise (Belgium) during a working visit in Chișinău

- ▶ Echipa de specialiști ai Ministerului Sănătății R. Moldova la Consiliul Europei, Strasbourg, Franța, pentru perfectarea Legii „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”. Conducătorul grupului de lucru - viceministrul Sănătății, Boris Golovin (primul din dreapta), 2006
- ▶ The team of the Ministry of Health of the Republic of Moldova at the Council of Europe, Strasbourg, France, for the elaboration of the law “On organ, tissues and human cells transplantation”. Head of the working group - Viceminister of Health, Boris Golovin (first on the right), 2006

▲ Împreună cu experții Consiliului Europei, membrii grupului de lucru pentru perfectarea Legii Republicii Moldova „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”, 2006
 Together with Council of Europe experts, members of the working group on the Law on Organs, Tissues and Human Cells Transplantation, 2006

◀ Experții Consiliului Europei în domeniul transplantului de organe la Chișinău, 2005. În dreapta - profesorul Irinel Popescu (București)
 Council of Europe experts on organ transplantation in Chișinău, 2005. On the right - Professor Irinel Popescu (Bucharest)

▲ Seminar în domeniul transplantului de organe cu participarea experților Consiliului Europei, Chișinău, 2005
Seminar on organ transplantation with participation of Council of Europe experts, Chișinău, 2005

▼ Împreună cu colegii din statele CSI (Belarus, Armenia, Kazahstan, Kirghizia, Moldova) la Congresul EDTA-ERA din Glasgow, Scoția, 2006
Together with colleagues from CIS countries (Belarus, Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova) at the EDTA-ERA Congress in Glasgow, Scotland, 2006

▲ Profesorul Valeriu Pilotovici (Minsk, Belarus) în vizită la Chișinău, 2008 / Professor Valeriu Pilotovici (Minsk, Belarus) visiting Chișinău, 2008

▼ Comunicarea „30 de ani de tratament al pacienților cu insuficiență renală acută”, Sankt Peterburg, 2009
Presentation “30 years of treatment of patients with acute renal failure”, Sankt Peterburg, 2009

- ▲ A III-a Conferință de Urologie, a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din R. Moldova cu participare internațională, Chișinău, 30 octombrie-1 noiembrie 2002
 3rd Conference of Urology, 2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chisinau, 30 October-1 November 2002

▲ A III-a Conferință de Urologie, a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, Chișinău, 30 octombrie-1 noiembrie 2002
 3rd Conference of Urology, 2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chisinau, 30 October-1 November 2002

▲ Congresul al IV-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, 2006 / 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2006

◀ Al IV-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din R. Moldova. Sesiunea nefrologică. Moderatori: conf. A. Sapojnicov (Volgograd, Federația Rusă), prof. C. Gurevici (Sankt Peterburg, Federația Rusă), prof. A. Tănase (Chișinău), L. Wander (FMC, Germania)
4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova. Nephrology session. Chair: A. Sapojnicov (Volgograd, Russian Federation), Prof. C. Gurevici (Sankt Peterburg, Russian Federation), A. Tănase (Chișinău), L. Wander (FMC, Germany)

◀ Prof. J.-P. Squifflet (Bruxelles, Belgia, Clinica Saint-Luc). Congresul al IV-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, 2006
Professor J.-P. Squifflet (Bruxelles, Belgium, Saint-Luc Clinic). 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2006

- Congresul al V-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, 2011
5th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2011

◀ Profesorul Viorel Bucuraș (Timișoara, România)
Professor Viorel Bucuraș, (Timișoara, România)

◀ Profesorul Florin Miclea (Timișoara, România)
Professor Florin Miclea, (Timișoara, România)

◀ Profesorul Viorel Tode (Constanța, România)
Professor Viorel Tode, (Constanța, România)

- ▶ Profesorul Radu Boja (Târgu-Mureș, România)
Professor Radu Boja, (Târgu-Mureș, România)

- ▶ Profesorul Gheorghe Bumbu (Oradea, România)
Professor Gheorghe Bumbu, (Oradea, România)

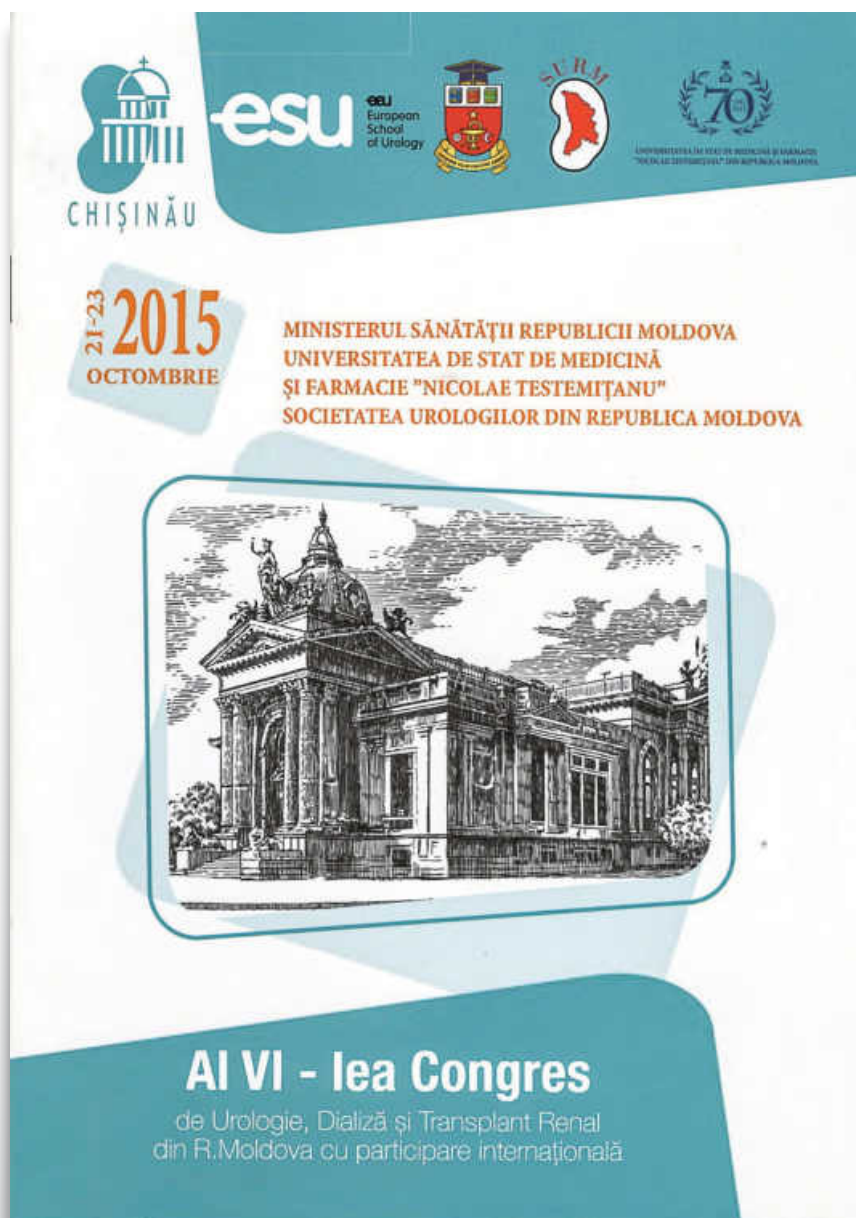

- ▶ Profesorul Ioan Coman (Cluj-Napoca, România)
Professor Ioan Coman, (Cluj-Napoca, România)

▲ Decernarea titlurilor onorifice ale USMF „Nicolae Testemițanu” de „Visiting Professor” și „Associate Professor” savanților urologi din România (I. Coman, G. Bumbu, V. Tode, R. Boja, F. Miclea, V. Bucuraș). În centru - rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, academicianul Ion Ababii (Chișinău, 2011)
 The awarding of “Nicolae Testemițanu” SUMPh honorary titles of “Visiting Professor” and “Associate Professor” for romanian scientists urologists (I. Coman, G. Bumbu, V. Tode, R. Boja, F. Miclea, V. Bucuras). In center - the rector of “Nicolae Testemițanu” SUMPh, academician Ion Ababii (Chișinău, 2011)

- Congresul al VI-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, Chișinău, 21-23 octombrie 2015
6th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chișinău, 21-23 October 2015

- Profesorul Nicolai Kolesnik (Kiev, Ucraina)
Professor Nicolai Kolesnik (Kiev, Ukraine)

- La tribună - Dr. Gheorghe Boțan (Călărași, România)
At tribune - Dr. Gheorghe Boțan (Călărași, România)

▲ Recepția de „Bun venit” / Welcome Party

◀ Prof. A. Tănase (Chișinău), prof. I. Sinescu (București), prof. F. Miclea (Timișoara)
Prof. A. Tănase (Chișinău), prof. I. Sinescu (București), prof. F. Miclea (Timișoara)

◀ Împreună cu marele prieten și învățător al urologilor din R. Moldova, profesorul Petru Drăgan, șeful Clinicii de Urologie din Timișoara, România, la Simpozionul de Endourologie, Sovata, 2005
Together with a great friend and teacher for the urologists from the Republic of Moldova, Professor Petru Drăgan, Head of the Urology Clinic from Timișoara, Romania, at the Endourology Symposium, Sovata, 2005

▲ Împreună cu profesorul Irina E. Tareeva, renumit nefrolog din Moscova, Federația Rusă
Together with Professor Irina E. Tareeva, famous nephrologist from Moscow, Russian Federation

▲ Distinși specialiști în domeniul urologiei, nefrologiei și transplantului renal în vizită la Chișinău. De la stânga spre dreapta: profesorul Valeriu S. Pilotovici (Minsk, Belarus), profesorul Petru Drăgan (Timișoara, România), profesorul Eugen I. Baran (Kiev, Ucraina), Chișinău, 1996
Distinguished specialists in urology, nephrology and kidney transplantation visiting Chișinău. From left to right: Professor Valeriu S. Pilotovici (Minsk, Belarus), Professor Petru Dragan (Timișoara, Romania), Professor Eugen I. Baran (Kiev, Ukraine), Chișinău, 1996

▼ Profesorul Ioanel Sinescu (București, România) – Doctor Honoris Causa al USMF „Nicolae Testemițanu”, octombrie 2015 / Professor Ioanel Sinescu (Bucharest, Romania) – Doctor Honoris Causa of “Nicolae Testemitanu” SUMPh, October 2015

▲ Congresul al VII-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, Chișinău, 19-21 iunie 2019 / The 7th Congress on Urology, Dialysis and Kidney Transplant from the Republic of Moldova with International Participation, Chisinau, June 19-21, 2019

◀ Prof. Adalbert Schiller, Timișoara, România / Professor Adalbert Schiller, Timisoara, Romania

▲ Medici nefrologi – participanți la Congresul VII de Urologie, Dializă și Transplant Renal, 2019 / Nephrologists – participants at the 7th Congress on Urology, Dialysis and Kidney Transplant from the Republic of Moldova, 2019

► Prof. Ioan Coman, acad. Ion Tighineanu, acad. Ion Ababii, prof. Adrian Tănase, prof. Emil Ceban / Professor Ioan Coman, Academician Ion Tighineanu, Academician Ion Ababii, Professor Adrian Tănase, Professor Emil Ceban

▲ Prof. Kurt G. Naber, Germania (în centru), precizări înainte de simpozion... / Professor Kurt G. Naber, Germany (in the center), preparations before the symposium...

▲ Prof. Denis Butnaru (Federația Rusă), prof. Kurt Naber (Germania), prof. Ioan Coman (România) / Professor Denis Butnaru (Russian Federation), Professor Kurt Naber (Germany), Professor Ioan Coman (Romania)

▲ Prof. Gheorghe Bumbu, Oradea, România / Professor Gheorghe Bumbu, Oradea, Romania

▲ Cursul Școlii Europene de Urologie / The course of the European School of Urology

**DECERNAREA TITLURILOR
ONORIFICE DE DOCTOR HONORIS
CAUSA A UNIVERSITĂȚII DE
STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

**AWARDING THE HONORARY TITLE
OF DOCTOR HONORIS CAUSA OF
„NICOLAE TESTEMIȚANU” STATE
UNIVERSITY OF MEDICINE AND
PHARMACY OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA:**

- ▲ Profesor Adrian COVIC, prorector
- ◀ pentru cercetare științifică, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa”, Spitalul Clinic Universitar „Dr. C. I. Parhon”, Clinica a IV-a Medicală – Nefrologie, Iași, România, 13 mai 2022 / Professor Adrian COVIC, vice-rector for scientific research at Grigore T. Popa University of Medicine and Pharmacy, head of Nephrology-Internal Medicine Clinic, Dr. C. I. Parhon University Clinical Hospital, Iași, Romania, May 13, 2022

▲ Profesor Viorel JINGA, rector al Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, șef al Clinicii de Urologie, Spitalul Clinic „Prof. Dr. Th. Burghеле”, București, România, 20 mai 2022 / Professor Viorel JINGA, Rector of Carol Davila University of Medicine and Pharmacy, head of the Urology Clinic, Prof. Dr. Th. Burghеле Clinical Hospital, Bucharest, Romania, May 20, 2022

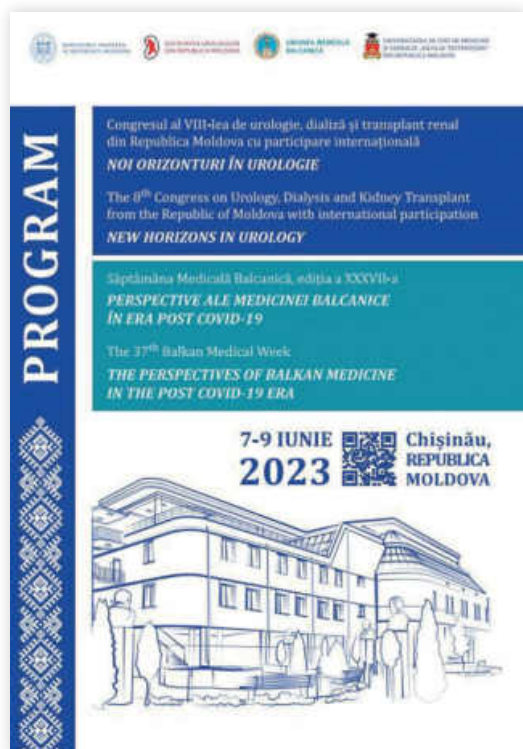
- ▲ Profesor Gheorghe Bumbu, șef al Clinicii de Urologie, Departamentul Discipline Chirurgicale, Facultatea de Medicină și Farmacie, Universitatea din Oradea, România, 30 octombrie 2022 / Professor Gheorghe Bumbu, head of the Urology Clinic, Department of Surgical Disciplines, Faculty of Medicine and Pharmacy, University of Oradea, Romania, October 30, 2022

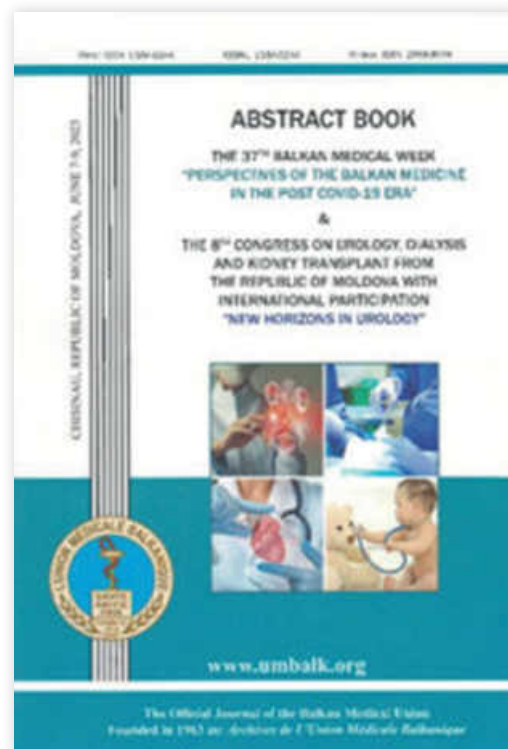

▲ Profesor Ioan COMAN, șef al Clinicii de Urologie, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, România, 9 iunie 2023 / Professor Ioan COMAN, head of the Urology Clinic, Iuliu Hatieganu University of Medicine and Pharmacy, Cluj-Napoca, Romania, June 9, 2023

CONGRESUL AL VIII-LEA DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ „NOI ORIZONTURI ÎN UROLOGIE”;
Săptămâna Medicală Balcanică, ediția a XXXVII-a „Perspective ale medicinei balcanice în era post COVID-19”, 7-9 iunie 2023, Chișinău, Republica Moldova

THE 8TH CONGRESS ON UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANT FROM THE REPUBLIC OF MOLDOVA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION „NEW HORIZONS IN UROLOGY”;
The 37th Balkan Medical Week „Perspectives of the Balkan Medicine in the post COVID-19 Era”, June 7-9, 2023, Chisinau, Republic of Moldova

▼ Ministrul Sănătății al Republicii Moldova, Ala Nemerenco și rectorul USMF „N.Testemițanu” Emil Ceban la o discuție cu reprezentanții companiilor farmaceutice / Minister of Health of the RM Ala Nemerenco and Rector of SUMP "N.Testemițanu" Emil Ceban at a discussion with representatives of pharmaceutical companies

▼ Urologii din România și Republica Moldova înainte de sesiunea științifică / Urologists from Romania and Moldova before the scientific session

▲ Inaugurarea Congresului al VIII-lea de urologie, dializă și transplant renal și a Săptămânii Medicale Balcanice, ediția a 37-a. La tribună: profesorul Emil Ceban, m.c. al AȘM, rectorul USMF „N.Testemițanu”, președinte al congreselor / Inauguration of the 8th Congress of Urology, Dialysis and Renal Transplantation and of the 37th Balkan Medical Week. At the podium: University professor Emil Ceban, C.M. of the ASM, Rector of the SUMP "N.Testemitanu", President of the Congress

▼ Vedere din sala de ședințe / A view from the Congress

▲ Vedere din sala de ședințe / A view from the Congress

▼ La tribună: profesorul Hendrik Van Poppel, președinte al Biroului Politic al Asociației Europene de Urologie, Leuven, Belgia / From the podium: Professor Hendrik Van Poppel, President of the Political Bureau of the European Association of Urology, Leuven, Belgium

▲ Moderatori: prof. Emil Ceban (R.Moldova), prof. Viorel Jinga (România), prof. Ioan Coman (România), prof. Nicolae Crișan (România) / Session moderators: prof.Emil Ceban (R.Moldova), prof.Viorel Jinga (Romania), prof.Ioan Coman (Romania), prof. Nicolae Crișan (Romania)

▼ Deschiderea sesiunii nefrologice: prof. E.Ceban (R.Moldova), prof. Adrian Tănase (R.Moldova), prof.Adrian Covic (România), prof.Liliana Groppa (R. Moldova) / Opening of the nephrology session: prof. E.Ceban (R.Moldova), prof. Adrian Tanase (R.Moldova), prof.Adrian Covic (Romania), prof.Liliana Groppa (R.Moldova)

▲ Vedere din sala de ședințe / A view from the Congress

▼ Conferențiarul Ion Dumbrăveanu, dr. hab. șt. med. / Associated professor Ion Dumbrăveanu, Ph.D., D.Sc.

▲ Moderatori: conf. Vitalie Ghicavii, dr. hab. șt. med.; asist. Andrei Bradu, dr. șt. med. / Session moderators: associated professor Vitalie Ghicavii, Ph.D., D.Sc., assistant professor Andrei Bradu, Ph.D.

▼ Emil Ceban, rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, dr. hab. șt. med., profesor universitar, mc al AȘM / Emil Ceban, Rector of Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova, Habilitated Doctor of Medical Sciences, Professor, Correspondent Member of ASM

▲ Dr. Andrei Uncuța, directorul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, doctor în științe medicale / Dr. Andrei Uncuța, Director of Timofei Mosneaga Republican Clinical Hospital, Doctor of Medical Sciences

▲ Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală împreună cu medicii rezidenți urologi, Promoția 2022 / Department of Urology and Surgical Nephrology together with urology residents, Class of 2022

► De Ziua Europeană a Donatorului,
2018
At the European Organ Donation Day,
Chișinău, 2018

► „SPERANȚĂ PENTRU VIAȚĂ” - monu-
ment dedicat donatorilor și familiilor
acestora. De Ziua Europeană a Donato-
rului, Chișinău, 2018
“HOPE FOR LIFE” - monu-
ment dedi-
cated to donors and their families.
European Day for Organ Donation and
Transplantation, Chișinău, 2018

▲ Cu Alteța Sa Regele Mihai la Săvârșin, România 2002 / Together with His Highness, the King Mihai of Romania at the Săvârșin, România 2002

▼ Delegația Republicii Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), Stockholm, Suedia, 2009
Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Stockholm, Sweden, 2009

▶ Împreună cu academicianul Nicolae A. Lopatkin (Moscova), Milano, Italia, Congresul European de Urologie, 2008
Together with Academician Nicolae A. Lopatkin (Moscow), Milan, Italy, European Congress of Urology, 2008

▼ Delegația Republicii Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), Milano, Italia, 2013 / Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Milan, Italy, 2013

◀ Împreună cu foștii colegi la Congresul ERA-EDTA, München, Germania, 2010 (Gheorghe Boțan, Călărași, România; Adrian Tănase, Chișinău; Nelly Kotulevici, Harkov, Ucraina)
 Together with former colleagues at the ERA-EDTA Congress, Munich, Germany, 2010 (Gheorghe Boțan, Călărași, Romania; Adrian Tănase, Chișinău; Nelly Kotulevici, Kharkov, Ukraine)

▼ Delegația R. Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), München, Germania, 2016 / Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Munich, Germany, 2016

► Alături de prof. V. Bucuraș (Timișoara, România) și prof. P. Dainis (Vilnius, Lituania) la Congresul European de Urologie, Paris, Franța, 2006
Together with Prof. V. Bucuraș (Timișoara, Romania) and Prof. P. Dainis (Vilnius, Lithuania) at the European Congress of Urology, Paris, France, 2006

▼ Împreună cu colegii din Armenia și Kazahstan la Congresul European Renal ERA-EDTA, Paris, Franța, 2012 / Together with our colleagues from Armenia and Kazakhstan at the ERA-EDTA European Congress of Nephrology, Paris, France, 2012

▲ Secția de hemodializă și transplant renal, Spitalul Clinic Republican, 2017 / Haemodialysis and Kidney Transplantation Unit, Republican Clinical Hospital, 2017

◀ Profesorul Jean- Pol Squifflet (Belgia) - mentorul relansării transplantului renal în Republica Moldova
 Professor Jean-Paul Squifflet (Belgium) - mentor of the re-launch of kidney transplantation in the Republic of Moldova

▲ Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” / Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga”

▲ Ion Ababii, rector al USMF „Nicolae Testemițanu” (1994–2019), dr. hab. șt. med., profesor universitar, academician al AȘM / Ion Ababii, Rector of the “Nicolae Testemițanu” SUMPh (1994–2019), doctor habilitat in medical sciences, Professor, Academician of the ASM

▶ Imagini din Sala Senatului USMF „Nicolae Testemițanu” în timpul ședinței dedicate jubileului a 70 de ani a profesorului Adrian Tănase, 2019 / Images from the Senate Hall of „Nicolae Testemițanu” SUMPh during the meeting dedicated to the 70-th anniversary of Professor Adrian Tanase, 2019

◀ Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală, 2007
Urology and Surgical Nephrology Chair, 2007

▼ Colectivul Secției de urologie, Spitalul Municipal „Sfânta Treime”
Urology Unit team, Municipal Hospital “Sfânta Treime”

► Colectivul de medici
din Secția de urologie,
Institutul de Medicină
Urgentă
Urology Unit team,
Institute of Emergency
Medicine

▼ Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală, 2017 / Urology and Surgical Nephrology Chair, 2017

▲ Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal, 2017 / Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Clinic, 2017

▼ Secția de urologie, Spitalul Clinic Republican, 2017 / Urology Unit, Republican Clinical Hospital, 2017

▲ Prof. J.-P. Squifflet din nou la Chișinău, împreună cu colectivul Secției de hemodializă și transplant renal, 2018 / Professor J.-P. Squifflet in Chișinău, together with Haemodialysis and Kidney Transplantation Unit team, 2018

▼ Echipa transplant renal în Secția de terapie intensivă / Kidney Transplantation team in Intensive Care Unit

▲ Centrele de Dializă Chișinău 1 (2016) și Bălți (2018) / Dialysis Centers Chisinau 1 (2016) and Balti (2018)

◀ Centrul de Dializă Cahul (2019) / Dialysis Center Cahul (2019)

◀ Lansarea Parteneriatului Public-Privat pentru servicii de dializă în Republica Moldova (2014) / Launching of the Public-Private Partnership for dialysis services in the Republic of Moldova (2014)

► „Jerusalemă” (2021) – Centrul de Dializă Chişinău 1 / „Jerusalemă” Challenge (2021) – Chisinau 1 Dialysis Centre

► Deschiderea oficială a Centrului de Dializă Chişinău 1, 14.01.2016 / Official opening of the Chisinau Dialysis Center 1, 14.01.2016

► Echipa de lansare a Centrului de Dializă Chişinău 1, 04.01.2016 / Launch team of the Chisinau 1 Dialysis Centre, 04.01.2016

◀ Echipa de lansare (a doua etapă) a Centrului de Dializă Chișinău 1, 15.02.2016 / Launch team (second stage) of the Chisinau 1 Dialysis Centre, 15.02.2016

◀ Echipa de lansare (a treia etapă) a Centrului de Dializă Chișinău 1, 17.04.2017 / Launch team (third stage) of the Chisinau 1 Dialysis Centre, 17.04.2017

◀ Ala Ursachi, asistenta medicală șefă a Centrului de Dializă Chișinău 1, împreună cu șefă de tură, asistenta medicală Eugenia Pușcaș Ala Ursachi, / head nurse of the Chisinau 1 Dialysis Centre, together with the head of the shift, nurse Eugenia Pușcaș

- ▶ Primii 2 pacienți dializați după majorarea capacităților Centrului de Dializă Chișinău 1 împreună cu Directorul medical P. Cepoida, d.ș.m. Asistentele medicale șefe, Ala Ursachi și Tatiana Evsucova (15.04.2017) / The first 2 dialysis patients after the capacity increase of the Chisinau 1 Dialysis Center with the Medical director P. Cepoida, M.D., Ph.D. Head nurses Ala Ursachi and Tatiana Evsucova (15.04.2017)

- ▶ Dializa cu numărul 100 000 în Centrul de Dializă Chișinău 1 (25.08.2018), medicul Tatiana Tofan și asistenta medicală Tatiana Evsucova / The dialysis number 100 000 at Chisinau 1 Dialysis Center (25.08.2018), doctor Tatiana Tofan and nurse Tatiana Evsucova

- ▲ Prima ședință de hemodiafiltrare în Centrul de Dializă Chișinău 1 (02.11.2018). Asistentele medicale șefe Ala Ursachi și Tatiana Evsucova / First haemodiafiltration session in the Chisinau 1 Dialysis Centre (02.11.2018). Head nurses Ala Ursachi and Tatiana Evsucova

- ▼ Liliana Calestru, medic-șef al Centrului de Dializă Chișinău 1 / Liliana Calestru, head of the Chisinau 1 Dialysis Centre

▲ Dializă în timpul pandemiei COVID-19. Directorul General E. Plămădeală și medic Tatiana Tofan (2020). / Dialysis during the COVID-19 pandemic. General Director E. Plămădeală and physician Tatiana Tofan (2020).

▲ Pacientul de novo cu număr 100, care datorită dializei calitative în Centrul de Dializă Chișinău 1 peste 11 luni după inițierea tratamentului, a fost externat cu ameliorare a funcției renale. Medicii curanți: Rodica Cazacu și D. Toia (2018) / The de novo patient number 100, who, due to qualitative dialysis in the Chisinau 1 Dialysis Center, more than 11 months after the initiation of dialysis, was discharged secondary to the improvement of renal function. Treating doctors: Rodica Cazacu and D. Toia (2018)

◀ Psihologul clinic Diana Știrbu consultă pacienții dializați. Centrul de Dializă Chișinău 1 (2019) / Clinical psychologist Diana Știrbu consults dialysis patients. Chisinau 1 Dialysis Center (2019)

◀ Colaboratorii Centrului de Dializă Chișinău 1: medicii Larisa Evdochimov și Larisa Babaraica / Medical personnel of the Chisinau 1 Dialysis Center: doctors Larisa Evdochimov and Larisa Babaraica

- ▶ Echipa de lansare a Centrului de Dializă Bălți, 26.03.2018 / Launch team of the Bălți Dialysis Centre, 26.03.2018

- ▶ Primul pacient dializat în Centrul de Dializă Bălți împreună cu asistentele medicale (26.03.2018) / The first dialysis patient at the Balti Dialysis Centre with nurses (26.03.2018)

- ▶ Șeful Centrului de Dializă Bălți, V. Ruban, împreună cu medicul Georgeta Biliciuc (26.03.2018) / Head of the Bălți Dialysis Centre, V. Ruban, together with doctor Georgeta Biliciuc (26.03.2018)

▲ Personalul Centrului de Dializă Bălți împreună cu Directorul General E. Plămădeală: aniversare de 5 ani (2023) / Medical personnel of the Bălți Dialysis Centre together with the General Director E. Plămădeală: 5-year anniversary (2023)

◀ Echipa de lansare a Centrului de Dializă Chișinău 2, 01.07.2019 / Launch team of the Chișinău 2 Dialysis Centre, 01.07.2019

▼ Colaboratorii Centrului de Dializă Chișinău 2: șeful centrului D. Mastak, asistenta medicală șefă Tatiana Evsucova, psihologul clinic Tatiana Moldovanu / Medical personnel of the Chisinau 2 Dialysis Center: Head of the centre D. Mastak, head nurse Tatiana Evsucova, clinical psychologist Tatiana Moldovanu

▲ Colaboratorii Centrului de Dializă Chișinău 2: medicul D. Toia și inginerul M. Botnaru / Medical personnel of the Chisinau 2 Dialysis Center: doctor D. Toia and engineer M. Botnaru

▼ Deschiderea oficială a Centrului de Dializă Cahul (2019) / Official opening of the Cahul Dialysis Center (2019)

◀ Echipa de lansare a Centrului de Dializă Cahul 19.08.2019 . Launch team of the Cahul Dialysis Centre, 19.08.2019

◀ Șefa Centrului de Dializă Cahul, Ianca Tabuncic, 2019 / Head of Cahul Dialysis Center Ianca Tabuncic, 2019

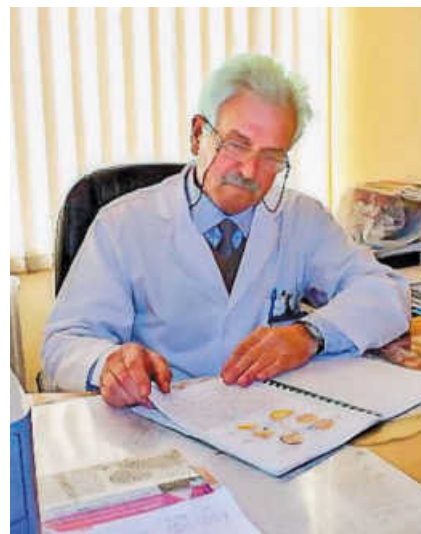
◀ Personalul medical al Centrului de Dializă Cahul / Medical staff of the Cahul Dialysis Centre

- ▶ Colectivul secției „Hemodializa, metode extracorporale și toxicologie”, Institutul Mamei și Copilului / The staff of the "Haemodialysis, extracorporeal methods and toxicology" unit of the Institute of Mother and Child

- ▶ Personalul secției de Nefrologie și hemodializă, Spitalul Clinic Municipal „Sfântă Treime”. Asistentele medicale în cadrul activității zilnice a secției. / Staff of the Nephrology and Hemodialysis Department of the "Holy Trinity" Clinical Municipal Hospital. Nurses in the daily work of the unit.

▲ Șeful secției nefrologie și hemodializă, SCM „Sfântă Treime”, B. Sasu, dr. șt. med., conferențiar universitar. / Head of the Nephrology and Haemodialysis Department of the CMH "Holy Trinity", B. Sasu, M.D., Ph.D., associated professor

▼ Secția de Nefrologie și hemodializă, SCM „Sfântă Treime”. / Nephrology and Haemodialysis Department of the CMH "Holy Trinity"

▲ Deschiderea Centrului de Dializă Comrat de către Președintele Republicii Moldova, domnul V. Voronin, și Ministrul Sănătății Republicii Moldova, domnul A. Gherman, 2004 / Opening of the Comrat Dialysis Centre by the President of the Republic of Moldova, Mr V. Voronin and the Minister of Health of the Republic of Moldova, Mr. A. Gherman, 2004

▶ Șeful secției Nefrologie și Dializă a SCM Bălți, S. Ostapov cu medicii / Head of Nephrology and Dialysis Department of SCM Balti, S. Ostapov with doctors

▶ Primele asistente medicale din secția de Dializă, Institutul de Medicină Urgentă, anul 2004 / The first nurses of the Dialysis Department of the Institute of Emergency Medicine, 2004

▲ Asistenta medicală M. Gherciu a pregătit dializorul în placă SGD8 pentru o ședință de dializă. Anii 80, Spitalul Clinic Republican / Nurse M. Gherciu prepared the SGD8 plate dialyzer for a dialysis session. 1980s, Clinical Republican Hospital

▲ Medicul Larisa Evdochimov și asistenta medicală Eugenia Pușcaș în secție de Hemodializă și Transplant renal, Spitalul Clinic Republican / Doctor Larisa Evdochimov and Nurse Eugenia Puskas in the Hemodialysis and Renal Transplantation Department, Clinical Republican Hospital

▼ Specialiștii în urologie, nefrologie și dializă în încălta IMSP Spitalul Clinic Republican (1992) / Specialists in urology, nephrology and dialysis in the PMSI Clinical Republican Hospital (1992)

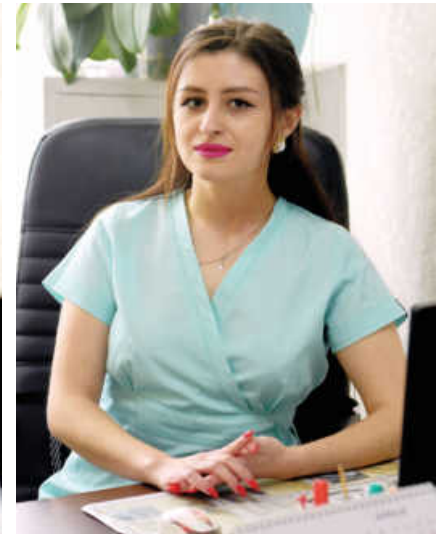

▲ Șeful secției Dializă și Transplant renal IMSP SCR „T. Moșneaga” S. Gaibu / Head of the Dialysis and Renal Transplantation Department of the PMSI CRH „T. Moșneaga” S. Gaibu, M.D.

▲ Medicul secției Dializă și Transplant renal, IMSP SCR „T. Moșneaga” A. Vasiliev, dr. șt. med. / Doctor at the Dialysis and Renal Transplantation Department of the PMSI CRH „T. Moșneaga” A. Vasiliev, M.D., Ph.D.

▲ Asistenta medicală șefă, secția Dializă și Transplant renal, IMSP SCR „T. Moșneaga” Anastasia Chivriga / Head nurse of the Dialysis and Renal Transplantation Department of the PMSI CRH „T. Moșneaga” Anastasia Chivriga

▼ Colectivul secției Dializă și Transplant renal IMSP SCR „T. Moșneaga” împreună cu profesor universitar Adrian Tănase, dr. hab. șt. med., 2024 / The personnel of the Dialysis and Renal Transplantation Department of PMSI CRH „T. Moșneaga” with university professor Adrian Tănase, Ph.D., D.Sc., 2024

▲ Efectuarea fistulei arterio-venoase de către medicii S. Gaibu și A. Vasiliev, 2024 /
▼ Arteriovenous fistula formation by S. Gaibu, M.D. and A. Vasiliev, M.D., Ph.D., 2024

▲ Șeful secției Urologie, IMSP Spitalul Clinic Republican (1981-2016) C. Lupașco / Head of Urology Department of the PMSI Republican Clinical Hospital (1981-2016) C. Lupașco

▲ Un caz clinic în discuție. Secția de Urologie, IMSP Spitalul Clinic Republican. P. Ghergheligiu, O. Taranov și V. Gorbatovschi. / A clinical case in discussion. Department of Urology, PMSI Republican Clinical Hospital. P. Ghergheligiu, O. Taranov and V. Gorbatovschi.

▼ Personalul secției Urologie, IMSP Spitalul Clinic Republican, 2013 / Staff of Urology Department of the PMSI Clinical Republican Hospital, 2013

▲ Prima operație NLP în blocul endourologic, IMSP Spitalul Clinic Republican / First NLP operation in the endourological block of the PMSI Clinical Republican Hospital

▲ Operația de neoureteroanastomoză / Neoureteroanastomosis surgery

▼ V. Ghicavii, dr. hab. șt. med., împreună cu colegii în blocul endourologic, IMSP Spitalul Clinic Republican / V. Ghicavi, M.D., Ph.D., D.Sc., together with colleagues in the endourological block of the PMSI Clinical Republican Hospital

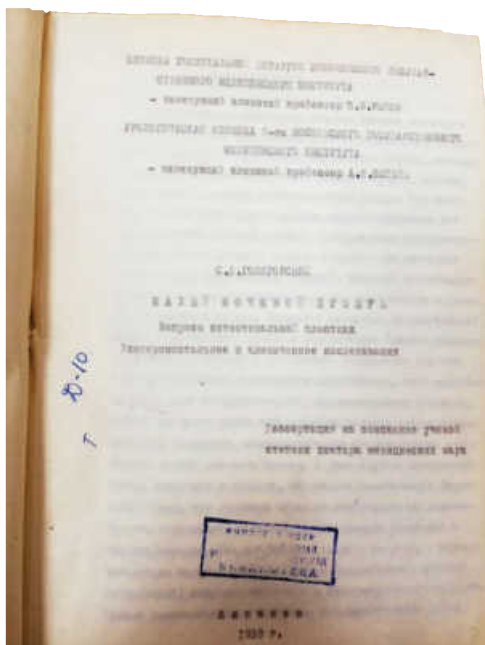

▲ Intervenții chirurgicale de prostatectomie radicală, efectuate în Clinică de Urologie, IMSP Spitalul Clinic Republican / Radical prostatectomy surgeries, performed at the Urology Clinic of the PMSI Clinical Republican Hospital

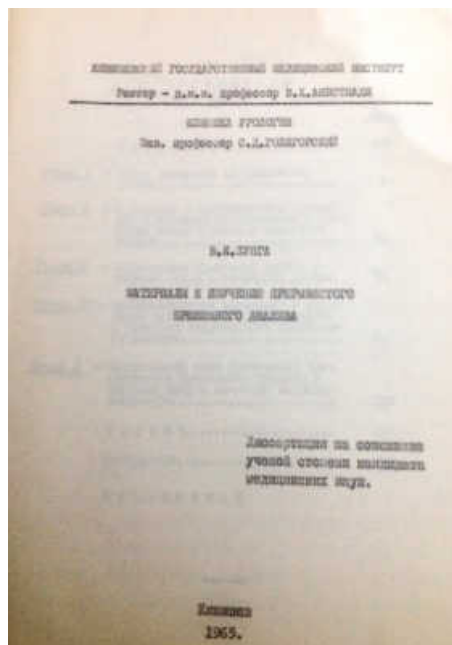

PRIMELE TEZE ȘTIINȚIFICE SUSȚINUTE DE ȘAVALŢII UROLOGI DIN REPUBLICA MOLDOVA

- ▲ Goligorskii, Solomon D. Vezica urinară mică. Întrebări referitor la plastia intestinală: cercetare experimentală și clinică: Disertația de doctor habilitat în științe medicale. Chișinău, 1959 / Goligorskii, Solomon David. The small bladder. Questions about intestinal plasty: experimental and clinical research: Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 1959.

THE FIRST PHD THESES DEFENDED BY SCIENTISTS IN UROLOGY FROM THE REPUBLIC OF MOLDOVA

- ▲ Punga, Vladimir. Materialele la studierea dializei abdominale semicontinue: Disertația de doctor în științe medical / V. Punga ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1965 / Punga, Vladimir. Materials in the study of semi-continuous abdominal dialysis: PhD thesis in medical sciences / V. Punga ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1965.

- ▲ Bîrsan, Mihail. Patogenia și clinica insuficienței renale acute în otrăvirile cu esență de oțet: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / M. Bîrsan ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1971 / Bîrsan, Mihail. Pathogenesis and clinical presentation of acute renal failure in poisoning with vinegar essence: Self-reference of PhD thesis in medical sciences / M. Bîrsan ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1971.

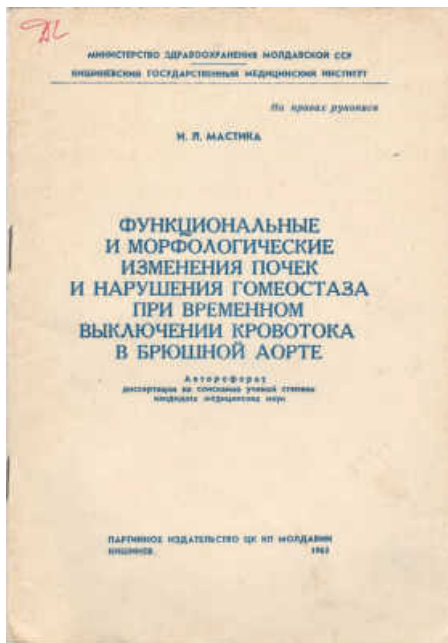
- ▲ Kațîf, Alexei. Patologia și chirurgia segmentului pielo-ureteral: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / A. Kațîf ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1963 / Kațîf Alexei. Pathology and surgery of the pyeloureteral segment: Self-reference of PhD thesis in medical sciences / A. Kațîf ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1963.

- ▲ Kațif, Alexei. Insuficiența renală ca complicație a maladiilor urologice: Autoreferatul tezei de doctor habilitat în științe medicale / A. Kațif ; consultant șt.: S. Goligorskii. Minsk, 1970 / Kațif, Alexei. Renal insufficiency as complication of urological diseases: Self-reference of doctor habilitat in medical sciences thesis / A. Kațif ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Minsk, 1970.

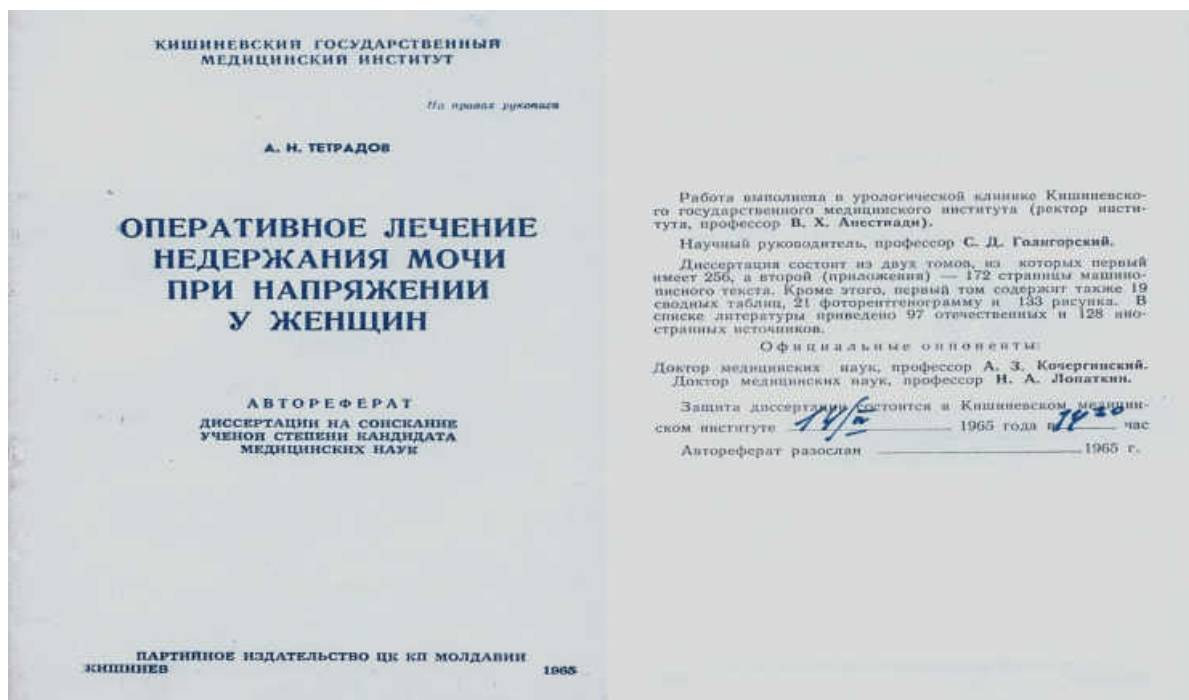
- ▲ Barbaraș, Vladimir. Operațiile reconstructive și plastice în urolitiază: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / V. Barbaraș ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1965 / Barbaraș, Valdimir. Reconstructive and plastic surgeries in urolithiasis: Self-reference of PhD thesis in medical sciences / V. Barbaraș ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1965.

- ▲ Mastika, I. Modificările funcționale și morfologice și dereglările homeostazei la întreruperea temporară a circuitului sanguin în aorta abdominală: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale. Chișinău, 1965 / Mastika, Ion. Functional and morphological changes and haemostasis disorders in temporary interruption of the bloodstream in the abdominal aorta: Self-reference of PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 1965.

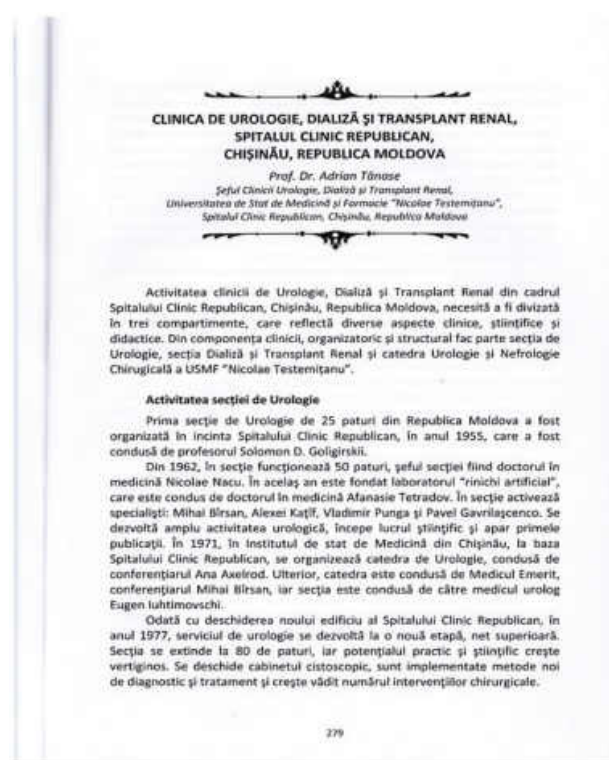

- ▲ Bogomolnii, Naum. Dializa peritoneală în arsuri: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / N. Bogomolnii ; cond. șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1967 / Bogomolnii, Naum. Peritoneal dialysis in burns: Self-reference of PhD thesis in medical sciences / N. Bogomolnii ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1967.

- ▲ Tetradov, Afanasie. Tratatamentul chirurgical a incontinenței de urină de efort la femei: Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / A. Tetradov ; cond. șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1967 / Tetradov, Afanasie. Surgical treatment of effort urinary incontinence in women :Self-reference of PhD thesis in medical sciences / A. Tetradov ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1967.

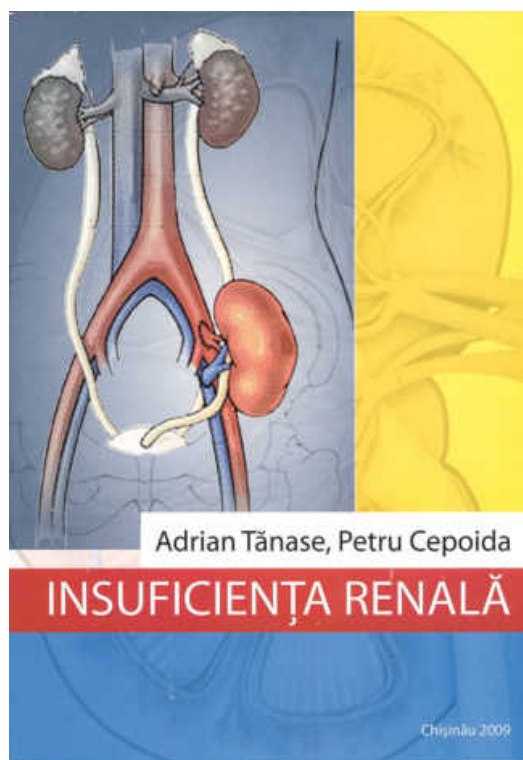

▲ Date istorice privind serviciul de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova publicate în „Istoria urologiei românești” (2011, 2017) / Historical data on urology, dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova published in the “History of Romanian Urology” (2011, 2017)

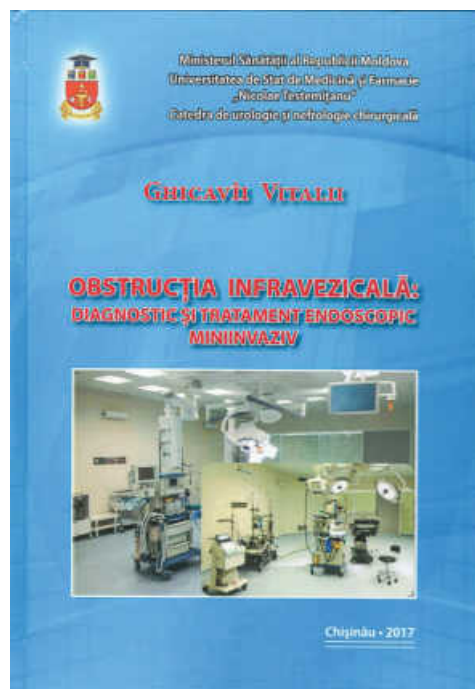
▲ Curs de prelegeri „Urologie și nefrologie chirurgicală” / Red.: Adrian Tănase. Chișinău, 2005 / Course of lectures “Urology and surgical nephrology” / Redaction: Adrian Tănase. Chișinău, 2005.

▲ Monografia „Insuficiența renală” / Adrian Tănase, Petru Cepoia. Chișinău, 2009 / Monograph „Renal insufficiency” / Adrian Tănase, Petru Cepoia. Chișinău, 2009.

▲ Monografia „Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate” / Emil Ceban. Chișinău, 2013 / Monograph “Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis” / Emil Ceban. Chișinău, 2013.

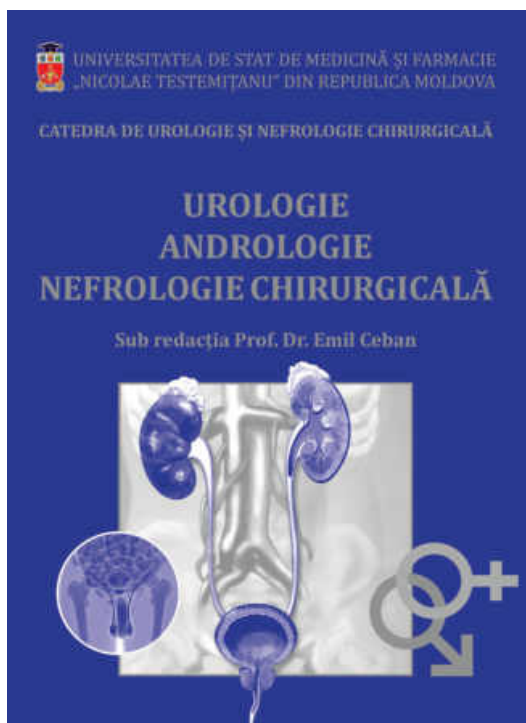
▲ Monografia „Obstrucția infravezicală: diagnostic și tratament endoscopic miniinvaziv” / Vitalie Ghicavii. Chișinău, 2017 / Monograph “Infravesical obstruction: diagnosis and mini-invasive endoscopic treatment” / Vitalie Ghicavii. Chișinău, 2017.

▲ Monografia „Epidemiologia disfuncției erectile în Republica Moldova” / Ion Dumbrăveanu. Chișinău, 2017 / Monograph “Epidemiology of erectile dysfunction in the Republic of Moldova” / Ion Dumbrăveanu. Chișinău, 2017.

▲ Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”: Album ilustrat dedicat jubileului de 200 ani de la fondare /Anatol Ciubotaru, Adrian Tănase ; responsabil de ediție: A. Tănase. Chișinău, 2017 / Republican Clinical Hospital “Timofei Moșneaga”: Illustrated album dedicated to the jubilee of 200 years since its founding / Anatol Ciubotaru, Adrian Tănase ; editor-in-Chief: A. Tănase. Chișinău, 2017.

▲ Urologie. Andrologie. Nefrologie chirurgicală: Monografie / Red.: Emil Ceban. Chișinău, 2020 / Urology. Andrology. Surgical Nephrology: Monograph / Red.: Emil Ceban. Chisinau, 2020.

▲ Farmacoterapia rațională în urologie și nefrologie: Îndrumar / Red.: Vitalii Ghicavii, Emil Ceban, Jana Bernic, Ecaterina Stratu. Chișinău, 2022 / Rational pharmacotherapy in Urology and Nephrology : Guide / Red.: Vitalii Ghicavii, Emil Ceban, Jana Bernic, Ecaterina Stratu. Chisinau, 2022.

▲ Aspecte clinico-paraclinice și imunologice în nefrolitiază complicată: Monografie / Emil Ceban, Pavel Banov. Chișinău, 2020 / Ceban, Emil. Clinico-paraclinical and immunological aspects in complicated nephrolithiasis: Monograph / Emil Ceban, Pavel Banov. Chisinau, 2020.

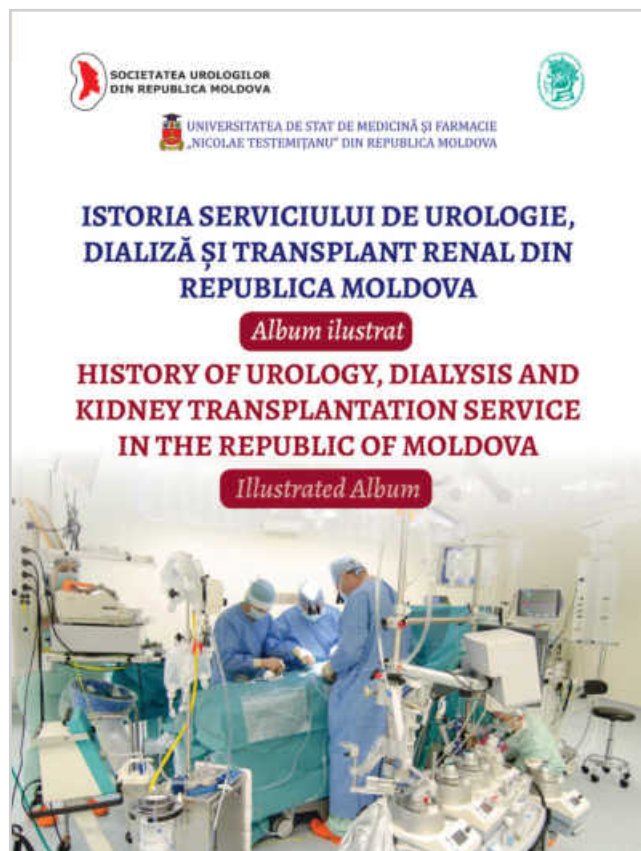
▲ Evaluarea metabolică și impactul recurenței tratamentului metafilactic în litiaza urinară: Monografie / Pavel Banov, Emil Ceban. Chișinău, 2022 / Metabolic evaluation and the impact of recurrence of metaphylactic treatment in urinary lithiasis: Monograph / Pavel Banov, Emil Ceban. Chisinau, 2022.

▲ Valoarea densitometriei tomografice în tratamentul litiazei renoureterale prin litotriție extracorporeală: Monografie / Emil Ceban, Andrei Bradu. Chișinău, 2022 / Ceban, Emil. The value of tomographic densitometry in the treatment of reno-ureteral lithiasis by extracorporeal shockwave lithotripsy : Monograph / Emil Ceban, Andrei Bradu. Chisinau, 2022.

▲ Complicațiile renale în intoxicațiile acute la copii: Compendium / Jana Bernic, Adrian Tănase, Angela Ciuntu, Eva Gudumac, Serghei Postolachi. Chișinău, 2022 / Renal complications in acute poisonings in children : Compendium / Jana Bernic, Adrian Tanase, Angela Ciuntu, Eva Gudumac, Serghei Postolachi. Chisinau, 2022.

◀ Istoria serviciului de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova: Album ilustrat / Adrian Tănase, Petru Cepoia. Chișinău, 2019 / Tanase, Adrian. History of urology, dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova: Illustrated album / Adrian Tanase, Petru Cepoia. Chisinau, 2019.

INDICIILE DE ACTIVITATE A SECȚIEI DE UROLOGIE, SPITALUL CLINIC REPUBLICAN „TIMOFEI MOȘNEAGA”

ACTIVITY INDICES OF UROLOGY UNIT, REPUBLICAN CLINICAL HOSPITAL “TIMOFEI MOȘNEAGA”

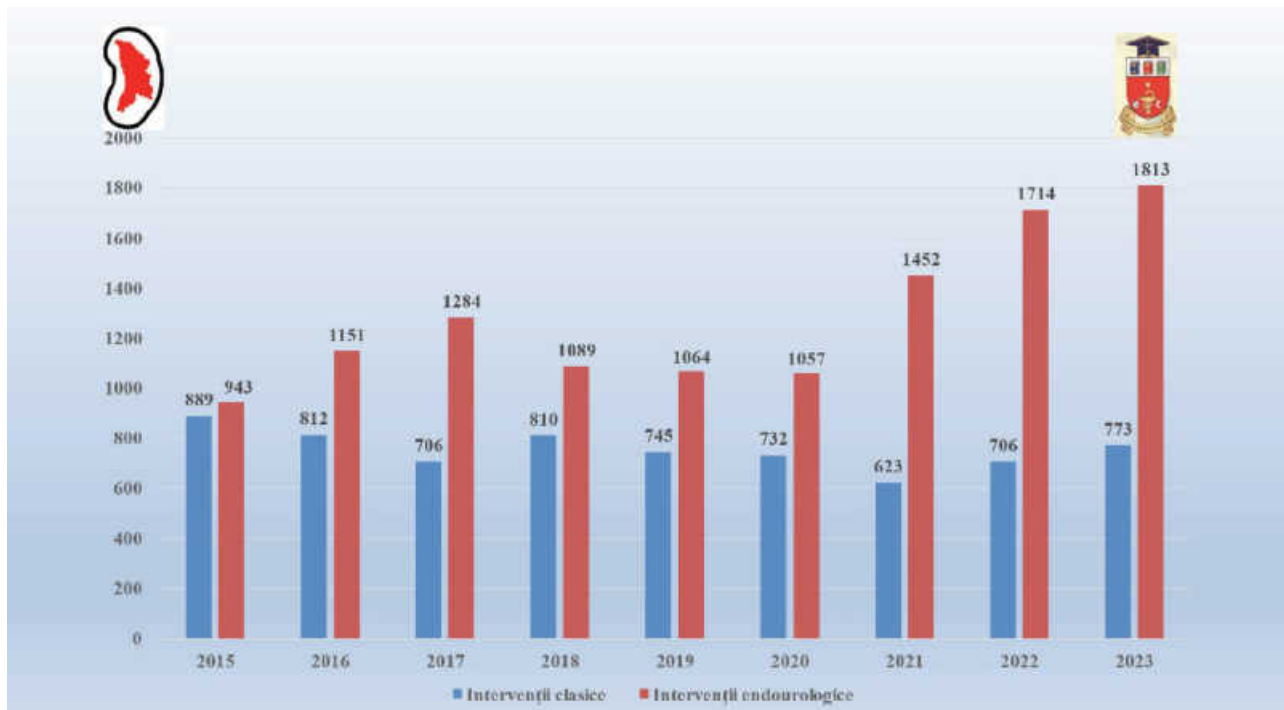
◀ Evoluția intervențiilor chirurgicale endourologice în perioada 1998-2023 (fără ESWL)
The evolution of endourological surgical interventions in the period 1998-2023 (excluding ESWL)

▶ Rata intervențiilor clasice și endourologice în perioada 2015-2023 (fără ESWL)
The ratio of classical and endourological interventions in the period 2015-2023 (excluding ESWL)

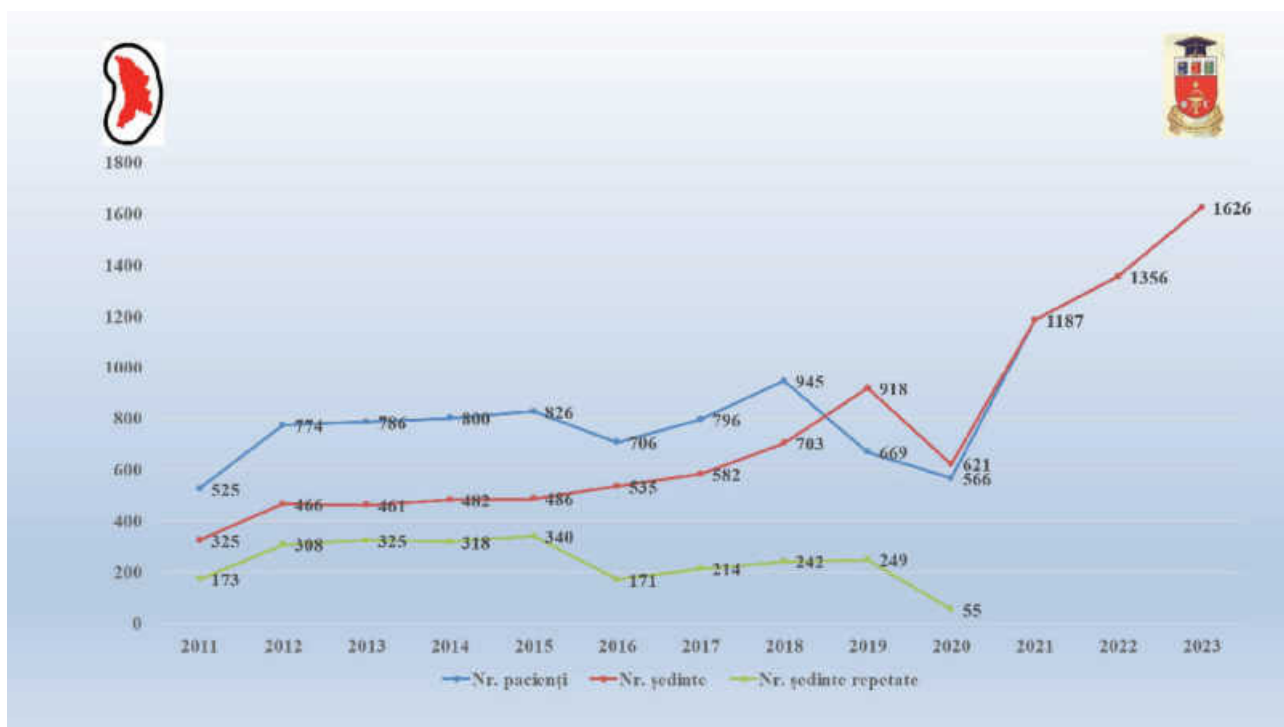
Intervenția	Clasice	Endourologice
2015	50 %	50%
2016	41,4%	58,6%
2017	35,5%	64,5%
2018	31,7%	68,2%
2019	28,2%	72,8%
2020	33,0%	67,0% (fără ESWL)
2021	30%	70% (fără ESWL)
2022	28,8%	71,2% (fără ESWL)
2023	29,9%	71,1% (fără ESWL)

Anul	Intervenții endourologice, miniminvasive și ESWL, %	Operații clasice, deschise, %	Dinamica intervențiilor endourologice, miniminvasive și ESWL
2015	59,1 %	40,9 %	-
2016	67,49 %	32,51 %	+8,39 %
2017	72,58 %	27,42 %	+5,09 %
2018	76,8 %	23,2 %	+4,22 %
2019	79 %	21 %	+2,2 %
2020	76,1%	23,9%	+2,9%
2021	80,91%	19,09%	+4,81%
2022	81,4%	18,6%	+0,49%
2023	81,6%	18,4%	+0,2%

◀ Rata intervențiilor endourologice miniinvasive, ESWL și clasice în perioada 2015-2023
The ratio of minimally invasive, ESWL and classic endourological interventions in the period 2015-2023

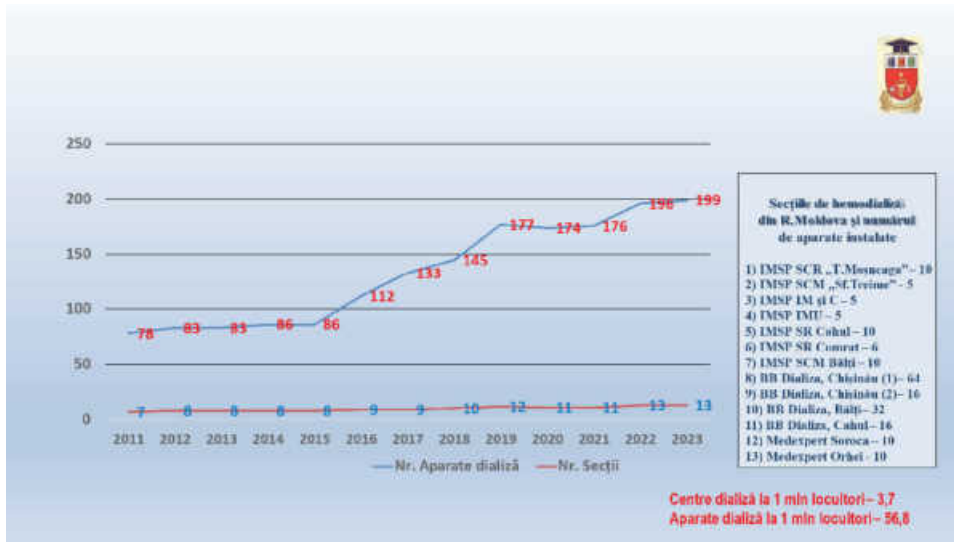
▲ Evoluția intervențiilor chirurgicale clasice și endoscopice în perioada 2015-2023 (fără ESWL)
The evolution of classical and endoscopic surgical interventions in the period 2015-2023 (excluding ESWL)

▲ Activitatea cabinetului de litotritaj între anii 2011-2023
The activity of the Lithotripsy Unit between the years 2011-2023

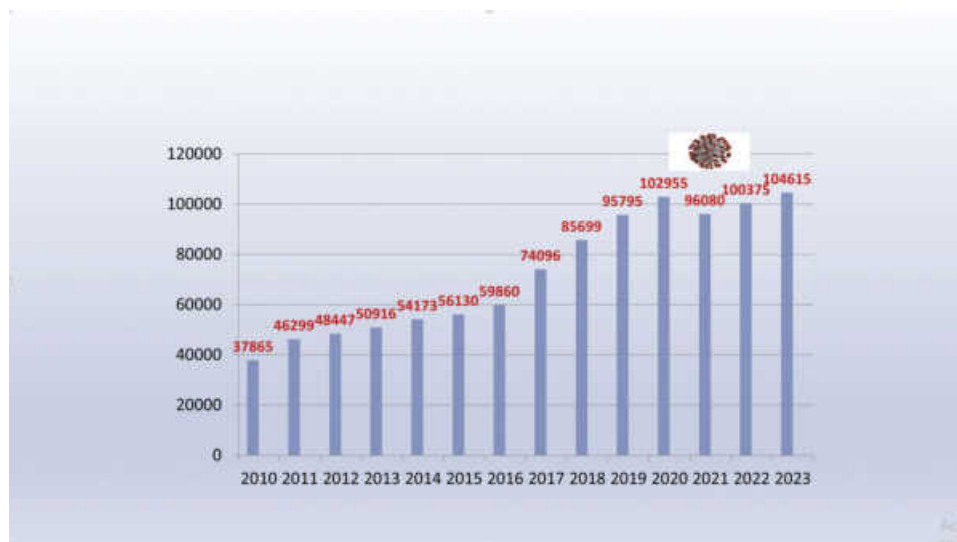
EVOLUȚIA TERAPIEI DE SUBSTITUȚIE A FUNCȚIEI RENALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

THE EVOLUTION OF RENAL FUNCTION SUBSTITUTION THERAPY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

◀ Numărul de secții și „locuri dializă” în perioada 2011-2023 în Republica Moldova
Number of departments and „dialysis places” from 2011 to 2023 in the Republic of Moldova

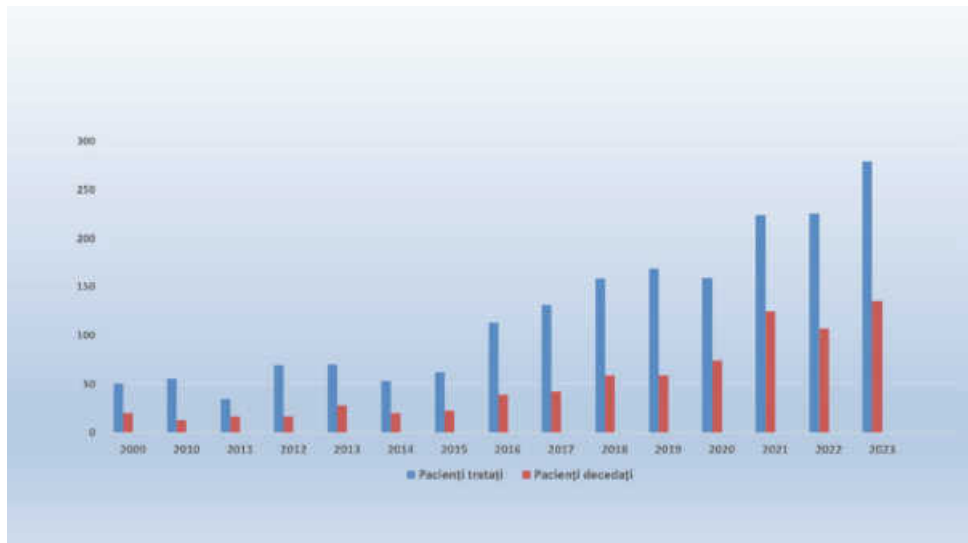
▶ Indicii de activitate a serviciului de dializă din Republica Moldova (nr. pacienți, nr. aparate dializă) între anii 2010-2023
Activity indices of the dialysis service activity in the Republic of Moldova (nr. of patients, nr. of dialysis machines) between the years 2010-2023

◀ Numărul de ședințe hemodializă în perioada 2010-2023
The numbers of hemodialysis sessions in the period 2010-2023

► Datele statistice privind pacienții cu insuficiență renală acută (LRA) tratați cu dializă în perioada 2008-2023
 Statistical data on patients with Acute Renal Failure (AKI) treated with dialysis in the period 2008-2023

Indicii	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nr. pacienți tratați	49	50	56	35	69	70	53	62	113	131	158	169	159	224	226	279
Nr. ședințe HD	410	372	392	214	367	314	273	800	720	700	1511	1311	679	1034	1222	1401
Pacienți decedați	14	20	13	17	17	28	20	23	39	42	59	59	74	125	107	135
Letalitatea, %	28,0	40,0	23,2	48,6	24,6	40,0	37,7	37,0	34,5	32,0	37,3	34,9	46,5	55,8	47,3	48,4

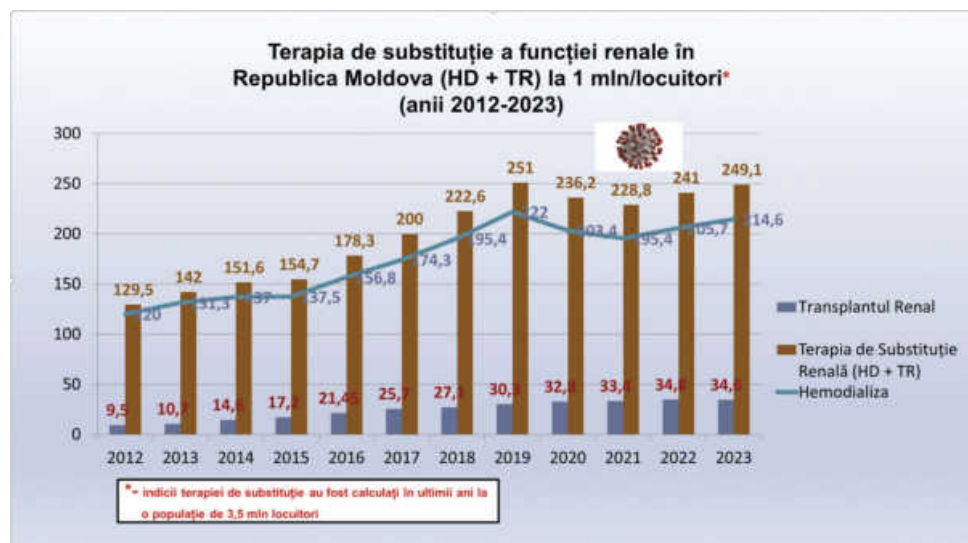
◄ Evoluția insuficienței renale acute (LRA) la dializă (2008-2023)
 The evolution of Acute Renal Failure (AKI) at dialysis (2008-2023)

► Activitatea Secției de transplant renal a SCR „Timofei Moșneaga” în perioada 2011-2023
 The activity of the Kidney Transplant Department of Timofei Moșneaga RCH in the period 2011-2023

Anul	Donator în viață	Donator cadavru	Total	Supraviețuire transplant	Supraviețuire pacienți
2011	1	-	1		
2012	4	-	4		
2013	6	-	6		
2014	2	8	10		
2015	4	6	10		
2016	8	14	22		
2017	2	17	19		
2018	6	7	13		
2019	3	5	8		
2020	1	2	3		
2021	-	-	-		
2022	-	3	3		
2023	1	-	1		
Total	38	62	100	80,9%	88,2%

- Anii 1982-1989: sau efectuat 242 operații Transplant Renal, toate cu rinichi de cadavru în „moarte biologică”;
- Anii 2000-2008: sau efectuat 21 operații TR, inclusiv 6 cu rinichi de la donator cadavru în „moarte cerebrală” și 15 cu rinichi de la donator în viață;
- Anii 2011-2023: sau efectuat 100 operații Transplant Renal, inclusiv 38 cu rinichi de la donator în viață și 62 cu rinichi de la donator cadavru în „moarte cerebrală”.
- În total sau efectuat 363 operații Transplant Renal;
- La evidență la 1 ianuarie 2024 sunt 121 pacienți cu Transplant Renal.

◀ Indicii activității Secției de transplant renal a SCR „Timofei Moșneaga” / Activity indices of the Kidney Transplant Department of Timofei Moșneaga RCH

▶ Renal replacement therapy in the Republic of Moldova (Haemodialysis + Kidney Transplant) per 1mln/population (years 2012-2023)

Terapia Renală de Substituție în R.Moldova la 31 decembrie 2023 (BCR)

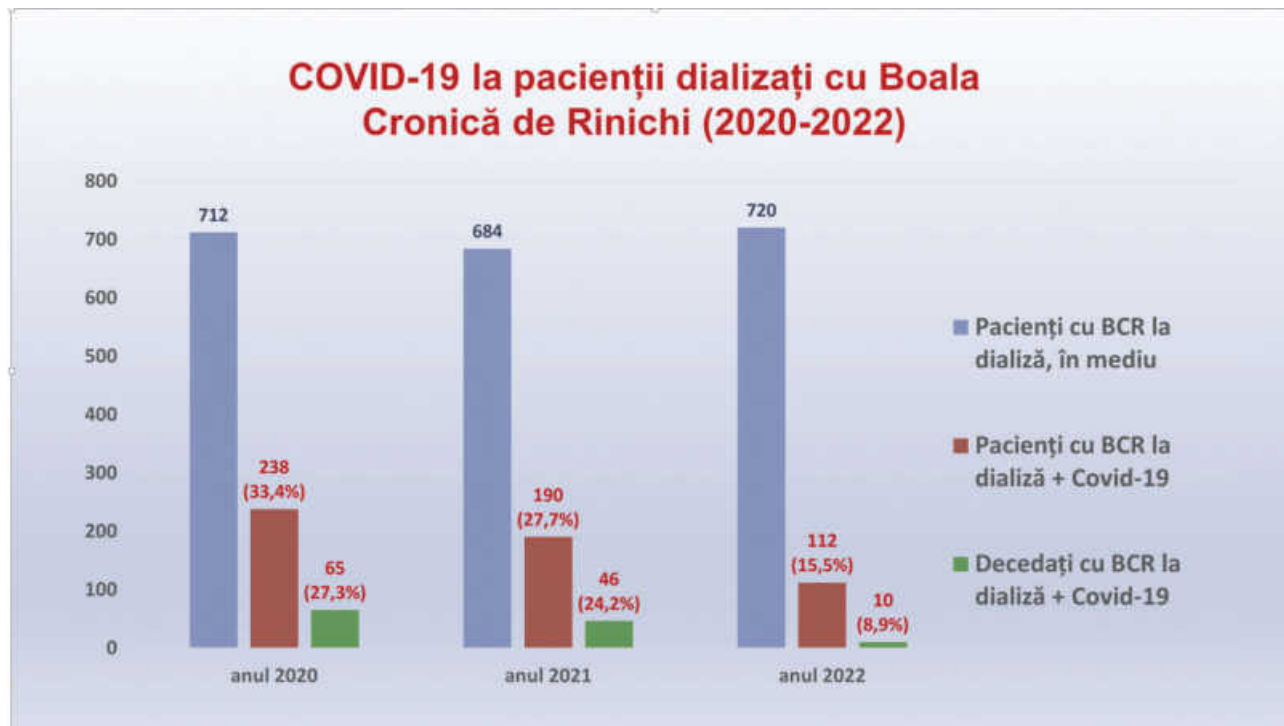
Populația țării, mln	Nr. secții / aparate HD	Pacienți tratați în mediu cu HD		Pacienți în viață cu transplant renal (Tx)		Terapia Renală de Substituție	
		În total	La 1 mln locuitori	În total	La 1 mln locuitori	În total	La 1 mln locuitori
2,6*	13/199	751	288,8	121	46,5	872	335,4

Notă:
 1. *- În conformitate cu datele statistice oficiale, populația țării în anul 2023 a constituit 2,6 mln locuitori;
 2. Terapia renală de substituție în 2023 a constituit 335,4 pacienți la 1 mln;

◀ Renal replacement therapy in the Republic of Moldova on 31 December, 2023 (CRD)

**IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19
ASUPRA SERVICIULUI DE DIALIZĂ
ȘI TRANSPLANT RENAL DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

**THE IMPACT OF COVID-19 PANDEMIC
ON THE DIALYSIS SERVICE AND
KIDNEY TRANSPLANT IN THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

▲ COVID-19 at dialysed patients with Chronic Renal Disease (CRD)
„COVID-19 at dialysis” in the Republic of Moldova, 2020 year

„COVID-19 la dializă” în Republica Moldova, anul 2020

- În total pacienți cu BCR și Covid-19 la dializă – 238 din 712 (33,4%)
- Au decedat pacienți cu BCR și Covid-19 la dializă – 65 din 238 (27,3%), sau 9,1% din toți pacienții cu BCR dializați;
- Pacienți cu Insuficiență Renală Acută și Covid la dializă – 28 din 159 (17,6%);
- Au decedat cu Insuficiență Renală Acută și Covid la dializă 26 din 28 (92,8%);
- Tratament cu dializă pacienților cu Covid-19 sau efectuat în:
 - IMSP Spitalul municipal Bălți - 175 pacienți;
 - IMSP SCR „T.Moșneaga” - 52 pacienți;
 - IMSP IMU – 23 pacienți;
- În secțiile BB Diasliza SRL au fost înregistrați 169 pacienți cu Covid-19 din 798 tratați în decursul anului (21,2%). Au decedat 58 pacienți din cei infectați (34,3%).

◀ COVID-19 at dialysed patients with Chronic Renal Disease (CRD)

„COVID-19 la dializă” în Republica Moldova, anul 2021

- În total pacienți cu BCR și Covid-19 la dializă – **190 din 684 (27,7%)**
- Au decedat pacienți cu BCR și Covid-19 la dializă – **46 din 190 (24,2%), sau 6,7% din toți pacienții cu BCR dializați;**
- Pacienți cu Insuficiență Renală Acută și Covid la dializă – **88 din 224 (39,3%);**
- Au decedat cu Insuficiență Renală Acută și Covid la dializă **65 din 88 (73,8%);**
- Tratament cu dializă pacienților cu Covid-19 sau efectuat în:
 - IMSP Spitalul municipal Bălți - **153 pacienți;**
 - IMSP SCR „T.Moșneaga” - **56 pacienți;**
 - IMSP IMU – **50 pacienți;**
 - IMSP SR Cahul – **21 pacienți;**
 - IMSP SR Comrat – **2 pacienți;**
- În secțiile BB Dializa SRL au fost înregistrați **110 pacienți cu Covid-19 din 729 tratați în decursul anului (15,0%). Au decedat 32 pacienți din cei infectați (29,0%).**
- **Rata vaccinării pacienților ambulatori la dializă – 65%;**

▲ “COVID-19 at dialysis” in the Republic of Moldova, 2021 year

COVID-19 la pacienții cu transplant renal, anii 2020-2021 (datele statistice secția hemodializă și transplant renal, SCR)

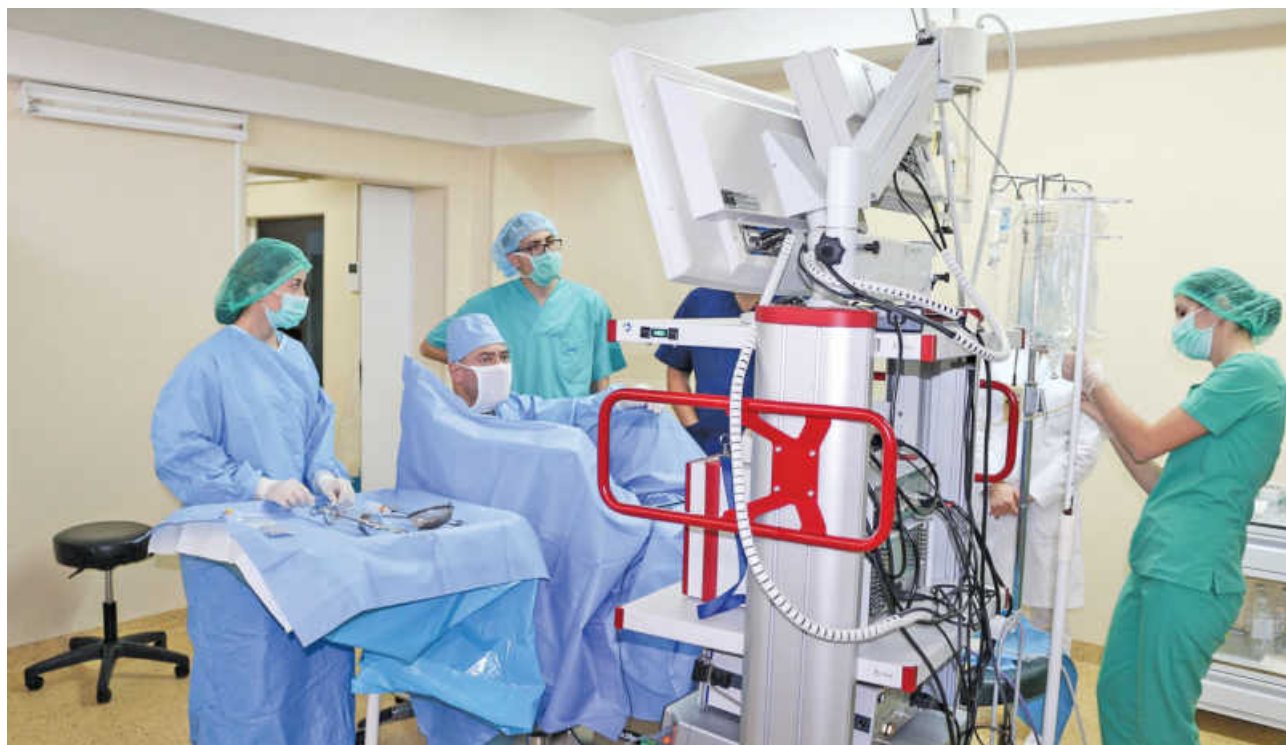
- La evidență – **117 pacienți cu transplant renal;**
- Din ei, infectați cu Covid – **44 (37,6%);**
- Din 44 pacienți, **13** au fost spitalizați;
- Au decedat – **6 pacienți:**
 - **13,6% din cei infectați,**
 - **sau 5,1% din toți la evidență;**
- La toți pacienții care ulterior au decedat, funcția transplantului sa redus considerabil, au necesitat din nou dializă;
- Din **117**, doar **18** pacienți vaccinați (**15,4%**);
- Din cei **18** pacienți vaccinați, **1** reinfectare cu Covid-19;

▲ COVID-19 at patients with kidney transplant, 2020-2021 years (statistical data of the Hemodialysis and Kidney Transplant Department, Timofei Moșneaga Republican Clinical Hospital)

▲ Blocul chirurgical, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” / Surgical Department, Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga”

▼ Sala de intervenții endourologice, SCR / Endourology operating room, RCH

▲ O intervenție urologică complicată.../ A difficult urological surgery...

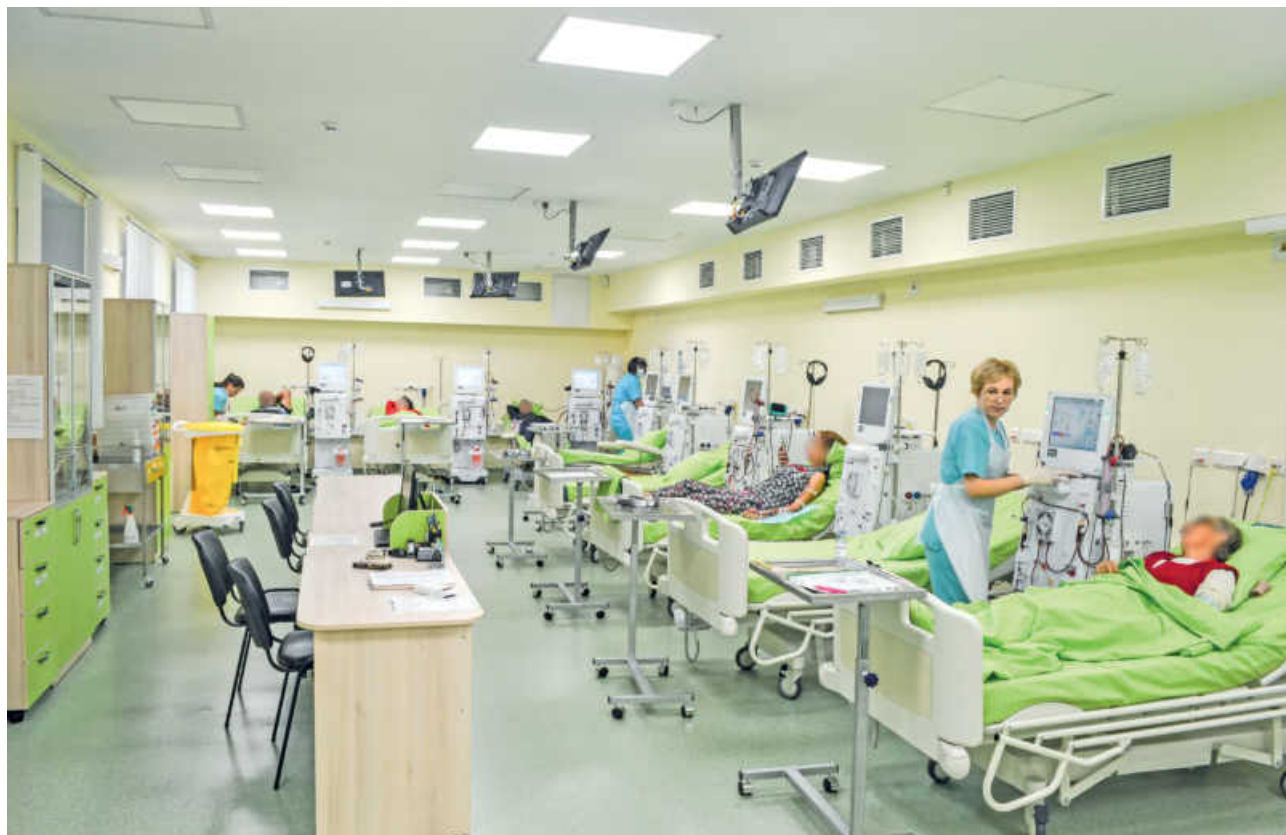
▼ Sala de terapie intensivă/ Intensive Care Unit

▲ Operația „Transplant renal” / Kidney transplant surgery

▼ Centrul BB Dializa, Chișinău, 2017 / BB Dialysis Center, Chișinău 2017

*Foto-vernisaaj
„Locuri mai mult, sau mai
puțin cunoscute...”*

Autor: prof. Adrian TĂNASE

*Photo-gallery
“More or less known places...”
Author: prof. Adrian TĂNASE*

▲ Atena, Grecia, 1998 / Athens, Greece, 1998

▼ Demre (Kale), Turcia, 2004 / Demre (Kale), Turkey, 2004

▲ Montreal, Canada, 2005 / Montreal, Canada, 2005

▼ Monaco, Monte Carlo, 2004 / Monaco, Monte Carlo, 2004

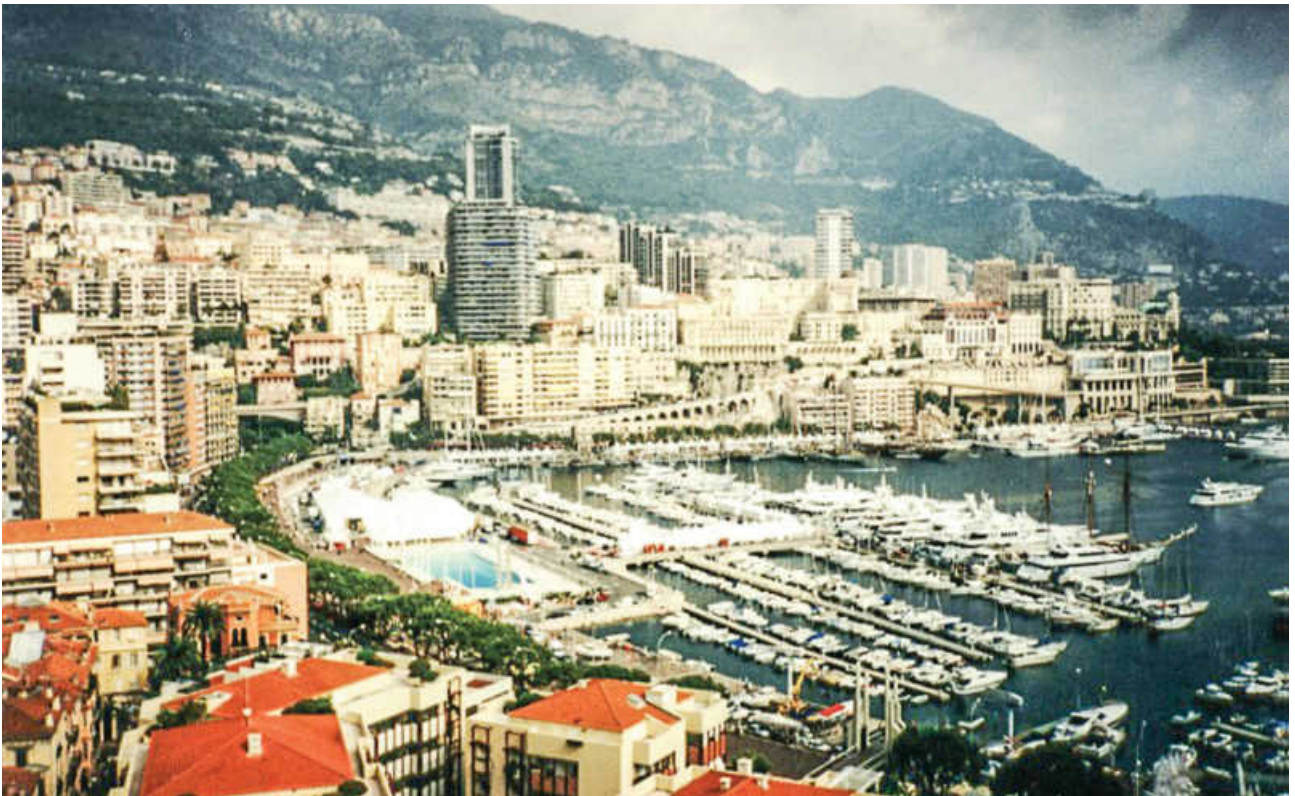

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult,
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Bruxelles, Belgia. Manneken Pis, 2000 / Bruxelles, Belgia. Manneken Pis, 2000

▲ Geneva, Elveția, lacul Lemán, „jetul de apă” – Jet D’Eau / Geneva, Switzerland, Lemán Lake

▼ Oceanul Pacific, Los Angeles, SUA, 1997 / Pacific Ocean, Los Angeles, USA, 1997

▲ Oceanul Pacific, Australia, 1997 / Pacific Ocean, Australia, 1997

▼ Flamingo, San Diego, SUA / Flamingos, San Diego, SUA

▲ Havuzul de lângă Canberra, Australia / Fountain near Canberra, Australia

▼ Teatrul de Operă, Sydney, Australia / Opera Theater, Sydney, Australia

▲ O noapte în San Diego, SUA / One night in San Diego, USA

▼ Munții „Trei surori”, Australia / „Three sisters” Mountain, Australia

▲ Rio-de-Janeiro, Brazilia. Cristos Mântuitorul, 2007 / Rio-de-Janeiro, Brazil, Christ the Redeemer, 2007

▼ Eclipsa de soare, Băile Herculane, România / Sun Eclipse, Herculane Baths, Romania

▲ Orheiul Vechi, Republica Moldova / The Old Orhei, Republic of Moldova

▼ Brănești, „Epoca de piatră” / Branesti, the „Stone Age” Cave

▲ Spitalul Clinic Republican în miez de toamnă (de la etajul 10), 2000 / Republican Clinical Hospital in autumn (view from the 10th floor), 2000

▼ Blocul chirurgical, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” (de la etajul al 10-lea), vara 2017 / Surgical Department, Republican Clinical Hospital “Timofei Moșneaga” (view from the 10th floor), summer 2017

